'వైష్ణవ విల్లు విరిగింది.
మైథిలి గుండె ఝల్లుమంది.
సిరి హరిని వరించింది.

మిథిలాధిపుడి సభలోనే దగ్గరగా ఉన్న బ్రహ్మర్షి విశ్వామిత్రుడికి అది విజయభేరిగా వినిపించింది. 'ప్ర - కృత యుగధర్మ ప్రవర్తనానికి నాందీ ప్రస్తావన చేశావా ప్రభూ' అనుకున్నాడాయన.

'దశకంఠ సంహార కాండలో పతాక సన్నివేశం ఆరంభమైంది.' అనుకుని ఆనందించారు దేవతలు.

'మా అన్న' అనుకున్నాడు లక్ష్మణుడు.

'నా ప్రతిజ్ఞ చెల్లింది. భగవంతుడే నాకు అల్లుడౌతున్నాడు' అనుకున్నాడు రాజర్షి జనకుడు తృప్తిగా, సగర్వంగా.

* * *

ముళ్లపూడి వెంకటరమణ: జననం - 1932 లో. విద్య-వ్యాసంగం, వ్యావృత్తి-అన్నీ మద్రాసులోనే. పత్రికా రచనతో ప్రారంభించి, తర్వాత సినిమా రచన చేపట్టారు. కథానికా రచనలో, ముఖ్యంగా హాస్యవ్యంగ్య రచనల్లో ఫోడిమి గడించుకున్నారు. సీరియస్ కథలూ సీరియస్‌గా రాయగలరని 'సీతా కల్యాణం' రుజువు చేస్తుంది. ఇవి, మరి నాలుగు కథలుచేర్చి, మలిముద్రణ వేస్తున్న ముళ్లపూడి వెంకటరమణ కథలే. వీరు కొత్త మాటల్ని చక్కగా కూరుస్తారు, పాతమాటల్ని బాగా విరుస్తారు. ఇతర రచనలు: గిరీశం లెక్చర్లు, కథానాయకుడి కథ, రాజకీయ బేతాళ పంచవింశతిక, బుడుగు, జనతా ఎక్స్‌ప్రెస్, ఋణానందలహరి, ఇద్దరమ్మాయిలూ - ముగ్గురబ్బాయిలూ, రాధాగోపాలం, విక్రమార్కుడి మార్కు సింహాసనం, వేట. ఈ పోకెట్ బుక్ సీరీస్‌లో, వీరి సాక్షి, బుద్ధిమంతుడు అనే ండు సినిమా స్క్రిప్టులు ఇదివరలో వెలువడ్డాయి.

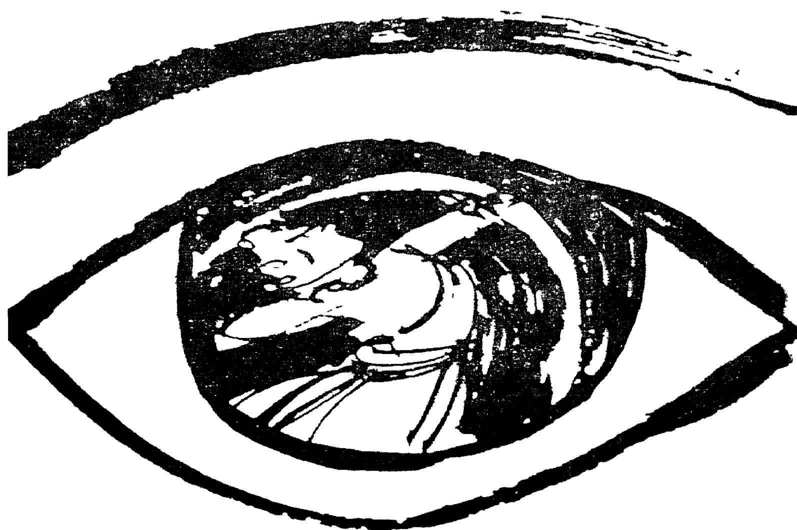

180

ఎం. శేషాచలం అండ్ కో
మచిలీపట్నం మద్రాసు
సికింద్రాబాద్

సీతాకల్యాణం

ముళ్ళపూడి వెంకటరమణ

Seetha Kalyanam & Other Stories

by
Mullapudi Venkata Ramana

Publishers
M. SESHACHALAM & CO

First Edition :
November, 1971

Cover design :
Bapu

Printers :
Sri Kala Printers,
Madras-33.

Distributors:
ANDHRA PRADESH BOOK DISTRIBUTORS,
Rashtrapathi Road, Secunderabad.

Rs. 2-50

180

ముళ్ళపూడి మిక్స్చర్

ముళ్లపూడి హాస్యరచయిత అనేవారూ, సీరియస్ రైటర్ అనుకునేవారూ - ఉభయవర్గాలూ సంతృప్తిచెందడానికి వీలుగా సమకూర్చిన కథా సంకలనం ఇది. (ఈ పుస్తకంలో ఆయన రాసిన 'లైట్ స్టఫ్', 'సీరియస్ స్టఫ్', 'సీరియోకామిక్ స్టఫ్' కూడా ఉన్నాయి.)

ఉదాత్తస్థాయిని ఉల్లేఖించిన ఉదాత్తమైన సీతాకల్యాణ వృత్తాంతం, ఏక'లవ్య'డైన యువకుడి ఉదంతం, 'సెరిబ్రల్ సినేమియా'లో ఒక రకం జబ్బు 'సినేరియాటిస్' అభివర్ణన. మనిషినీ-మనిషిలో కవినీ ఎదురెదురుచేసి మనిషి మనఃప్రవృత్తిని బయటపెడుతూ పరచుకున్న 'ఛాయలు', 'జలప్రళయ'మనే అన్యాపదేశ కథ - ఈ సంకలనానికి వైవిధ్యం చేకూర్చగల రచనలు.

"ఇందులో కథలన్నీ కూడబలుక్కొని కలిసికట్టుగాగాని, విడివిడిగా గాని రచయితకి తెలీకుండా మీ దగ్గరికి గుట్టుగా వచ్చి, ఇందులో దేశానికి సందేశాలున్నాయి తెలుసా? అని చెప్పి, అంతటితో ఊరుకోక అవేమిటోకూడా వెల్లడి చేసిన ట్టయినయిస్తే, ఇంకోసారి నవ్వేసి, అలాగేలే అనండి. వాటి మాటమటుకు నమ్మకండి," అని వెంకటరమణ హెచ్చరిస్తున్నారు.

"మీరు సరదాగా చదువుకుని. ఎవరైనా ఎరువడగడానికి వీల్లేకుండా సరదాగా దాచేసుకుని, సరదాగ మళ్ళీ మీరే చదుక్కోవడానికి ఇది పనికొస్తుంది" అని సలహా చెబుతున్నారు.

సునిశితమైన చమత్కారంతో సున్నితమైన హాస్యాన్ని మేళవించే ఈ 'ముళ్ళపూడి మిక్స్చర్' పాఠకులకి ఆస్వాద్యం కాగలదని ఆశిస్తున్నాము.

ప్రకాశకులు

ఇదీ వరస

1.	సీతా కల్యాణం	..	7
2.	సెరిబ్రల్ సినేమియా	.	21
3.	లోకయాత్ర	..	49
4.	తాంబూలా లిచ్చేశారు		56
5.	వరలక్ష్మి వ్రతం	.	69
6.	ఛాయలు	.	78
7.	ఏకలవ్యుడు		93
8.	ఘాషణం వైరాగ్యం	.	119
9.	జలప్రళయం	...	125
10.	సాక్షి	..	130

1

సీతా కల్యాణం

త్ర్యంబకుని విల్లు విరిగింది.
మైథిలి గుండె ఝల్లుమంది.
సిరి హరిని వరించింది

* * *

పర్జన్య గర్జనవంటి ఆ ఫెళఫెళార్భటికి సమస్త చేతనాప్రపంచమూ సంభ్రమ చకితమై సమ్మోహితమై పోయింది. భూధరాలు బ్రద్దలయే వేళవలె భువన భవనం దద్దరిల్లి పోయింది.

ఆ హరధనుర్భంగ ధ్వని ధర్ములకు అభయదమై, అధర్ములకు భయదమై మనోహరంగానూ, ప్రాణహరంగానూ కూడా వినిపించింది. దశ దిశాంతాలనూ సోకి ప్రతిధ్వనించింది.

దూరాన, హిమవత్పర్వతసీమలో తపోనిష్ఠలో ఉన్న భార్గవ రాముడికి అది హెచ్చరిక అయి వినిపించింది. ధర్మప్రతిష్ఠాపనలో, అధర్మక్షాత్ర సంహారకుడు భృగుకులతిలకుడి భూమికను క్షాత్ర ధర్మ సంతారకుడు రఘుకులతిలకుడు స్వీకరించే మహత్తర సన్నివేశానికి నేపథ్యగీతమై భాసించింది. భార్గవుడు ఆ ధ్వని విని ముహూర్త కాలంపాటు భ్రుకుటి ముడిచాడు సాలోచనగా

మిథిలాధిపుడి సభలోనే దగ్గరగా వున్న బ్రహ్మర్షి విశ్వామిత్రుడికి అది విజయ భేరిగా వినిపించింది. ప్రకృతయుగధర్మ ప్రవర్తనానికి నాంది ప్రస్తావన చేశావా ప్రభూ!' అనుకున్నా డాయన.

"దశకంఠ సంహార కాండలో పతాక సన్నివేశం ఆరంభమైంది" అనుకుని ఆనందించారు దేవతలు.

"మా అన్న!" అనుకున్నాడు లక్ష్మణుడు సగర్వంగా.

"నా ప్రతిజ్ఞ చెల్లింది. భగవంతుడే నాకు అల్లుడౌతున్నాడు" అనుకున్నాడు రాజర్షి జనకుడు తృప్తిగా, సగర్వంగా.

* * *

నీలమేఘ శ్యాముడు రాముడు, తాను విరచిన విల్లును సగౌరవంగా వేదిక మీద ఉంచి, గురువుకు నమస్కరించి నిలచాడు.

'కల్యాణమస్తు. (లోక) కల్యాణమస్తు' అన్నాడు గురువర్యుడు విశ్వామిత్రర్షి.

అన్న బలాన్ని తా నెరిగినా, కన్నులారా మనోహర హర ధనుర్భంగ దృశ్యాన్ని చూచి ముగ్ధుడు కాకుండా ఉండలేకపోయాడు లక్ష్మణుడు. విల్లును చేపట్ట బోవడంలో సొగసు, నిలబెట్టి దక్షిణ పాదాంగుష్ఠానికి దన్ను పెట్టి వంచి, త్రుటిలో అల్లెతాడు ఎక్కించడంలో ఒడుపు, సౌలభ్యం, బాణం ఆరోపించడంలో మెలకువ నారిని ఆకర్ణాంతం లాగబోవడంలో చూపిన అంగవిన్యాసం సమ్మోహన కరంగా తోచాయి. అవలీలామానుష విగ్రహుడుగా గోచరించాడు— 'ఈయన మా అన్నగారు' అనుకున్నాడు లక్ష్మణుడు.

శివ ధనుర్భంగ గర్జనను మించిన జయఘోషతో లక్ష్మణుడు ప్రకృతంలోకి వచ్చాడు. రఘుకులానికీ, రాముడికీ, మిథిలాపతికీ, మైథిలికీ జయాలనూ, శుభాలనూ ఆకాంక్షిస్తూ వారిని కీర్తిస్తూ అప్పుడే తెప్పరిల్లిన సభికులు చేస్తున్న జయధ్వానాలతో హర్షధ్వానాలతో దిక్కులు పిక్కటిలుతున్నాయి. శివుడి విల్లు విరచిన ఈ నల్లటివాడి ఘనతను వందిమాగధులు ఉత్సాహంగా అనర్గళంగా గానం చేస్తున్నారు. లక్ష్మణుడు సగర్వంగా సభనంతా కలయజూశాడు.

ఎదుట జనకరాజు ఉత్సాహంతో ఉప్పొంగిపోతూ 'రామా' ఇటు రా నాయనా' అన్నాడు, తాను ఒక మెట్టు దిగుతూ.

విశ్వామిత్ర సమేతుడై రఘురాముడు ఒక అడుగు ముందుకు వేసేవరకూ మరోసారి హర్షధ్వానాలు చెలరేగాయి. జరగబోతున్నదేమిటో అందరికీ తెలుసు. జరగబోతున్నది అందరికీ ఆనందకరమైనదని కూడా అందరికీ తెలుసు. మనసులో పదే పదే అనుకొంటున్న ఆ మంచి మాట, అనవలసిన మనిషి నోట రాగా చెవులారా వినాలని అంతా చంద్రుడి కోసం చాతకపక్షులలా ఎదురు చూస్తున్నారు.

జనక మహర్షి అంజలి ఘటించాడు. "పూజ్య విశ్వామిత్ర మహర్షి! మీ శిష్యుడు, నా అనుంగు మిత్రుని పుత్రుడు అయిన ఈ దశరథ రాముని పరాక్రమాన్ని కన్నులారా చూచి ఆనందించాను. అసంభవము, అసాధ్యము అనుకున్న ఈ రుద్రధనుర్భంగం మేము ఊహించనంత అద్భుతంగా జరిగింది. నాకు బహిఃప్రాణమైన సీతను వీర్యశుల్క ప్రతిఫలంగా ఇవ్వ సంకల్పించాను. ఇపుడు ఈ విధంగా దాశరథిని భర్తగా పొందుతున్న మా జానకి, విదేహ వంశానికే కీర్తి ప్రతిష్ఠలు సమకూర్చుతున్నది. ఓ మహర్షీ! ఈ పురుషోత్తముడు రామచంద్రుడికి నేను నా కుమార్తె, సుగుణాలపేటి సీతావధూటిని కన్యాదానం చేయ సంకల్పించాను" అంటూ జానకిని దగ్గరకు తీసుకుని జలకలశం అందుకోబోయాడు జనక మహారాజు

హర్షధ్వానాలతో మంగళగానాలతో సభ మార్మోగింది.

రామచంద్రుడు ఒక్కమారు విశ్వామిత్ర మహర్షి వంక చూచి వినయంగా తల వంచుకొన్నాడు.

"మా తండ్రిగారి అనుమతి లేనిదే పాణిగ్రహణం సంభావ్యం కాదు గదా" అన్నాయి రాముడి చూపులు.

"ఔనౌను ఈ ఆనందోద్వేగ సమయంలో కూడా ఎంతటి స్థిమితమయ్యా నీకు" అంది ముహూర్తకాలంపాటు సౌమిత్రి వదనంలో తొంగిచూచిన గౌరవ భావరేఖ.

'అది న్యాయమే. అవశ్యకరణీయమే' అని ఆమోదించింది గురువుగారి మనస్సు.

పరేంగితజ్ఞులయిన ప్రభువు, జనకరాజర్షికి రామహృదయం అవగతమైంది. జనక సుత సీత కూడా ఈ ధర్మాన్ని గ్రహించిందని, ఆమె చెంపలకెంపుల వెలుగులోనే అధరాగ్రాన లీలగా గోచరించి మాయమైన మందహాస రేఖను చూచి రాముడు అవలీలగా గ్రహించాడు.

సభలో హర్షధ్వానాలు స్థిమిత పడేవరకు ఈ కర్తవ్య నిదాన, నిర్ణయాలు జరిగి పోయాయి.

● ● ●

''-కావున ఓ బ్రహ్మజ్ఞాన సంపన్నుడా! ఈ శుభ వర్తమానాన్ని దశరథ మహారాజుకు అందజేసి వారిని ఆహ్వానించడానికై నా మంత్రులను అయోధ్యకు పంప సంకల్పించాను. ఇందుకు తాము అనుమతించవలెను'' అన్నాడు జనక మహారాజు.

● ●

జనకనృపతి పురోహితుడు శతానందుడు దారి చూపగా విశ్వామిత్రుడు, రామచంద్రుడు ఆ వెనుక సౌమిత్రి విడిదికి బయలు దేరారు.

ఈసారి దారి వేరు

తాము మిథిలా నగరం వచ్చిన వేళ జనకమహారాజు యాగ శాలలో వున్నాడు. ఆహూతులతో నగరం కోలాహలంగా వుంది రథాలతో వీథులన్నీ నిండివున్నాయి.

''మహర్షి మనకు ప్రశాంతమైన స్థలంలో నివాసాన్ని చూడండి'' అని రాముడు కోరాడు.

విశ్వామిత్రుడు చూపిన బసలో విడిది చేసిన వేళ, శివ ధనుస్సును చూడవచ్చిన, మరిద్దరు రాకుమారులు....

''ఆ నల్లనివాడే విల్లు విరచిన రాముడట'' అంటున్నారు ఎవరో ..

"వాళ్ళు మొత్తం నలుగు రన్నదమ్ములు ...రాముడి వెంట ఉన్న తేజోవంతుడే—"

"వందిమాగదుల స్తుతి పారాలు ఇవాళ శ్రుతి మధురంగా, అతి సహజంగా వినిపించాయి సుమీ"

"దాదాపు అతిశయోక్తులు దొరకక అవస్థ పడ్డారట. ఎంత చెప్పినా వాళ్ళకే తృప్తి లేదనుకున్నారు ఇందాక."

"విశ్వామిత్ర మహర్షి వీళ్ళని వెంట బెట్టుకు వచ్చాడు ధనుర్వేదం అంతా ఉపదేశించాడట."

"అయ్యా వందిగారూ—ఇందాక మీరు గానం చేసినపుడు రాముడి పేరుతో ప్రాస వేసిన మిగతా మూడు మాటలూ ఏమిటండీ."

'అలా వెళ్ళవయ్యా. వెళ్ళి ఆయన ఎదుట నిలబడు. మాటలు వాటంతట అవే వస్తాయి ధారాళమైన కవితాశక్తి అబ్బుతుంది."

'శతానందులవారి తల్లి అహల్యాదేవికి శాప విముక్తి ప్రసాదించిన రామ పాదాలు అవే. నమస్కరించు నాయనా! నమస్కరించు "

ఈ మాట విన్నపుడు రామ పాదాల మహిమవల్ల సంభ వించిన ఒక రమణీయ సన్నివేశం లక్ష్మణుడి మనసులో మెరసింది.

అహల్యా గౌతమ మహర్షులవద్ద సెలవు తీసుకొని, మిథిలకు ప్రయాణం కొనసాగిస్తూ ఉండగా గంగానదీ తీరాన తామంతా విశ్ర మించారు. మరునాడు ఉదయం నదిని దాటడానికి పడవ ఎక్కబోయే వేళ ఈ రామ పాదమే పేచీ తెచ్చి పెట్టింది. పడవవాడు ఒక్క నమస్కారం పెట్టి వెళ్ళిపోబోయాడు

"ఏమయ్యా గంగ దాటించవా?" అన్నారు విశ్వామిత్రులవారు.

"స్వామీ, మీ వెంట ఉన్న ఆ నల్లనాయన పాదధూళి సోకితే రాళ్ళు ఆడవాళ్ళుగా మారుతున్నట్టు విన్నాను బాబూ! నాకున్నదల్లా ఒక్కటే పడవ. ఇపుడాయన కాలు మోపగానే అది ఇంకో ఆడదిగా మారిపోతే నా గతేం కాను?—నన్ను దయ చూడండి" అన్నాడా పడవవాడు గడగడ వణకుతూ.

అందరికీ నవ్వు వచ్చింది "భయపడకయ్యా' అలాటిదేమీ జరగదులే'' అన్నాడు ఆయనగారు నెమ్మదిగా నవ్వుతూ.

''అదుగో తనలో తను నవ్వుకుంటున్నాడే.... అందగాడు. ఆయనే లక్ష్మణుడు సుమిత్రాదేవి కుమారుడు."

"అపర విష్ణువులా ఉన్న ఆ చిన్నవాడికి ఊర్మిళాదేవి నిచ్చి పెళ్ళి చేస్తేనో___"

జనవాణి విని ఆనందిస్తున్న సౌమిత్రి ఉలికిపడి, చుట్టూ చూసి తల వంచుకుని అడుగు చురుకుగా వేసి అన్నకు దగ్గరగా వెళ్ళాడు

అన్ని కక్ష్యలూ దాటి, సింహ ద్వారం సమీపించేసరికి రథం ఆయత్తం అయి ఉంది. అక్కడ రామదర్శనం కోసం వేచి ఉన్న వేలాది జనులు జయధ్వానాలు చేశారు.

రాముడు అందరికీ నమస్కరించి రథం ఎక్కాడు

దశరథమహారాజుకు జనకుడి శుభవర్తమానం అందజేయ బోయిన దూతలు మూడు పగళ్ళు హుటాహుటిగా ప్రయాణం చేసి అయోధ్య చేరుకొన్నారు. చేరిన వెంటనే రాజదర్శనం సంపాదించారు

తేజస్వి అయిన చక్రవర్తిని చూచి అంజలి ఘటించి తమను పరిచయం చేసుకొన్నారు. ఆ స్నేహమయుడి ప్రియవాక్కు విని ధైర్యం తెచ్చుకొని మాట్లాడారు. రామలక్ష్మణుల క్షేమం తెలిపారు. శివచాప ఖండనోదంతాన్ని విన్నవించారు. జనకమహర్షి హృదయాన్ని, కల్యాణ సంకల్పాన్ని నివేదించారు.

దశరథమహారాజు సంతోషంతో ఉప్పొంగిపోయాడు. తన ఉపాధ్యాయులు వసిష్ఠవామదేవుల ఆమోదంతో. మర్నాడే మిథిలకు ప్రయాణం కావాలని నిశ్చయించాడు.

ధనకనక వస్తువాహనాలతో ప్రయాణానికి సర్వం సిద్ధమైంది. వసిష్ఠుడు, వామదేవుడు, జాబాలి, కాశ్యపుడు, దీర్ఘాయుష్మంతుడు మార్కండేయుడు, కాత్యాయనుడు మొదలగువారు ముందు నడువగా దశరథమహారాజు భరతశత్రుఘ్నులతో, భార్యలతో ఇతర బంధు

మిత్రులతో నాలుగు పగళ్ళు ప్రయాణం చేసి మిథిలాపురి చేరు కొన్నారు.

ఈ సప్తాహాలూ రామలక్ష్మణులు పుణ్యకథా శ్రవణంతో శ్రుతకథా పునశ్చరణంతో కాలక్షేపం చేశారు. విశ్వామిత్రుని వెంట నిత్యమూ యాగశాలకు వెళ్ళి అక్కడికి వచ్చిన ఋషులను దర్శించి సద్గోష్ఠి నెరపారు. విడిదిలో ఉన్నపుడు, సిద్ధాశ్రమం నుండి తాము మిథిలకు సాగించిన ప్రయాణంలో రాత్రివేళ విశ్వామిత్ర మహర్షి చెప్పిన గాథలను—కుశవంశీయులకథ, గంగావతరణం, కుమార సంభవం, సాగరచరితం. సముద్రమథనం మొదలైనవాటిని చర్చించి లోకవృత్తాన్ని ఆకళింపు చేసుకొన్నారు.

దానవులను సంహరించి సాధుజనులను సంరక్షించడానికి శ్రీమహావిష్ణువు ఎత్తిన అవతారాల కథలు చెప్పుకొన్నారు.

అక్కడ జనకరాజు అంతఃపురంలో కూడా ఈ ఏడు రోజులూ పుణ్యకథలే వినిపించాయి. అక్కడ పుణ్యకథా నాయకుడు ఒకడే. పురుషోత్తముడు రాముడు. చెలులూ చెల్లెళ్ళూ కూడా జానకికి ముప్పొద్దులా రామకథలే చెప్పారు. చెప్పినకొద్దీ ఊరేవి; ఊరిన కొద్దీ ఊరించేవి.

* * *

దశరథమహారాజు వస్తున్నాడన్న వార్త రాగానే జనకుడు ఉపాధ్యాయ, మంత్రి, పరివార సమేతుడై కాబోయే వియ్యంకుడు అయోధ్యా నగర చక్రవర్తికి ఎదురేగి స్వాగతం చెప్పాడు వారందరినీ యజ్ఞశాలకు తీసుకు వచ్చి మర్యాదలు చేశాడు

"ఓ రాజా! తాము మా భూమికి రావడము నా భాగ్యము వసిష్ఠాది మహర్షులంతా కూడా ఈ శుభకార్య సందర్భంగానైనా ఇటు రావడము నా సుకృత ఫలమనే తలుస్తున్నాను. ఓ రాజా! రామచంద్రుడి పరాక్రమ విభవం తామూ మేము కూడా గర్వించ వలసినది. రఘువంశము వారితో ఈ విధంగా మేము వియ్యమాడుతు న్నందువల్ల మా వంశ ప్రతిష్ఠ ఇనుమడిస్తున్నది. రేపు యాగం సమాప్తం కాగానే, వసిష్ఠ విశ్వామిత్రాది మహర్షుల ఆశీర్వచనంతో

తమ ఆమోదంతో సీతారాముల కల్యాణం జరిపించవలెనని సంకల్పించాను" అన్నాడు జనకుడు.

దశరథుడు మహదానందహాసం చేశాడు

"రాజర్షీ! ఇపుడు దాతలు తాము. అందువల్ల దానము మీ సంకల్పం ప్రకారం ఉంటుంది తాము ఏమి యిస్తామన్నా ఎప్పుడు ఇస్తామన్నా అందుకోవడమే మావంతు" అన్నాడాయన.

ఈ ప్రియ వచనానికి జనకరాజర్షి, అక్కడి పెద్దలు అంతా ఎంతో సంతోషించారు.

ఆ రాత్రి దశరథుడు సూర్య చంద్రులవంటి పుత్రులిద్దరినీ తనవద్ద కూర్చోబెట్టుకొని, వారి వనజీవన యాత్రా విశేషాలను గుచ్చి గుచ్చి అడిగి తెలుసుకొన్నాడు. సద్గుణ నిధి రాముడు వినమ్రతతో స్వీయ ప్రతాపాన్ని ప్రస్తావించని సందర్భాలలో తండ్రి తన చిన్న కుమారుడి వంక చూచేవాడు. లక్ష్మణుడు నవ్వి, ఆయా విశేషాలను, అన్నగారి ప్రజ్ఞాప్రాభవాలను మహోత్సాహంతో వర్ణించి చెప్పేవాడు.

ఈ విధంగా ఆ రాత్రి ఉత్సాహవంతంగా గడిచిపోయింది.

*　　　*　　　*

మరునాడు యజ్ఞకాండ నిర్ణీత ప్రకారం పూర్తికాగానే, జనకుడు సాంకాశ్య నగరములో వున్న తన తమ్ముడు కుశధ్వజుడిని పిలిపించాడు. ఆయన రాగానే ఉపాధ్యాయ సమేతుడై కొలువు తీరాడు. వివాహ ముహూర్తం నిర్ణయించ నిశ్చయించి అందుకై దశరథ మహారాజునూ, వసిష్ఠ విశ్వామిత్రులనూ ఆహ్వానించ వలసిందిగా తన మంత్రి సుదామనుణ్ణి పంపించాడు.

పురోహితులూ, హితులూ, పుత్రులూ వెంటరాగా దశరథుడు జనక సదనానికి వెళ్లాడు. స్వాగతాది మర్యాదల అనంతరము ఇక్ష్వాకుల కులగురువు, దైవము అయిన వసిష్ఠ మహర్షి, ఇక్ష్వాకు వంశ సంభవాన్ని, ఆ వంశానికీ, వారేలిన నేలకూ కూడా కీర్తి ప్రతిష్ఠలు చేకూర్చిన రాజుల రారాజుల చరిత్రను వివరించాడు.

"జనక చక్రవర్తీ! ఇక్ష్వాకు వంశీయులంతా మహా పరాక్రమ

వంతులు పరమ ధార్మికులు. నీవు వీరితో వియ్యమందటం అందరికీ హర్షం కలిగిస్తుంది. ద్యుతిమంతులు, ధృతిమంతులు అయిన మా రామలక్ష్మణులకు మీ రామలు సీత, ఊర్మిళలు అన్ని విధాలా ఈడూ జోడూ అయినవారు" అని వసిష్ఠమహర్షి చెప్పాడు.

అప్పుడు జనక రాజర్షి వసిష్ఠునికి వందనం చేసి, తన వంశ చరిత్రను విపులంగా విన్నవించాడు.

"మహర్షి! సీత దేవకన్య. శివధనుస్సును ఎక్కుపెట్టిన మహా వీరునికే ఆమెను ఇచ్చి వివాహం చేయాలన్న నా సంకల్పం నెరవేరింది. ఇపుడు తాము, నా రెండవ కుమార్తె ఊర్మిళను లక్ష్మణుడికి ఇవ్వవలెనని హితవు చెప్పారు. మీ మాటను శిరసావహించి, మనసా ఆ ప్రకారమే ఊర్మిళా లక్ష్మణులకు కూడా వివాహం చేస్తాము" అన్నాడు జనకుడు. ఆ విధంగా చెప్పి ముహూర్త నిర్ణయానికి ఉపాధ్యాయులను సంప్రతించాడు.

చిన్న కుమారుడి వంక వాత్సల్యముతో చూస్తున్న దశరథ మహారాజును చూచి "ఓ రాజా! తాము రామలక్ష్మణుల వివాహాలకు నాందీకార్యాలను జరిపించాలి. ఈ రోజు మఘా నక్షత్రము. ఎల్లుండి ఉత్తర ఫల్గునీ నక్షత్రం వివాహానికి శుభస్కరమైన వేళ" అన్నాడు జనకుడు.

వసిష్ఠుడూ, విశ్వామిత్రుడూ ఈ వ్యవధిలో పరస్పరం సంప్రదించుకొని ఒక తీర్మానానికి రావడం లక్ష్మణుడు గమనించాడు. వారికి తోచిన ఊహను అతడు ఊహించుకుని ఆనందించాడు. క్రీగంట రాముడి వంక చూచి 'నవ్వు ఎందుకు' అన్న అన్నగారి చూపు చూచి తల వంచుకొన్నాడు.

'నేనూ విశ్వామిత్రులూ ఆలోచించిన విషయం ఒకటి ఉంది" అంటున్నారు వసిష్ఠులవారు.

పరేంగితజ్ఞుడు జనకుడు తక్షణం తన తమ్ముడు కుశధ్వజుడి వంక సాభిప్రాయంగా చూచాడు.

"జనకరాజా. నీ సోదరుడు కుశధ్వజుడు వీరుడు. ధార్మికుడు ఆయన కూడా, మీతోపాటుగా రఘువంశీయులతో వియ్యమాడడం

అన్ని విధాలా సమంజసమైనది. కుశధ్వజుడి కుమార్తెలు మాండవీ శ్రుతకీర్తులు ఇద్దరూ అసమాన లావణ్యలు. రామానుజులైన భరత శత్రుఘ్నులు ఇద్దరూ పరాక్రమశాలులు. తేజోవంతులు. వీరికి అన్ని విధాలా యోగ్యులైన వరులు. వీరిని వారికి వరిస్తున్నాము. దిక్పాల కులవంటి దాశరథులు నలుగురికీ మీ అన్నదమ్ములిద్దరూ మీ మీ కుమార్తెలను ఇచ్చి వివాహంచేసి మీ రెండు వంశాలవారు బాంధవ్యం కలుపుకోవడం శుభప్రదం'' అన్నాడు వసిష్ఠుడు.

జనక మహారాజు, కుశధ్వజుడూ ఈ విషయం ఆలోచించి, వెంటనే ఆమోదించారు.

మహర్షులకు అంజలి ఘటించారు. ''మీ ఆజ్ఞ మాకు కల్యాణ ప్రదమైనది. సంతోషంగా మేము శిరసా వహిస్తున్నాము. ఎల్లుండి ఉత్తర ఫల్గునీ నక్షత్రం. ఒక్క ముహూర్తంలోనే నలుగురి వివాహాలూ జరగాలని మేము కోరుతున్నాము'' అన్నాడు.

వసిష్ఠ విశ్వామిత్రులూ శతానందాది విప్రవరులూ ఈ వాక్యాన్ని ఆమోదించారు. లోకోత్తరమైన ఈ కల్యాణ సంకల్పాన్ని శ్లాఘించారు.

* * *

జనక మహారాజు, కల్యాణవార్తను తెలుపుతూ శుభపత్రికలు నలుమూలలకూ పంపాడు దేశం నలుదిశలా ఈ వార్త ప్రకటన చేయించాడు. పౌర్ణమినాటి సముద్రంలా దేశంలో ఉత్సాహం పొంగి పరవళ్ళు తొక్కింది. వెన్నెలలా సంతోషం వెల్లివిరిసింది. రామచంద్రుడి కీర్తిలా దశదిశలా వ్యాపించింది.

అతిశయోక్తులను అతి సామాన్య పదాల స్థాయికి దించే స్థాయిలో వాడవాడలా వీధివీధులా అలంకరణలు జరిగాయి. మిథిలా నగరమే ఒక విశాలమైన వివాహ వేదికలా శోభాయమానంగా భాసించింది.

దశరథమహారాజు పుత్రుల వివాహానికి నాందీకాండనంతా శాస్త్రోక్తంగా జరిపించాడు. ఆరోగ్యవంతాలైన నాలుగు లక్షల గోవు లను తెప్పించి వాటి కొమ్ములకు బంగారు తొడుగులు వేయించాడు.

పాలు పిండుకోవడానికి కంచుపాత్రలు సమకూర్చి, వత్సాలు సహా ఆ ధేనువులను, విశేషంగా ధనాన్ని దానం చేశాడు. ఉత్తర ఫల్గునీ నక్షత్ర దివసోదయాన, విజయ ముహూర్తంలో పుత్రకళత్ర బంధు మిత్రులతో బయలుదేరి, వసిష్ఠాది మహర్షులను ముందుంచుకొని మంగళవాద్యాలతో భేరీ తూర్య నాదాలతో జయదుందుభి ధ్వానాలతో వైభవంగా జనక మహారాజు యజ్ఞవాటికకు చేరాడు. మంగళ స్నానాలాచరించి, శ్రేష్ఠ మణిభూషణాలతో అలంకరించుకొని కల్యాణ కంకణ ధారణచేసిన రామలక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్నులు నలుగురూ తండ్రి కిరువంకలాచేరి బ్రహ్మదేవుడిని సేవిస్తున్న దిక్పాలకులవలె, విభవాన్ని ఇనుమడింప చేస్తున్న సుగుణాలవలె నిలచారు.

వసిష్ఠుడు యాగశాలలోకి వెళ్ళి, పెళ్ళికుమారులు తరలి వచ్చారనీ, దశరథమహారాజు కన్యాదాత రాకకై ఎదురు చూస్తున్నాడని జనకుని హెచ్చరిక చేశాడు.

జనక చక్రవర్తి సరసదరహాసంతో, 'ఓ పూజ్యుడా! ఇదేమి రాయబారము' అన్నాడు. "దశరథమహారాజుకు ఈ సీమలో అడ్డేమిటి? ఆయన ఒకరి ఆజ్ఞకోసం ఆగడమేమిటి! ఈ రాజ్యం ఆయనది కాదా. ఇంకా ఆలస్యమెందుకు. నా కన్యలు నలుగురూ, ఇదుగో అలంకృతలై, దీపకళికలవలె వేదికవద్ద కూర్చొని ఉన్నారు. వారిని వెంటనే తీసుకురండి" అన్నాడాయన.

అపుడు వసిష్ఠుడు దశరథమహారాజును, పెళ్ళికొడుకులను, ఋషులనూ, వివాహ వేదికవద్దకు తీసుకువచ్చాడు.

పచ్చని కొబ్బరిఆకులతో వేసిన చక్కని విశాలమైన పందిరి క్రింద శాస్త్రోక్తమైన వివాహవేదిక నిర్మించి ఉంది. గంధ పుష్పాదులతో, నవాంకురాలతో అలంకరించిన బంగారు పాలికలూ, నానా వర్ణ రంజితాలు అయిన కుంభాలూ. ధూపదీపాలు అమర్చే స్తంభాలూ, శంఖాలవంటి చిత్రవిచిత్ర రూపాలలో ఉన్న కలశాలూ, ఇంకా అర్ఘ్యజలం, అక్షతలూ, ఫలాలూ ఉంచిన రకరకాల పళ్ళెరాలూ ఆవేదిక చుట్టూ అందంగా అమర్చారు. ఇవి కాక, అక్కడ కూర్చున్న

మహాత్ములవల్ల ఆ వేదిక తేజోవంతంగానూ, చుట్టూ చేరిన వారి ఆనందోత్సాహాలతో కల్యాణ శోభాయమానంగానూ రాజిల్లింది.

జనకమహారాజు ప్రార్థన పురస్కరించుకొని వసిష్ఠుడు విశ్వామిత్ర శతానందోపాధ్యాయులను ముందుంచుకొని వివాహకాండ ఆరంభించాడు. వేదిక మధ్య అగ్నిహోత్రాన్ని ఏర్పరచాడు. శాస్త్ర విహితంగా దర్భలు పరచాడు. సమంత్రకంగా హోమం చేశాడు. అప్పుడు జనకుడు లేచి సీతవంక చూశాడు. మధుపర్కాలు ధరించి మనోజ్ఞ భూషణాలతో అలంకరించుకొన్న జానకి, వేదంలా మహా ద్వంతమైన, వెన్నెలవలె తెల్లనైన ప్రియవచనం వలె మధురమైన మందహాసం చల్లగా ప్రసరిస్తూ సాక్షాన్మహాలక్ష్మిలా గోచరించింది.

సుహాసిని సీతను జనకుడు అగ్నిహోత్రం వద్దకు తీసుకు వచ్చాడు. ఆ పైన రామచంద్రుడిని ఆహ్వానించాడు.

అక్కడ నీలమేఘ శ్యాముడు రాముడు అగ్నిహోత్ర కాంతులలో అద్భుతుడై గోచరించాడు. పురుషోత్తముడై ప్రకాశించాడు. సాక్షాత్పరాత్పరుడే నిలచాడనిపించాడు. ఆయనను కన్నతండ్రి ధశరథుడు, కన్నెనిస్తున్న జనకుడు, విద్య ప్రసాదించిన విశ్వామిత్రుడు, కులపతి వసిష్ఠుడూ అతని అనుంగు సోదరుడు లక్ష్మణుడూ కూడా ఆ నల్లని పెళ్ళికొడుకులో అద్వితీయమైన తేజాన్ని దర్శించి ముహూర్తకాలంపాటు విభ్రాంతులై కర్తవ్యజ్ఞానం కోల్పోయారు. ఏకకాలంలో అత్యంత దర్శనీయుడుగానూ, సత్యంవలె దుర్నిరీక్ష్యుడుగానూ ప్రకాశించిన లోకైక మంగళ విగ్రహుండిని చూచి, చూడలేకా గ్రహించలేకా అనుభవైక వేద్యమైన ఆనంద స్థితిని అందుకున్నారు. క్షణం తరువాత, ఈ లోకోత్తరుడి లోకకల్యాణ కార్యక్రమంలో తామే భూమికలు నిర్వహిస్తున్నారన్న తలపు రాగానే వారందకీ శరీరాలు పులకలెత్తాయి.

* * *

కమలపత్రేక్షణుడు రాముడు మధుమధుర మందహాసం చేశాడు.

ముహూర్తం మించిపోతూందని గ్రహించి జనకమహారాజు జలకలశం పైకెత్తాడు.

"ఇయం సీతా—" అన్నాడాయన సముద్ర గంభీరస్వరంతో.

కమలలోచనాలు, పద్మదళాయితాక్షివంక చూశాయి.

జనకుని సరసత్వం లక్ష్మణునికి ఆహ్లాదం కలిగించింది. "ఇదేనయ్యా సీత....నీవు సిద్ధాశ్రమంనుండి మిథిల వచ్చేదాకా, శివ ధనుర్భంగం చేసిన ముహూర్తంనుండి ఈ శుభ ఘడియదాకా, ఎప్పుడు చూస్తానని ఆరాటపడుతున్న సీత యిదేనయ్యా" అంటున్నది జనకుడి వాక్యం.

"—మమ సుతా" అన్నాడు కన్యాదాత.

"కన్య ఘనతకు ఆ ఒక్క ముక్క చాలుగదా—జనకసుత కావడం" అనుకున్నారు సభ్యులంతా.

"లక్ష్మీదేవిని శ్రీ మహావిష్ణువుకు ఇవ్వగలుగుతున్న భాగ్యశాలి" అనుకున్నారు.

జ్ఞాని జనకుడుమాత్రం తన భూమిక గురించి దురభిప్రాయ పడలేదు. "మా లక్ష్మి సాక్షాత్తూ మహాలక్ష్మి. ఈమెను నీకు ఒకరివ్వడం ఏమిటి. నీవే గ్రహించాలి" అని ధ్వనించిం దాయన ఉచ్చరించిన 'పాణీగృహ్ణీష్వ పాణినా' అన్న వాక్యార్థం; అందరి హృదయాలలోనూ.

ఆపైన, మామగారుగా ఒప్పించి, దీవించాడు. "నాయనా రామా! నా కూతురు నీకిక సహధర్మచారిణి. నీవెంట నీ నీడలా ఉంటుంది. ఈమె చేతిని పట్టుకో. నీకు శుభం అవుతుంది" అంటూ సమంత్రకంగా శ్రీరాముడి చేతిలో నీళ్ళు వదిలాడు జనకుడు.

మంగళవాద్యాలు మిన్నంటాయి; మింట దేవదుందుభులు మ్రోగాయి. పందిరి శుభాక్షతలు కురిసింది. ఆకాశం దివ్యాక్షతలను కురిసింది. దివీ, భువీ కూడా ఒకటై దంపతులను దీవించాయి.

లోకమంతా హర్షపులకాంకితం అయింది.

* * *

జనకుడు వెంటనే లక్ష్మణుడిని పిలిచాడు. "నాయనా లక్ష్మణా! నీకు శుభమవుతుంది. వెంటనేవచ్చి, ఇదిగో మా ఊర్మిళ చేతిని చేబట్టు....ఓ రఘునందనా! భరతుడా! నీవుమాండవి కరాన్ని పరిగ్రహించు. మహాబాహూ! శత్రుఘ్నా నీవు శ్రుతకీర్తి హస్తాన్ని పట్టుకో. ఓ రఘుకుల దీపకులారా! మీరంతా ఇపుడు అగ్ని సాక్షిగా గ్రహిస్తున్న ఈ మీ భార్యలతో సౌమ్యులై ధర్మపథం తప్పక చరించవలసింది" అన్నాడు.

శ్రీ రామలక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్నులు నలుగురూ సీత ఊర్మిళ మాండవీ శ్రుతకీర్తుల చేతులు పట్టుకొని అగ్నికి, వివాహవేదికకు, చక్రవర్తి లిద్దరికీ, మహర్షులందరికీ ప్రదక్షిణం చేశారు. వారికి నమస్కరించారు. పిమ్మట వేదికపై కూర్చున్నారు. తిరిగి శాస్త్రోక్తంగా కన్యాదాన, పరిగ్రహణాదికాలు జరిగాయి. ఆ వధూవరులు చేతులు పట్టుకొని ముమ్మారు అగ్నికి ప్రదక్షిణంచేసి వందన మాచరించారు. మంగళాశీర్వచనఘోషతో, భువీ దివీ ప్రతిధ్వనించాయి. దేవతలు పూలవాన కురిపించారు. గంధర్వులు స్పృహణీయమైన మాధుర్యాన్నంతా గానంలోకి అనువదించి భువికి దించారు. అప్సరసలు ఆనందాతిశయంతో నర్తించారు.

విజయ దుందుభులు, తూర్యనాదాలు మరొకమారు దశదిశలా మారుమ్రోగాయి.

రఘురాముడు తన దక్షిణ హస్తంతో సీతావధూటి పాణి.పల్లవాన్ని మృదువుగా అదిమాడు.

ఆ పరమకల్యాణి మందహాసం సిగ్గుదొంతరలలో అందంగా కలసిపోయింది. సీతారాముల మధ్య ఆ క్షణార్ధంలో జరిగిన ఈ రహస్య మధురసరాగవృత్తం, నేటికీ వధూవర కరకమలాలలో పునఃపునరావృతం అవుతూనే ఉంది. లోకమంతటా పాణిగ్రహణ మధురక్షణాల వేళ వధూవరులంతా సీతారాముల ఈ అనురాగాన్ని ప్రస్తరిస్తూ వారిని స్మరిస్తూ తరిస్తూ ఉన్నారు.

2

సెరిబ్రల్ సినేమియా

"స్ప్లిట్ ఐరిష్ షాట్ అన్నాడండి. విచ్చు రూపాయట. మసక వెన్నెల్లో రోడ్డుమీద మెరిపిందట. తల కుడికీ ఎడమకీ 'పాన్' చేశాడట. లాంగ్ షాట్‌లో స్తబ్ధంగా ఉన్న ప్రకృతి. వణికే చేతుల్తో ముందుకు వంగాడట ..." అన్నాడు శంకరం.

ఆభివర్ణన వింటున్న ఇంటాయన విశ్వనాథంగారు విరగబడి నవ్వాడు. "వణికే చేతుల్తో వంగడం ఏమిటోయ్" అన్నాడు.

"మీ రిలా హేళనచేయడం భావ్యం కాదండి. జ్వరంతో ఉన్నాడు కాబట్టి, మీకు వైద్యం తెలుసు కాబట్టి మందేమన్నా ఇస్తారని మీకు మనవిచేశాను" అన్నాడు శంకరం తాపీగా.

"పాయింటే అనుకో. కాని. నాకూ మనసు బాధగా ఉంది. అద్దేమన్నా ఇస్తాడేమోనని చాలా రోజుల్నించి చూ స్తున్నాను."

"ఇప్పుడు అద్దె అడిగితే నేనేం చెప్పనండి. అతనికి ఒంటి మీద స్పృహలేదాయె. అలా కలవరి స్తున్నాడాయె."

"అది కూడా పాయింటే. అయినా మందివ్వడానికి, బోర్డు కట్టినా నేను వైద్యం చెయ్యటం లేదండి. అయినా కాకపోయినా సెరిబ్రల్ సినేమియాకి మందులేదు. ఈ కేసులు నాకేం కొత్తకాదు. ఈ గదిలో అద్దెకున్న 'సినీమానియా' లలో ఇతను నాలుగోవాడు.

రేపు జ్వరం తగ్గగానే గది కాళీచేసి వెళ్ళమనండి. అద్దె కట్టక్కర్లేదు.''
అంటూ విశ్వనాథంగారు లోపలికి వెళ్ళిపోయారు.

''ఏవండోయ్, మాట.'' అన్నాడు శంకరం.

''ఏవండీ''

''ఇతను మీ యింట్లో ఎన్నాళ్ళనించి అద్దె కుంటున్నాడు?''

''నాలుగు నెలలు. రెణ్ణెల్ల అద్దె బకాయి.''

''మీ రన్నట్టు, పాయింటే. అయితే ఇంకో పాయింటు కూడా వినండి. ఇతను నాకు మావయ్యకొడుకేమీ కాడు. ప్రాణ మిత్రుడూ కాడు. ఒకరోజు పరిచయం అంతే,'' అన్నాడు శంకరం.

''అయితే ఏమంటారు?''

''ఏంలేదు. అంతే.'' అంటూ గదిలో గ్లాసు తీసుకుని కాఫీ తేవడానికి వెళ్ళిపోయాడు శంకరం.

'పాయింటేస్మీ'' అనుకున్నాడు ఇంటాయన విశ్వనాథంగారు సాలోచనగా.

* * *

శంకరం కాఫీపట్టుకు తిరిగివచ్చేసరికి గదిలో ఆనందరావు లేడు.

ఇంటాయన ముసిముసినవ్వులు నవ్వుతూ నించున్నాడు.

''ఇప్పుడే, రెండునిమిషా లైందండి వెళ్ళి'' అన్నాడాయన.

''ఎలా వెళ్ళాడు జ్వరంతో'' అన్నాడు శంకరం విస్తుపోయి.

''ఎలా వెళ్ళాడు? డిస్టెంట్ లాంగ్ షాట్‌లో కాబోలు.''

శంకరం మొహం ముడుచుకున్నాడు.

''అతనిగురించి మీరు నాతో పరాచికాలాడటం బాగుండ లేదండి. జ్వరంతో తూలుతూవస్తుంటే చూచి, ఇక్కడ దిగబెట్ట డానికి వచ్చాను అంతే.'' అన్నాడు శంకరం.

''జ్వరం ఎక్కడుందండి. అతన్ని పీడించేది సినేరియాటిస్. అంటే సెరిబ్రల్ సినేమియాలో ఒకరకం జబ్బు. ఊహుం సినేరియోలు రాసెయ్యాలని ఉబలాటం అన్నమాట. సాయంత్రమే పెద్ద 'ఛాన్సు' తప్పిపోయి షాక్ తిన్నాట్ట. అదీ సంగతి. అందుకని,

నేను కాస్త కాఫీ పట్టించి, కాసిని ఆశలు తినిపించాను. ఝూం మని లేచి, మళ్ళీ వేట కెళ్ళిపోయాడు.''

''రాత్రిపూటా!''

''లేడికి లేచిందే పరుగు, కోలుకుంటాడని నేను కాస్త ఆశ పెట్టాను. నాకు తెలిసిన ఒక సినిమా ఆయనికి రికమెండేషన్ రాసిచ్చాను. ఆ ఉత్తరం పట్టుకు ఝూం మని వెళ్ళాడు.''

''మీరు చాలా మంచివాళ్ళండి'' అన్నాడు శంకరం.

'పోయిందే... ఎటొచ్చీ మనమందరం మరిచిపోతాం ఆ సంగతి, ఆంజనేయుడు వంటివాళ్ళం'' అన్నాడు ఇంటాయన.

ఆనందరావు హుషారుమీద ఎక్కి సరాసరి స్టూడియో గేటు దాకా మూడు మైళ్లూ నిరాఘాటంగా వెళ్ళిపోయాడు. అక్కడ రాప్ మని ఆగిపోయాడు.

కబంధహస్తం వంటిది అడ్డుపడింది. ఉత్తరక్షణంలో గూర్ఖా వాడి కఠినవదనం కనబడింది, గర్జించింది.

''క్లోజప్ కట్'' అనుకున్నాడు ఆనందరావు, క్షణంలో సగంలో ఆ సన్నివేశానికి సినేరియా ఊహిస్తూ.

తన హుషారు, ఆశలూ సర్వం కట్ అయిపోయాయి.

జేబులో ఉత్తరంతీసి చూపించి, తెలుగుభాషలో సంగతి అంతా చెప్పి; 'హై' అన్నాడు చివర.

ఆనందరావు భాషావైదుష్యానికి గూర్ఖా ముగ్ధుడు కాలేదు; సరిగదా వాడిభాషలోఆజ్ఞవంటి పొడిముక్కలు రెండన్నాడు.అంతలోనే కారేదో ఎక్కణ్ణించో వచ్చింది 'హుకో' అంటూ పక్కకి నెట్టి గేటు తీసి సలాం కొట్టాడు. కారులోని తార ఆనందరావుని చూచీ చూడ నట్టుగా చూసి, నవ్వీ నవ్వనట్టుగా నవ్వుకుంది. కారు వెళ్ళిపోయింది, ఆనందరావు పేక మేడ కూలిపోయింది. అతను తొడుక్కున్న ఆశలచొక్కా పగిలి, చిరిగిపోయింది. తాను వ్రాయబోయే కథతో ఎవరో తియ్యబోయే చిత్రంలో ఆ తారే హీరోయిన్ కావాలని కోరు కుంటున్నాడు. పదిరోజులు ఆవిడ ఇంటి చుట్టూ తిరిగి, ఒకరోజు ఎలాగో దర్శనం సంపాదించి ఆముక్క ఆవిడతోనే చెప్పి వచ్చాడు.

నవ్వింది.

'చాలా అందంగా' అనుకున్నాడు ఆనందరావు. పూర్వాశ్రమంలో చదివిన సినిమాపత్రికల విజ్ఞానం జ్ఞాపకం వచ్చింది. కాఫీయా టీయా ఓవల్టీనా హార్లిక్సా అని అడుగుతుందని అనుకుంటూ, యేం జవాబివ్వాలో ఆలోచించుకుంటూ ఉండగా 'వస్తా, పనుంది' అని లేచి వెళ్ళిపోయింది.

"మరే! కాదుమరీ, పాపం" అనుకున్నాడు ఆనందరావు.

ఇవాళ తనని చూచి పలకరించనేలేదు. పైగా, ఆవిడయెదుట పరాభవం జరిగిపోయింది. నాకానికి బయల్దేరిన నక్క అనుకుంటుంది కాబోలు. కథ, సినేరియోలూ, పాటలు రాయడంలో, తనకున్న ప్రతిభ; నటనలో, డైరెక్షన్‌లో తన సామర్థ్యం గురించి తనకున్న ఆత్మవిశ్వాసం సంగతి ఆవిడకి సినరంతకూడా తెలియదు గదా!

ఆనందరావుకి ఏడుపొచ్చింది. గూర్ఖావాడిమీద, గేటుమీద, అందులో తారమీద, ప్రతిభకన్న డబ్బుకి ప్రాధాన్యమిచ్చే ఈ ప్రపంచం మీదా భారీయెత్తున కోపం వచ్చింది. ఇందరి నిర్లక్ష్యానికీ, నిర్దయకూ గురి అయిన ఆనందరావు అనే భావి 'ఫలానా' మీద జాలి కలిగింది. తక్షణం సినేరియో ఊహించాడు.

"క్రేణ్ షాట్, స్టూడియో గేటు అవతల కళ్ళకు గంతలు కట్టుకున్న నటీనటులూ, డైరెక్టర్‌లూ, ప్రొడ్యూసర్‌లూ, పనికిరాని వాళ్ళూ, అడ్డమైనవాళ్ళూ తిరుగుతూ ఉంటారు. గేటు ఇవతల సిద్ధహస్తుడు, ప్రస్తుతానికి మసిపూసిన మాణిక్యం అయిన ఆనందం నిలబడివుంటాడు. గూర్ఖావాడు గెంటివేస్తూ వుంటాడు. ఆనందరావు తలవంచుకొని నిమ్మదిగా అడుగులువేస్తూ పోతాడు కట్ ...లాంగ్ షాట్‌లో ఆనందరావు....తలచుట్టూ విష్ణుచక్రం. క్రమంగా ఫేడౌట్,"

బ్రహ్మాండంగా ఉంటుం దనుకున్నాడు ఆనందరావు. అనుకొని, గిర్రున వెనక్కి తిరిగి గబగబ సందు చివరకి వెళ్ళి కాఫీ హోటల్లో మూల కూర్చున్నాడు....నీరసంగా.

సర్వరు పలకరించాడు.

పరాభవాన్ని నెమరువేస్తున్న ఆనందం హుఁ' అన్నాడు.

హుఁ అంటే ఏమిటో సర్వేశ్వరరావుకి బోధపడలేదు. ఆ సంగతే చెప్పాడు.

''కాఫీ'' అన్నాడు ఆనందం, మేలుకొని. మళ్ళా వెంటనే వాలిపోయాడు బల్లమీదకి, మత్తుగా.

మత్తుగానే ఇంకా ఆలోచిస్తున్నాడు ఆనందరావు....

....ఇవాళ స్టూడియో గేటుదగ్గర పరాభవం పొందిన ఆనంద రావు ఒకానొక రోజున సుప్రసిద్ధ భలానా అవుతాడు. ఈనాడు తనని గుర్తించని తార ఆనాడు హీరోయిన్‌గా బుక్ అవుతుంది.

''మిమ్మల్ని ఎక్కడో చూసినట్లు గుర్తు సార్'' అంటుంది సెట్ మీద కొచ్చాక.

డైరెక్టర్ ఆనందరావు మందహాసం చేస్తాడు.

''195 డాష్ సంవత్సరం, ఫలానా నెల ఇన్నో తేదీన మునురుగా ఉన్నవేళ మీరు కారులో స్టూడియోకి వెళ్తూవుండగా గేటులో మాసిన బట్టలు వేసుకున్న ఒక ఆసామిని గూర్ఖా 'హటో' అని దబా యిస్తున్నాడు. ఆనాటి అవమానితుణ్ణి మీరు చూసీ చూడనట్టు, నవ్వీ నవ్వనట్టు ...''

''కాఫీ సాపడు సార్'' అన్నాడు సర్వరు.

ఆనందం అదిరిపడి మేలుకొని ఇకిలించాడు.

కాఫీ చల్లారుస్తున్నాడు సుప్రసిద్ధ సినీహీరో 'ఆనంద్'.

'ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నారు?'' అన్నాడు పెద్ద ప్రొడ్యూసరు.

''కాలచక్రం....195 డాష్ సంవత్సరంలో డాష్ నెలా ఫలానా తేదీన ఇన్ని గంటలకు సినేరియోదస్త్రం చేత బట్టుకొని, ఒక స్టూడియో గేటులో నిలిచి పరాభవం పొందిన ఆనందరావు . ఈనాడు బాక్సా....

''మురుహా, అప్పనే, ఆంతవా'' అంటూ లేచాడు ఆనందం ప్రక్కకుర్చీలో కూర్చున్న ఎవడో.

ఆనందరావు మేలుకుంటున్నాడు—కాజాలని రచయితగా, దర్శకుడుగా, కెమెరామెన్‌గా, ఎవడుపడితే వాడుగా!

బయట వాన పడుతోంది. ముసురుపట్టింది. ఆనందరావు కాఫీ గటగట తాగేసి సిగరెట్టు ముట్టించాడు.

కాదలచుకున్న హీరో ఎవరో కాఫీ తాగి పోతూ పోతూ ఆనందాన్ని చూసి సలాం కొట్టిపోయాడు.

"ప్రమాదో, ధీమతామపి" అనుకున్నాడు ఆనందం. 'ఛప్ నోరుముయ్, అని వెంటనే అనుకున్నాడు అతను తనకి పొరబాటున సలాం కొట్టలేదు ఏ డైరక్టరుతోనో, ప్రొడ్యూసరుతోనో చూసి వుంటాలి. తనంటే పడిచచ్చే వరహాలు లేడూ?

ఎందుకు లేడు? బోలె డున్నాడు. లావుగా, ఆరడుగుల రెండు అంగుళాల ఎతున .

అంత వరహాలూ లోపలి కొచ్చాడు. రొప్పుకుంటూ. దండం బాబూ అన్నాడు.

సినిమావాళ్ళంతా ఆనందం చెబితే వింటారని వరహాలు నమ్మకం. వరహాలు దగ్గరున్నప్పుడు ఆనందానికీ అదే నమ్మకం.

"రావోయ్ వరహాలూ" అన్నాడు ఆనందం.

వరహాలు వచ్చాడు

"షూటింగు కెల్తారా బాబూ? ఇయ్యాల జైలు షూటింగంట" అన్నాడు.

"మరే, వెళ్ళాలోయ్. ఇవాళ నా సినేరియోని ఓ ప్రొడ్యూసరు చూస్తా నన్నాడు. తీరిక చేసుకు వస్తానన్నాను" అన్నాడు ఆనందరావు హుందాగా.

"మరింకేటి? ఎల్దారి నెగండి. నా కియ్యాల ఎలాగేనా రౌడీ యేసం ఇప్పించాల."

"నీదగ్గిర డబ్బేంతుంది చెప్పు. ఆ గూర్ఖావాడికి కాస్త పారెయ్యాలి. పిల్లలవాడు, నాలుగుసార్లడిగాడు" అన్నాడు ఆనందం గబుక్కున.

"ఏం లేదు బాబూ. మా సిట్టి ఇంకా పంపలేదు. శేత్తబ్బు లుంటే ఈడకి నడిసొచ్చా" అన్నాడు వరహాలు. ఆనందం నవ్వాడు.

ఇద్దరు బయల్దేరారు. వచ్చే కార్లు పోయేకార్లూ, చూసే పెద్దలూ చూడని పెద్దలూ చూడలేని పెద్దలూను. ఆనందానికి ఒళ్ళు చచ్చిపోయి నట్లయింది, తను అలా రోడ్డునపడి నడుస్తున్నందుకు. రోజూ నడుస్తున్నా, ఏ రోజు కా రోజే ఒళ్ళు చచ్చిపోయినట్లవుతూ ఉంటుంది అతనికి.

"బాబూ" అన్నాడు వరహాలు.

"ఏం?"

"ఇయాల పొద్దుటేల మా ఇంటికాడ పిచ్చర్ కంపెనీ కెల్లా నండి. అంతవరకు ఇత్తానిత్తానని ఇయ్యాల ఎగేసి, నేదన్నారండి. ఆడి మాట నమ్మి, నేను మాసిట్టికి ఉత్తరం రాసేసినాను."

"ఈ సినిమా వాళ్ళంతా ఇంతేనోయ్" మాట నిలకడ లేదు ఒకడికీ. 'నాసంగతి చూడూ' అన్నాడు ఆనందరావు.

ఆనందరావు సంగతి అచ్చ తెలుగులో చెప్పాలంటే లాటరీ కొట్టడం. అతను శాంపుల్ సినేరియోలు రాస్తాడు. ఎవర్నో అడుగు తాడు. వాడు చూస్తానంటాడు. చూడడు. చూసే అర్హత కలిగిన రోజున, 'ఎవడేనా కథరాస్తాడు కాని, ఆలూ చూలూ లేకుండా సినేరియో రాయట మేమిటండీ? పొండీ, మీరు బొత్తిగా అన్యాయమండీ" అంటాడు.

నిజానికి ఆనందరావు కొత్తలో వేషాలు సంపాదించడానికి ప్రయత్నించాడు. అది కలిసిరాక, అసిస్టెంటు డైరెక్టరు అవుదామని ఆశపడ్డాడు. రద్దీ ఎక్కువ. టెక్నికల్ సైడు "ట్రై" చేశాడు. అంబ పలకలేదు. అదీ ఇదీ అన్నాడు. ఏదీ సాగిరాలేదు. చివరికి 'సినిమా కథలు' రాయడానికి సిద్ధపడ్డాడు. నాలుగైదు రకాల హీరో పాత్రలూ, వాటికి వ్యతిరేక లక్షణాలుండే హీరోయిన్ పాత్రలూ, విలన్, హాస్య గాళ్ళు, వాళ్ళ ప్రియురాళ్ళ వేషాల లిస్టు రాసుకున్నాడు. ఒక్క తిగిని డజను కథలు రాసుకుని సంచిలో వేసుకుని, సరికొత్త ఆశల చొక్కా ధరించి, గొప్పవాళ్ళ తొలిచరిత్రలను స్మరించి, సిగ్గూ, లజ్జా విస్మరించి

జైత్ర యాత్రకు బయల్దేరాడు.

'కాదు, ఒద్దు, నాదగ్గర కొల్లలున్నాయి, కొత్తరకం కావాలి. ఆయన ఇంట్లో లేరు. వారికి తీరికలేదు, చేతికి డబ్బువస్తే, సినిమా తీస్తే చూస్తాం' వంటి జవాబులు తీస్తే గీస్తే చూస్తే వచ్చిన జవాబులు: ఎదురయ్యాయి. ఈ కథ పాతదే. ఇదినాకు తెలుసు.డైరెక్టరు బావమరిదికిబాగులేదు.అయినా కాకపోయినా కథ ఒకడు రాయడమేమిటి? నలుగురం కలిపి తయారుచేస్తాం. హీరో అభిప్రాయం, హీరోయిన్ అభీష్టం చూస్తాం. నువ్వేం శరత్‌బాబువా, షేక్స్పియర్‌వా? అయినా వాళ్ళకే దిక్కులేదు.

నామాట విని సినేరియో తయారుచెయ్యి అది చేతనయితే సరి. వీలైతే రకరకాల పాటలు రాయి. రెడీమేడ్ సినేరియోలైతే కంటే కామకాయి. నలుగురూ కలిపి చంపడానికి నీదన్న కథలేదు కాబట్టి ప్రాణానికి హాయి.

....ఇదిగో ఇలా చూడు. నా మాట విని బాగుపడు. సాధ్యమైనంత నిరాశపడు. ఝామ్మని ఇంటికి నడు....

ఆనందరావు నిరాశపడలేదు. ఇంటికి నడవలేదు. పాయింటేస్కి అనుకున్నాడు. పెద్దల అడుగుజాడల్లో బయల్దేరాడు. ప్రాబ్లెం, సొల్యూషన్ మూడుముక్కలూ రాసేసి, క్షణంలో ఎవరికైనా తెలిసేలా మూడున్నర ముక్కల్లో కథ రాసుకున్నాడు. దీనికి సినేరియోలు దస్తాలకొద్దీ ఉత్పత్తి చేశాడు.

ఈ వ్యవసాయాచరణ సాగిస్తున్నంతకాలం అతనికి జరుగుబాటు ఎలా పొసగిందో అతనికి తెలియదు. తరచుగానే భోజనం వంటిది చేస్తూ ఉండేవాడు. ముప్పూటలా ఆశలు మాత్రం సుష్ఠుగా పీకమొయ్యా భోంచేసేవాడు. బస్సుకి డబ్బు లేనప్పుడల్లా ఊహా లెక్కసవారి చేసేవాడు. పరాభవం పొందినపుడల్లా వరహాలుని కసిరికొట్టి ఓదార్చుకునేవాడు....

"వరహాలూ, అదీ కథ. చూశావుగా నా సంగతి? సంచినిండా కాగితాలు, వాటినిండా మనుషులు. రకరకాల వాళ్ళు, దుర్మార్గులు, మంచివాళ్ళు, అందగాళ్ళు, అమాయకులు, చాణక్యులు, చంద్రగుప్తులు,

నాగేశ్వరరావులు, రామారావులు, రంగారావులు, రేలంగి వెంకట్రామయ్యలూ. వాళ్ళమీద నా ఆశలూ వాటిమీద సౌధాలూనూ....''

''మరి నా మీద రాయలే దేమిటి? నేను లేనా అందులో?''
అన్నాడు వరహాలు.

ఆనందం పకపక నవ్వాడు. ''సారీ, నువ్వులేవు వరహాలూ. నేను సృష్టించిన పాత్రలన్నీ హీరో హీరోయిన్ మొదలైన పెద్ద తరహావి. కథలు అమ్మ చూపినపుడు ఇవే ముఖ్యం అన్నమాట. నీ వంటి చిన్న చిన్న పాత్రలు తరవాత ఎక్కిస్తాం అన్నమాట''
అన్నాడు.

''నేను పెద్ద వేసాలు ఎయ్యలేనంటావా? అసలు అట్టాంటియి మనకు దొరకవా?'' అన్నాడు వరహాలు బిక్కమొహం పెట్టి.

''ఛ ఛ! అలా బెంగెట్టుకుని అంతలోనే అలా అయిపోతే ఎలా? నే చెప్పలే... ముందర చిన్న చిన్న వేషాలు వేస్తారు ఎవర యినా సరే. ఎంత పెద్ద యాక్టరేనా సరే నన్నమాట. ముందర చిన్న ఎక్స్ట్రా వేషాలు కట్టాల్సిందే. నీవంటివా ళ్ళున్నా రనుకో....''

''ఉంటే ఏటవుద్ది?''

''చూడు వరహాలూ, నువ్వు ముందర బాగా మాట్లాడడం నేర్చుకోవాలి. ఏటవుద్ది అనకూడదు. ఏమవుతుంది అనాలి. అలా అంటేనే సినిమాలో ఛాన్సు.''

''పోవయ్యా నువ్వు మరీని. సినిమాలో అయితే మాత్రం రౌడీలు ఏటవుద్ది అనకుండా పెద్దబాస మాట్లాడితే ఏటవుద్ది? రసాభాసం అవుద్ది—నెగేస్....ఈడు అసలు రౌడీయే కాదు. వేసం ఏశాడు పీసం; అంటారు'' అన్నాడు వరహాలు.

'నమస్కారమండి'' అన్నాడు ఆనందరావు దూసుకుపోయిన కారును చూసి మందహాసం చేస్తూ.

''ఏ టది?'' అన్నాడు వరహాలు.

''ఎవరో నాకు తెలిసిన డైరెక్టరు లే''

అంటూ, ఆగి, కాస్త దర్జాగా సిగరెట్టు తీసి ముట్టించాడు ఆనందం. వరహాలు దిగాలుగా నిలబడ్డాడు.

"చూడు వరహాలూ! అలా దిగులుగా ఉండకు. నువ్వు అమాంతం ఎలా గొప్పవాడి వవుతావో చెప్పనా?"

"చెప్పండి మరి"

"నువ్వు ఎక్స్ట్రా వేషం వేశా వనుకో. ఓ సినిమాలో హీరో ఏడుస్తూ గంభీరంగా పెద్ద డైలాగు చెబుతూ ఉన్నప్పుడు, నీ వంటి వాళ్ళంతా గుంపుగా చుట్టూ ఉంటారు. హీరో యాక్షన్కి నువు, రియాక్షన్ చూపిస్తావు, నీకు తెలియకుండానే. తరువాత ఏ డైరెక్టరో, ప్రొడ్యూసరో ఆ సినిమా చూస్తూ ఉంటే, నీ మీద దృష్టిపడుతుంది. 'ఆ లావుపాటి అతను ఎవరు చెప్మా, డైలాగు లేకపోయినా అంత చక్కగా నటిస్తున్నాడు' అనుకొంటాడు. వరహాలూ, దాన్నే 'స్టిరింగ్ ఎసీవ్' అంటారు. అప్పు డేమవుతుందో తెలుసా? క్షణాలమీద టెలిఫోను మీద అంచీలమీద వాకబు చేసేస్తాడు. నిన్ను బుక్ చేస్తాడు. అంతే. అదే మొదలు. నెల తిరిగేసరికి నువు పెద్దస్టార్వి అయిపోతావు. అప్పుడు నిన్ను చూసి కథలు రాస్తా రన్నమాట" అన్నాడు.

"అప్పుడు రౌడీ యేసాలు ఎయ్యొచ్చు గదూ?" అన్నాడు వరహాలు హుషారుగా

"ఒక్క రౌడీ ఏమిటి, అడ్డమైన వెధవ్వేషాలూ వేసెయ్యొచ్చు. హీరో, విలన్, హాస్యగాడు వెయ్యొచ్చు నీకు సరదాగా ఉంటే. సాధించలేనా అనుకుంటే హీరోయిన్ గూడా వెయ్యొచ్చు. నీ పలుకు వేదం అవుతుంది. నువ్వు బాక్సాఫీస్ పిచికవి అయినపుడు నీ మాటకి అడ్డెక్కడ, నీకీర్తికి ఒడ్డెక్కడ?...."

వరహాలుకి ఇదేం నచ్చలేదు.

"అయ్యన్నీ నాకు తెల్దుగాని, నాకు రౌడీయేసం కావాల. రౌడీ అంటే మంచోడన్నమాట ఒవరన్నా నలుగురు ఎదవ రౌడీలున్నా రనుకో, ఆ నాయాళ్ళు ఓ పడుచు తిన్నంగ ఎల్తుంటే, దాన్ని అటకాయించి ఆపాల. యెదవేసా లేత్తా రనుకో, అప్పుడు ఓమంచోడు అసలు ఆణ్ణందరూ రౌడీ ఎదవ అనుకుంటూ ఉండాలన్నమాట.... అప్పుడు ఆ మంచి రౌడీ ఏం సేత్తాడంటే."

"తెలుసు లేవోయ్-ఆ నలుగురిని పట్టుకు చావమోది, ఆపిల్లని

'తల్లీ' అంటాడు అంతేగా! ఎప్పుడూ ఉన్నదేగా మన పాట''
అన్నాడు ఆనందం విసురుగా విసుగ్గా.

వరహాలు చిన్న బుచ్చుకున్నాడు. ''అలా కరవాత్తే నేనేటి సెప్పేది బాబూ? నేను అలాటి ఏసం ఏత్తే సూడాలని మా పిట్టికి మనసు. అందుకే గందా వచ్చింది'' అన్నాడు

ఆనందం మాటాడలేదు.

వరహాలు రెండుసార్లు పలకరించి,కోపం వచ్చిందని గ్రహించి నోరు మూసుకున్నాడు....

లావుగా పొడుగ్గా ఉన్న వరహాలు, కాస్త బొద్దుగా ఓ మోస్తరు పొడుగ్గా ఉన్న 'భవిష్యత్ఫలానా' ఆనందరావూ చెట్టా పట్టా లేసుకు స్టూడియో గేటుదగ్గర కొచ్చేసరికి, కాబోలనుకునే హాస్యగా డొకడు, పకాలున నవ్వి 'తేగాబద్దా' అని మళ్ళీ పకాలున నవ్వాడు.

వరహాలు చిన్న బుచ్చుకున్నాడు. ఆనందం మాత్రం పట్టలేక, 'తొక్క' అన్నాడు ఆ హాస్యగాణ్ణి చూచి.

గేటవతల దూరాన ఓ జూనియర్ ప్రొడ్యూసరు కనబడ్డాడు. ఆయన్ని చూడగానే ఆనందానికి ప్రాణం లేచొచ్చింది. ఆనందరావు కధని సినిమా తీస్తానని, కథగా వీల్లేకపోతే, ఒక డాక్యుమెంటరీ అయినా తీసిపారేసి గవర్నమెంటు వాళ్ళకి అమ్మిపారేస్తానని ఆయన బెదిరిస్తూ వచ్చాడు.

''నమస్కారం అండి'' అన్నాడు ఆనందం. అంటూనే, చొరవగా, గేటుదాటి లోపలకి ఎదురేగాడు. అతని వెంటనే వరహాలూ చొచ్చు కెళ్ళిపోయాడు.

''జూప్రో'' గారు స్టూడియో రోడ్డుప్రక్కన ఓ చెట్టుకింద ఉసూరు మన్నారు. శుభసూచకం అనుకున్నాడు ఆనందరావు— ఆయన ఆగడం చూసి. అనుకోడం, తన కథ సంగతి అడగడం, ఆయన ప్రతిభ పొగడటం క్షణాలమీద జరిగిపోయాయి.

''ఆఁ, ఏమయ్యా నీ బొద? ఇప్పుడు కాదు నీ కథ'' అనా డాయన విసుగ్గా.

ఆనందం అపార్థం చేసుకున్నాడు. పొగడ్త డోసుచాల తేదని.

తన దుస్థితి ఆవేదన టెక్నికలర్‌లో చిత్రించలేక పోయాననీ అను కున్నాడు. అనుకొని మళ్ళీ పుంజుకున్నాడు.

"అన్నీ విచిత్రమైన పాత్రలండి. విచిత్రమైన కాంబినేషన్ అండి. మంచి మెలోడ్రామా ఉందండి. మీరు తప్ప ఇంకోడు న్యాయం చెయ్యలేడు"

వరహాలుకి ఓపిక తగ్గుతోంది. అవతల వేషం పోతుందని బాధ.

"ఆనందం! ఎల్లారా?" అన్నాడు మెల్లిగా.

"ఉండవయ్యా, నువ్వూ నీ సొదాను!" అన్నాడానందం.

జాప్రొ ఒక్కసారి మట్టగిడసలా తన్నుకున్నాడు. ఉత్సాహ అభినయసూచకంగా "నమస్తే నమస్తే" అంటూ చేతులు ఎగరేశాడు స్టూడియోలోంచే వస్తున్న ఓ కారుని చూసి.

ఆ కారులో ఓ ప్రొడ్యూసరున్నాడు. అతని చేతులో పలుకు బడి, దాని క్రింద స్టార్ వాల్యూగల హీరో హీరోయిన్ విలన్‌లూ ఉన్నారు.

వాళ్ళలో ఏ ముగ్గురి—కనీసం ఏ ఇద్దరి లేదా ఏ ఒకరి సంతకం ఉన్న కాంట్రాక్టు సంపాదించినా, డిస్ట్రిబ్యూటరు సులభంగా పెట్టుబడి ఇస్తాడు. పెట్టుబడి మినహా ఉత్సాహం, ఉబలాటం ఉద్రేకం మొదలైన ఇతర హంగులన్నీ ఉన్న జాప్రొ గారికి హఠాత్తుగా ఈ ఊహ తోచింది. గిరాకీ ఉన్న 'స్టార్స్' సులభంగా దొరకరు. చేత డబ్బులేనప్పుడు కాస్త పలుకుబడి ఉన్నవాళ్ళ సిఫార్సులు కావాలి. ఆ క్షణానికి ఇంకో జాప్రొకి కూడా అలాటి ఊహే తోచినట్లు ఈయనకి తెలిసింది. అతగాడు ఈ పెద్ద ప్రొడ్యూసర్ని ప్రతిమాలి బామాలి సిఫార్సు సంపాదించడానికి శపథం పట్టి, ఆయన ఇంటిదగ్గర కాసుకు కూర్చున్నాడట. అందుకని, ఈయన్ని దార్లోనే అటకాయించి, ఆ సిఫార్సువరం ఇస్తానని ఒట్టేయించుకోవడానికి ఈయన తహ తహ లాడుతున్నాడు. స్టూడియోలోనే చూచాడు గాని, అక్కడ ఇంకా నలుగు రున్నందువల్ల, దూరం ఆలోచించి, కొంచెం ఇవతలగా దారి కాశాడు.

కారు ఆగింది. "నమస్తే" అన్నాడు జ్యాక్రో మళ్ళా-తనకోసం కారు ఆపినందుకు మురిసిపోతూ. కారులో ఆయన ఊహలు మరో పంథాలో నడుస్తున్నాయి. కారు ఆపి డ్రైవరు పరిగెత్తాడు. వెనక్కి. కారు లోనివారు కూర్చునే నవరసాలూ అభినయం చేస్తున్నారు.

"మీతో ఒక్క అర్జెంటు సంగతి మనవి చెయ్యాలి" అంటూ పారం మొదలుపెట్టాడు జ్యాక్రో కారులోకి తలదూర్చి....

"...అన్నీ విచిత్రమైన, విశిష్టమైన కారెక్టర్సండి. బాక్సాఫీస్ హిట్ కావడం గారంటీ....మీరు ఆ యిద్దర్నీ గనక ఒప్పించి కాంట్రాక్టు రాయిస్తారా ...మేలు మరిచిపోను....మీరు చెబితే వాళ్ళు కాదనరు...."

కారులో ఆయన వినేస్థితిలో లేడు. అద్దంలోంచి వెనక్కి చూస్తున్నాడు 'ఊ' కొడుతూనే. ఉంటుండి హఠాత్తుగా తలవంచి ఆలోచన అభినయిస్తున్నాడు

జ్యాక్రో ఆత్రుతగా చూస్తున్నాడు, 'పండా కాయా' అని.

"చూడండి. ఓ ఉపకారం చేస్తారూ?" అన్నాడు కారులో ఆయన, మళ్ళా ఓసారి వెనక్కి చూసి.

జ్యాక్రో ఎగిరి గంతేసి 'ఎంత మాట!' అన్నాడు రెండుసార్లు. అవశ్యం చెప్పండి అన్నాడు.

"ఏం లేదు ఒక్క సిగరెట్టు ఉంటే అర్జంటుగా ఇవ్వండి. మా డ్రైవరు ఇంకా రావటం లేదు."

జ్యాక్రో కొయ్యబారి పోయాడు. సిగరెట్లు తన దగ్గిర లేవన్న సంగతి గుర్తుకొచ్చి నీరుగారిపోయాడు.

ఒక్క సిగరెట్ మీద ఆధారపడి ఉంది తన అదృష్టం అంతా. వెనక్కి తిరిగి రెండడుగులు వేశాడు. నాలు గడుగులు అవతల నించున్న ఆనందం, 'ఏదో గిరాకీ' అనుకున్నాడు. "సినేరియో చూపించమన్నాడాండి?' అంటూ దస్త్రం విప్పబోయాడు ఆశగా.

"సినేరియో కాదు నా బొంద. సిగరెట్టుంటే తగలెయ్యండి.

మీరూ, మీ వెధవ సినేరియోలూనూ" అన్నాడు జూగ్రఫీ ఉద్రేకంతో వణికిపోతూ.

"మీరిలా అంటూ చనుకో లేదండి. అసలు చూడకుండానే వెధవా బోడి అని పేర్లు పెడితే ఎలా?....అన్నీ విశిష్టమైన పాత్రలు. చక్కటి మెలోడ్రామా ఉందండి."

"సిగరెట్టండీ! సిగరెట్టుందా? కొంపలు మునిగిపోతున్నాయి, ఆయన అసలే తిక్క మనిషి" అన్నాడు జూగ్రఫీ మండిపడుతూ.

"సిగరెట్టు లేదండి. ఐ మీన్ అయిపోయాయి. ఇందాకే ఒక టుంటే...."

జుట్టు పీకేసుకోవాలని జూగ్రఫీ హృదయం ఘోషించింది. ఒక్క సిగరెట్టు లేక తన సముజ్జ్వల భవిష్యత్తు చల్లారిపోతుంది . సిగరెట్టోయ్ అనుకున్నాడు, పళ్ళు గిట్ట కరుచుకుని. ఆ డ్రైవరు ఈలోగా తెచ్చేస్తే తన అవసరం ఉండదు. కారు వెళ్ళిపోతుంది. తన ఛాన్స్ పోతుంది.

ఇంకో రెండడుగుల అవతల ఉన్న వరహాలు వంక చూశాడు.

వరహాలు బీడి కాలుస్తున్నాడు సాలోచనగా.

విధి దుర్విధీ, గతి దుర్గతీ గిఃం తథీగిణాం అనుకొని, మతి దాదాపు పోగొట్టుకొని జూగ్రఫీ మళ్ళా కారు వంక తిరిగాడు. చిక్క మొహం పెట్టిన డ్రైవరు కారు స్టార్టు చేస్తున్నాడు. లోపల నున్న ప్రొడ్యూసరుగారి కోపంతో కారు భగ్గున మండుతోంది.

"ఆ యిద్దరికీ చెప్పి ఒప్పిస్తారుగా ...మిమ్మల్నే నమ్ముకు న్నాను" అన్నాడు జూగ్రఫీ.

"అబ్బే! అదెక్కడ కుదురుతుందండీ! డబ్బుతో పని. మీరే చూసుకోండి" అని జవాబొచ్చింది.

జూగ్రఫీ 'ఇసీ' అనుకున్నాడు. అతనికి వైరాగ్యం వచ్చేస్తోంది.

అవతల విచారంగా నిల్చున్న ఆనందం ఇంకొక్క ప్రయత్నం చేశాడు. "చూశారూ, మంచి కారెక్టర్స్ చూపిస్తే డబ్బు

లేకపోయినా కొంత మది కోతులు వినొస్తాయండి. నా దగ్గర అలాంటి వెరలు అద్భుతమైనవి ..."

"అబ్బాయ్, లాభం లేదు. అదేం కుదరదు. ఇది డబ్బుతో పని. ఇంకెక్కడైనా చూసుకో" అన్నాడు జ్యోతి. అని విసురుగా వెళ్ళిపోయాడు.

ఆనందరావుకి ఏడుపు రాబోయింది. అవతల చిమ్మిడీ అంత మొహం చేసుకు నిల్చున్న వరహాలు నెమ్మదిగా భయంతో సమీపించాడు.

"బాబూ ...ఎల్లారా సూటింగ్‌కి. ఆళ్ళు మళ్ళా ఇంకెవళ్ళనైనా తీసుకుంటారేమో" అన్నాడు

"నువ్వెళ్ళవోయ్ నా ప్రాణం తియ్యక. ఇది డబ్బుతో పని. ఎవణ్ణి పడితే వాణ్ణి తీసుకోరు. నువ్వే పోయి చూసుకో" అన్నాడు ఆనందం మహాదురుసుగా.

వరహాలుకి ఏం పాలుపోలేదు. ఎటూ కాలాడలేదు. అంత లావు అంత పొడుగు మనిషి బిక్కచచ్చిపోయి గోళ్ళు కొరుక్కుంటూ నిలబడిపోయాడు. కదిలినా మానినా ఆనందానికి ఇంకా కోపం వస్తుందని భయం.

సిగ్గుతో అభిమానంతో కుమిలిపోతూ ఉన్న ఆనందరావుకు, మామూలుగానే కోపం వచ్చేసింది. అతన్ని ఓదార్చడానికి—

"పోవయ్యా పో....నా దగ్గి రెందుకు భయం? ఇక్కడ ఎవరికెవరవుతారు? ఈ లోకంలో దయకీ ప్రేమకీ తావు లేదు. నీ దారి నీదే. పతివ్రత వేషా లెయ్యకు. నాకు ఒళ్ళు మంట" అన్నాడు.

వరహాలు దీనంగా ఒకసారి చూసి, తల వంచుకుని నెమ్మదిగా పెట్స్‌వేపు బయల్దేరాడు. చెట్టుమీద కాకి ఆనందం మీద రెట్ట వేసింది. తల పైకెత్తి చూశాడు ఆనందం. నలభై రెండు వాద్యాల నౌషద్ సంగీతం చెవిలో హోరెత్తింది. చక్కని సన్నివేశం చిత్రించవచ్చు ననుకున్నాడు.

తల వంచుకు వెళ్ళిపోతున్న వరహాలు, చక్కని హీరోయిన్ కావచ్చు...

ఆనందరావు ఆ సన్నివేశానికి నాయకత్వం వహించవచ్చు ...

ప్రేమ విడిపికొట్టిన సందర్భం అన్నమాట .. "ఛీ ఛీ.... నా దగ్గర నీకు భయమెందుకు' ఈ లోకంలో దయకీ ప్రేమకీ తావు లేదు. నీవారి నీదే పతివ్రత వేషా లెయ్యక అవతలికి పో" అంటాడు హీరో.

పరిదీనవదన అయిన సుందరి తల వంచుకుని, దుఃఖపడుతూ నెమ్మదిగా వెళ్ళిపోతుంది. నలభై రెండువాద్యాల సంగీతం భూనభాలని అదరకొట్టేస్తుంది. గుండె రాయి చేసుకున్న హీరో ఆనందరావు, ప్రపంచాన్ని చూడలేక, రపీమని తల పైకెత్తి ఆకాశం వంక చూస్తాడు. డిస్టెంట్ లాంగ్ షాట్ ....

గాజుల గల గలలు వినబడగానే, ఆనందరావు సినీలోకం లోంచి భూలోకంలోకి దిగి వచ్చాడు.

వర్ధమాన తార ఒకామె కంటి కానింది. ఆనందానికి తెలిసిన అమ్మాయే. 'సుబ్బులూ' అని పిలుస్తారు. "కాదు, కామినీ అనాలి" అంటుంది నవ్వుతూ.

"ఏమిటి, చెట్టుకొమ్మల వంక అంత శ్రద్ధగా చూస్తున్నారు? ఛాన్సు యివ్వకపోతే ఈ కొమ్మకి ఉరేసుకుంటానని ప్రొడ్యూసర్లని బెదిరిద్దామనా?" అంది కామిని.

"తాడు కొనడానికి డబ్బెక్కడ తేను?.... నేను గొప్పవాణ్ణయే లోగా నువ్వు పెద్ద స్టార్‌వి అయిపోతే, ఈ చెట్టెక్కి దూకేసి."

"అయితే విల్లా గర్బో రావి సిద్ధపడుకోండి. నెల తిరిగే సరికి నేను మీ రన్నంతదాన్నీ అవుతాను. నాకు అమ్మమ్మ దొరికింది. ఒట్టు" అంది.

"ఎప్పుడూ? ఎలా? ఎక్కడా?" అన్నాడు ఆనందం కళ్ళు పెద్దవి చేసి.

'ఈ ఊళ్లోనే లెండి. ఇంక చూస్కోండి, అదృష్టం ఎలా తిరుగుతుందో" అన్నది కామిని.

అమ్మమ్మ గార్డియన్‌గా ఉన్న వాళ్ళందరికీ అదృష్టం చప్పున పడుతుందనీ, అతి త్వరగా తారాపథంలో కారెక్కి ఊరేగవచ్చునసీ

ఆ పెళ్లి శ్రీమోఫిలాపి ఎవరో గట్టిగా నచ్చచెప్పి, అందుకు ప్రత్యక్ష నిదర్శనాలు చూపించారు.

కామినికి ఆ బాపతు బంధువు లెవరూ లేరు. ఉంటే, సిరి వస్తుందని ఆశ. అందుకని వెతికి వెతికి, మనవరాళ్లూ గట్రా లేక అవస్థపడుతున్న ఓ అమ్మమ్మని మాట్లాడి కుదుర్చుకుంది.

"ఊహ మంచిదే" అన్నాడు ఆనందరావు మందహాసం చేస్తూ. చూసి చూసి గట్టిగా నవ్వి హేళన చేయడానికి మనసొప్ప లేదు అతనికి.

"అమాయకత్వం వల్ల నీ అందం మరింత శోభిస్తోంది సుబ్బులూ" అన్నాడు కాస్త ఆగి.

'మీరు బలేగా మాట్లాడతారు. ఇక్కడ వర్ణించకపోతే, అవన్నీ డైలాగులుగా రాసి ఎవరికన్నా చూపించరాదూ?" అంటూ కిల కిల నవ్వింది కామిని.

"నువ్వు బలేగా నటిస్తావు—లోపల నకనక ఆకలేస్తున్నా ఎంత కులాసాగా ఉన్నావు!"

"మీకేమన్నా ఆకలేస్తుందా చెప్పండి. డబ్బు లిస్తా" అంటూనే కొండినున్న బొందుసంచి తీసింది కామిని.

"అదేవిటి సుబ్బులూ? పల్లెటూరి సంచీ నువ్వూను."

"ఓస్... ఫాషనుగా తిరిగేవాళ్ళు పట్టుకు తిరిగే ఎరకల బుట్టల వాటికేం తీసిపోదు లెండి! ఎంత కావాలి చెప్పండి. నా దగ్గర ఆరణా లున్నాయి" అంది.

"అబ్బే! నాకేం వద్దు ఊరికేనే అన్నా."

"పోవయ్యా! నా దగ్గర మొహమాటం ఏమిటి? బేడ తీసుకుని కాఫీ తాగు ...కష్టార్జితంలే. అన్యాయం డబ్బు కాదు" అంది కామిని.

ఆనందం ఆమె వంక చూశాడు. కామిని కళ్ళు సూటిగా వాడిగా నిష్కల్మషంగా అతని వంక చూశాయి.

పక్కున నవ్వింది. "మీరు చాలా మంచివారు. నేను పెద్ద

స్టారుస్నై, చాలా డబ్బు సంపాదిస్తే...." అంటూ చేత అతని జేబులో వదేసి చర చర నడిచి వెళ్ళిపోయింది, కామినీ కుమారి.

"సుబ్బు లిచ్చిన డబ్బులు" అని గొణుక్కున్నాడు ఆనంద రావు కదలలేక, మెదలలేక.

"సుబ్బు లిచ్చిన డబ్బులు...." సినిమా కథకి చక్కని పేరు. మంచి కథ అల్లవచ్చు. చక్కని సినేరియో రాయొచ్చు. బ్రహ్మాండ మైన పిక్చరు తియ్యొచ్చు. ఆనందరావుకి మతిపోయింది. అర్జెంటుగా సినిమా తియ్యాలనుకున్నాడు. అంతకన్న ముందు కథ రాయాలిగా' సినేరియో, పాట, స్టూడియో కాంటీన్‌కి వెళ్ళి కాఫీ తాగేశాడు గబగబ.

* * *

గబగబ హుషారుగా తిరిగేసి ఇద్దే రూపాయి అప్పు సంపాదించాడు. దస్తా కాగితాలు, పెట్టి సిగరెట్లు కొనుక్కొని, ఇంటికి బయలుదేరాడు. సందు మొగలో కిళ్ళీకొట్టు బడ్డీకి బాకీ అర్ధరూపాయి చెల్లించి, స్వేచ్ఛగా గాలి పీల్చి, చకచక గదికి వెళ్ళి కథ రాయడం మొదలుపెట్టి సాయంత్రం దీపాలవేళకి ముగించి అవతల పారేశాడు.

* * *

ఇంటాయన విశ్వనాథంగారు తొంగి చూశాడు. "ఏమిటి బాబూ, చెడ రాసేస్తున్నావు" అన్నాడు నవ్వుతూ.

"కథండీ, అద్భుతమైన కథ! అత్యద్భుతమైన పాత్రలండి... చూస్తారా, చెప్పనా...." అన్నాడు ఆనందరావు.

"నా కెందుకోయ్! ఏనాడూ వాటి జోలికి పోనివాణ్ణి. నాసిఫార్సు ఇచ్చావా?"

"లేదండి—పొద్దున ఒక కథ పట్టుకు బయలుదేరాను.దారిలో ఇది తోచింది. సరే ఇది రాసి చూపిద్దా మని వెనక్కొచ్చేశా" అన్నాడు ఆనందం.

విశ్వనాథంగారు నవ్వి వెళ్ళిపోయారు.

ఆనందం తల దువ్వుకుని, కాగితాలు చేతపట్టుకుని బయలుదేరాడు.

గంటలో గబగబ తిరిగొచ్చాడు. అతను కలుసుకున్న ఆసామి

విచారం వెలిబుచ్చాడు. ఆర్నెల్ల తరువాత కనబడితే తప్పకుండా ఆలోచిస్తానని హామీ ఇచ్చాడు. అప్పటికి కాస్త కాఫీ కూడ ఇచ్చాడు. నాయనా! .. ఆయన వ్యాపారదక్షుడు కాడు.... కాని వాళ్ళకిప రోజులు కావు.

ఆయన మీద కొండంత ఆశ పెట్టుకు వెళ్ళిన ఆనందరావు బోలెడు జాలి పడి కన్నీరు కారుస్తూ, ఇంటికి చక్కా వచ్చి, సిఫార్సు ఉత్తరం ఇచ్చిన విశ్వనాథంగారికి ఆ ముక్క కాస్తా చెప్పి తల వాల్చి నిల్చున్నాడు.

"ఫరవాలేదు లేవోయ్, నేను కనుక్కుంటాలే....నాకు ఈ ఫీల్డుతో ప్రమేయం లేకపోయినా, తెలిసినవాళ్ళు కొంద రున్నారు. కనుక్కుంటాలే, భయపడకు" అన్నా డాయన.

* * *

ఆనందరావు గుమ్మంలో కొచ్చేసరికి వరహాలు కనబడ్డాడు. మెట్ల దగ్గర నిల్చున్నాడు, విచారంగా మీసాలు దువ్వుకుంటూ.

ఆనందానికి తన మీద కలిగిన జాలి యావత్తూ, వాత్సల్యం అయిపోయి, వరహాలు మీదికి మళ్ళింది.

"ఏం వరహాలూ, అలా ఉన్నావ్? రా, లోపలికి. వేషం ఇవ్వ లేదా?" అన్నాడు ఆప్యాయంగా.

ఆనందం కోపం తగ్గినందుకు వరహాలు మురిసిపోయి లోపలి కొచ్చాడు.

"లేదు బాబూ, దొంగలసీను షూటింగయిందండి. రౌడీ యేసం అసలు నేదన్నారు. పోనీ దొంగోడి యేసమేనా ఇమ్మంటే నేదు పొమ్మన్నారండి! కావలిస్తే లావుపాటి పోలీసోడి రోలిచ్చుకో మన్నా రండి."

"ఏడవకపోయారు! లావుకాపోతే, సన్నపాటి వాడి వేషం నీ కెలా యిస్తారు?" అన్నా డానందం నవ్వుతూ.

"అస లది కాదండి. దొంగోడి ఏసం అయితే డైలాగు లేక పోయినా కొంత యాక్సన్ సెయ్యొచ్చు. ఇదే టిది బొమ్మలా నిల్చొ

నేమి? అదినరే. యేసం లేకపోవడం సాలక యేలాకోలం గూడా ఆడారండి. నేనంట.... లావంటూ . ''

''కాదు మరీ'' అన్నాడు ఆనందరావు నవ్వుతూ.

''మరంటా.... నాకు పొంగోడి యేసం ఇత్తే జైలు సెట్టింగు అసలే పట్టదంట.''

''పోన్లే అదే పోయిరి. ఇలాటి వాటికి ఖాతరు చెయ్యకు. నీకు మంచి వేషం నే విప్పిస్తా'' అన్నాడు ఆనందం.

''నాకు రౌడీ యేసం కావాల. మంచో డన్నమాట. దారంట ఎల్లే ఓ యాడుపడుచుని నలుగురు ఎదవ నాయాళ్ళు అల్లరి పెడతా రనుకో ....''

''మరే, మరే, అప్పుడు నువ్వు వాళ్ళని చావగొడతావు.''

''అద్గదీ ... మళ్ళా సూత్తానికి నేను రౌడీలాగే ఉంటా ...''

''అలాగే ఉందుగాని, తందుగాని ... పద, అలా వెళ్లొద్దాం'' అన్నాడానందం.

* * *

రోడ్లని అరగతీసే వాహనాలకి సర్కారువారు పన్ను వసూలు చేస్తారట. ఆనందం వాహనం అకుజోళ్ళు. సినిమా కంపెనీలూ, డైరెక్టరూ, నటీనటులూ ఉండే రోడ్ల వెంట తిరిగి తిరిగి అరిగి పోవడంతోపాటు కొన్ని రోడ్లను అరగతీశాయి! గవర్నమెంటువారిది గమనించలేదు. గమనిస్తే చాలా మందికి జరిమానా వేసి, పోషించవలసి వస్తుందిగదా అని. లావుపాటి వరహాలు అలాగే రౌడీ వేషం కోసం రొప్పుతూ తిరిగి తిరిగి అలిసిపోతున్నాడు.

ఆనందం అద్దెకున్న ఇంటాయన విశ్వనాథంగారు కూడా, ఆనందానికి సహాయం చేయడం కోసం, పాపం, ముప్పూటలా పని కలిగించుకుని ప్రదక్షిణత్రయం సాగిస్తున్నారు. 'సినిమా ఫీల్డు మంచి దేస్మీ' అన్న ఊహ కలిగిందాయనకి క్రమంగా.

* * *

హఠాత్తుగా ఒక రోజున ఆనందరావు ముఖం చాలా రోజుల తరవాత తొలిసారిగా ఆనందపూరితం అయిపోయింది, ఒకానొక

రోజున స్టూడియో వెళ్లిరింక అతన్ని అక్కర్లేదు పొమ్మన్న చిన్న
సైజు ప్రొడ్యూసరుకి అర్జంటుగా కథ కావలసొచ్చి ఆనందరావుది
తీసుకున్నాడు.

ఆనందరావు పరమానందరావయిపోయి, కొంతసేపు అలాగే
వుండి, మళ్ళా మానేసి యథాస్థితికి వచ్చాడు.

ఈ ప్రొడ్యూసరుకి ఇంకో ఆసామి అన్ని విధాలా అడ్డొస్తూ
ఒస్తూ, ఒకసారి పరాభవం చేసి అవమానించాడట. అప్పుడు అతగాణ్ణి
ఇతగాడు పబ్లికున అవమానించి శాస్తి చేయదలిచాడట.

వరహాలుని పిలిపించాడు. "వేషం ఇస్తా, ఫలానావాణ్ణి
పబ్లికున తంతావా?" అన్నాడు.

"శ-శ-ఎందుకు? నావల్లగాదు, అలాటి యెదవ పనులు"
అన్నాడు వరహాలు.

జూ॥ప్రొ॥గారి ప్రయత్నాలు కలిసిరాలేదు. కిరాయికి రౌడీల్ని
వాడుకోవడం అంటే ఆయనకి భయం. ఆలోచించుకోమన్నాడు.
వరహాలు ఆలోచించి అదే జవాబిచ్చాడు.

కథ ఈ దశలో ఉండగా జూ॥ప్రొ॥గారికి ఆనందరావు తటస్థ
పడ్డాడు. ఆనందం ఊఁ అంటే వరహాలు సైఁ అంటాడని ఆయనకి
తెలిసింది. ఆనందం కథ సినిమా తీస్తానంటే, ఆనందం ఊఁ
అంటాడని బాగా తెలుసు.

కాని, తీరా ఆనందాన్ని పిలిచి, కథ తీసుకుంటానని, ప్రకటన
చేసి, అసలు సంగతి చెప్పేసరికి అతను ససేమిరా అలా కుదర
దనగలిగాడు.

"అతను వట్టి వెర్రిబాగులాడండి గో వంటివాడు. మధ్యన
అతన్నెందుకు, ఇలాటిదాంట్లో దింపడం" అన్నాడు.

జూ॥ప్రొ॥ శతవిధాలా బ్రతిమిలాడాడు. వరహాలు ఖాసీలేం
చెయ్యక్కర్లే దన్నాడు. ఊరికే వాడి ఒంటిమీద చెయ్యేసి అవమా
నిస్తేచా లన్నాడు. ఆపైన ఏమైనా వస్తే తన ప్రాణం అడ్డొడ్డుతా
నన్నాడు. చేతి కొచ్చిన అవకాశం చెడనాడుకో వద్దని కూడా

ఆసించాన్ని హెచ్చరించాడు. ఫిలిం ఫీల్డు చరిత్రలో ఇటువంటి పనికి ఇదే తొలిసారి కావచ్చు.

ఆనందరావు మెల్లగా, మెల్లి మెల్లిగా కరగిపోయాడు. 'సరే చూదాం' అన్నాడు.

అవతల గదిలోనే వరహాలున్నాడు. ఆనందం అక్కడికి వెళ్ళేసరికి పాతికేళ్ళ కుర్రా డొకడు వరహాలుని "అసిస్టెంట్ డైరెక్షన్" చేసేసి నానా అవస్థా పెట్టేస్తున్నాడు. రేయాన్ లాగు, టెకరాన్ ప్లాక్షర్టు తొడుక్కున్నాడు ఆ కుర్రాడు. ఖరీదైన చలవ కళ్ళద్దాలు తగిలించడంతో 'డైరెక్టోరియల్ లైను'కి అర్హత సంపాదించేసుకున్నాడు.

వరహాలు మీసాలు రౌడీ వేషానికి చాలవని అతగాడు దబాయిస్తున్నాడు.

ఈ రకంవాళ్ళు చాలా మందిని ఆనందం ఎరుగును. ఉబలాటంతోపాటు, ఖరీదైన గుడ్డలు కూడా ఉంటే, సినిమా కథా రచనదగ్గర్నించి, ఫిలింప్రింట్లు తియ్యడంవరకూ అన్నీ తెలిసినట్టేనట.

"వరహాలూ, మాట" అన్నాడు ఆనందం.

"రిహార్సిల్సు జరుగుతున్నాయి; ఇప్పుడు వీల్లేదు" అన్నాడు అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్.

"నువ్వు డైరెక్షన్ చెయ్యడం నేర్చుకోవడానికి అతగాడే దొరికాడా?....పంపించు" అన్నాడు జాగ్రత్తగా, ఆ గది గుమ్మంలోకి వచ్చి.

అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ 'స్టయిలిష్‌గా వెధవ మొహం' వేసి, 'ఆల్‌రైట్ కట్' అని గొణుక్కున్నాడు.

ఆనందరావు వరహాలు చెయ్యి పట్టుకుని పెరటి వేపున ఉన్న చెట్టు దగ్గరికి తీసుకెళ్ళాడు.

రెండు నిముషాలసేపు కర్తవ్యం తేల్చుకోలేక అవస్థ పడ్డాడు ఆనందరావు. వరహాలు తన మాట వింటాడు. గోతిలో దూకమంటే కళ్ళు మూసుకు దూకేస్తాడు. అలా దూకితే ఇప్పుడు తనకే లాభం. వరహాలుకి దెబ్బ తగలొచ్చు. తగుల్తుంది. అప్పుడు తను ఆదుకో

లేదు. అమాయకుణ్ణి ఇలా వాడుకోవచ్చునా అని బాధపడ్డాడు ఆనందం. మార్గాంతరం లేనప్పుడు వాడుకోక తప్పదు. దీనివల్ల తనూ, తన పిల్ల అతనూ కూడా బాగుపడతారు.

ఉత్తిది. వట్టి అబద్ధం. మోసం. తను టోకరా తింటున్నాడు. తింటూ, తింటూ ఆ సంగతి తెలుసుకుంటూ వరహాలుకి టోకరా తినిపిస్తున్నాడు.

"ఏటి బాబూ, ఆలోచిస్తున్నారు?" అన్నాడు వరహాలు ఉండబట్టలేక.

అక్కడితో ఆనందం ఆలోచనలు అంతమయ్యాయి. మంచో చెడ్డో, ఏమయినా సరే అని తెగించాడు.

"చూడు వరహాలూ, నువ్వు రేపు ఫలానావాణ్ణి స్టూడియోలో తన్నాలి. ఎందుకని అడక్కు...."

"ఎందుకు బాబూ ఊరికినే తన్నడం? ప్రొడ్యూసరుగారు కూడా ఇందాకా ఇదే సెప్పారు."

వరహాలుకు నచ్చజెప్పడానికి ఆట్టేపేపు పట్టలేదు ఆనందానికి.

చూడు వరహాలూ! నేను చెప్పిన మనిషి మంచివాడు కాడు. ఆడపిల్లల్ని నానా అవస్థలూ పెడుతున్నాడు. నువ్వు కనక ఇప్పుడు 'మంచి రౌడీలా' వాణ్ణి తన్నితే, ఈ ప్రొడ్యూసరుగారు చూస్తే, వారికి నీ యాక్షన్ సంగతి ఇట్టే తెలిసిపోతుంది. ఇప్పుడు నీకు ఇట్టే వేషం దొరుకుతుంది. చూసుకో మరి" అన్నాడు గంభీరంగా.

వరహాలుకి ఆనందం చెప్పిన మాటల్లో రెండు పాయింట్లూ బుర్రకెక్కాయి.

"తన్నినప్పుడు జాగర్త సుమీ! నువ్వు ఆడవాళ్ళను అల్లరి పెడుతున్నావుటగా అందుకు తంతున్నాను అని చచ్చినా అనకూడదు ఇంకేదేనా వంకపెట్టి తన్నాలి. తెలిసిందా?" అని హెచ్చరించాడు ఆనందం.

వరహాలు తల ఊపాడు. కథ ఎలా నడపాలో కూడా మప్పి పంపాడు ఆనందం.

* * *

కథ సగం వరకూ సవ్యంగానే నడిచి. ఆపైన బెడిసికొట్టింది.

ఆనందం, అతన్ని ఆశపెట్టిన ప్రొప్రయిటర్, అతని తైనాతీలా కబుర్లాడుతూ ఉండగా, తన్నుబడవలసిన ఆసామి సిగరెట్టు కాలుస్తూ, ఆలోచిస్తూ ఆ పక్కగానే నడుస్తున్నాడు. ఆ పక్కగానే కాసుకున్న వరహాలు అడ్డపడి తనకి రౌడీవేషం ఇచ్చే విషయం ఏమైందన్నాడు. ఆయన నవ్వి ఊరుకున్నాడు. ఆనందం దగ్గిర తరిఫీదై వచ్చిన వరహాలు రెట్టించాడు. ఆయన విసుక్కున్నాడు.

"ఏటయ్యో, ఇత్తాను ఇవ్వను అని సెప్పరాదూ? ఇసుక్కో పడం ఎందుకు? ఎవడి గొప్పాడిదే. నీ గొప్ప నీ యింటికాడే. జాగర్త మరి!" అన్నాడు.

ఆయన మరింత విసుక్కున్నాడు

"జాగర్త గీగర్త అంటున్నావు. ఏం గిరాకీ? ఏం చేస్తావు? తంతావా పెద్ద? ఒళ్ళు జాగర్త!" అన్నాడు.

"తన్నడం ఏం బెమ్మయిద్దె అనుకున్నా వేటయ్యా? ఇదిగో తంతున్నా ఏం చేత్తావేటి?" అంటూనే వరహాలు ఒక్క చెంపకాయ వేశాడు.

జరగాల్సినంత రభసా జరిగింది. ఆయన తిరుగు దెబ్బ కొట్టాడు. నలుగుర్ని పిలిచాడు. వచ్చినవాళ్ళు వరహాల్ని హడలేసి, చెంపలు వాయగొట్టి బయటికి నెట్టించారు.

వరహాలు బిక్కచచ్చిపోయాడు. కంట నీరు తిరిగింది. వాచిన చెంపలు అరచేతులతో ఒత్తుకుంటూ, కన్నీటి పొరలలోంచి ఆనందం ఉన్నవేపు దీనంగా చూశాడు.

అతని ప్రాణానికి ఎవరూ ఏమీ అడ్డొడ్డలేదు.

ఆనందం మొహం చెల్లక, ముందుకు వచ్చే ధైర్యం లేక, చెట్టుచాటున తలదాచుకున్నాడు ...జాంబ్రోగారి మొహం ఓ మోస్తరుగా వికసించింది.

"కొంప మునగలేదుగా. ఎందు కలా ఇదౌతారు?" అన్నాడు ఆనందాన్ని చూసి.

"అబ్బెబ్బే, ఏం లేదంపి" అన్నాడు ఆనందం నవ్వు తెచ్చు కుని.

*　　　　*　　　　*

ఆనందం తెచ్చిపెట్టుకున్న ఆ నవ్వు ఆ రోజు సాయంత్రం వరకూ జెలగలా పట్టుకు కూమని రాపిపుని రాలిపోయింది, ఆశ పెట్టిన ప్రొడ్యూసరు, డబ్బుపెడతానని అతన్ని ఆశపెట్టిన డిస్ట్రి బ్యూటరు, 'నేను నటిస్తానని' మాటయిచ్చిన నటుడు, 'అలాగే వచ్చి హీరోయిన్ గార్డియన్, కారులో వచ్చిన ఇంకో యిద్దరూ కలిపి ఆనందం మొహం ముందు అతని కథని తిరగేశారు, మరగేశారు, వాతలు పెట్టారు. కథలో కొందరిని చంపారు. చచ్చినవాళ్ళని బ్రతికించారు. కొందరిని పుట్టించి, రపరప చంపారు. చివరికి యావన్మందినీ మళ్ళీ ఆఖర్న బతికించారు.

"ఈ హీరోకి గిరాకీ లేదు. ఆవారామార్కు హీరోలు ఉంటేనే బాక్సాఫీస్ కోటని జయిస్తాం" అన్నాడు డిస్ట్రిబ్యూటరు!

"మరే! నా ఊహా అంతే" అన్నాడు నటుడు.

"అంతేనా?" అన్నాడు ప్రొడ్యూసరు, ఆనందంవంక తిరిగి.

'పాయింటే' అన్నాడు ఆనందం బాధగా.

"ఈ హీరోయిన్ ఏర్పాటు బాగులేదండి. ఖరీదైన కాస్ట్యూమ్ వేసుకోడానికి ఒక ఛాన్సుకూడా ఉన్నట్టులేదు" అన్నాడు హీరోయిన్ గార్డియన్.

"మరే! లేవట్టుంది. అయితేనేం, డ్రీం సీక్వెన్స్ పెడదాం" అన్నాడు ప్రొడ్యూసరు.

"ఏదో ఉద్ధరించినట్టు ఒక్క సీక్వెన్సేనా?"

"దాని కేముంది నాలుగైదు పెడదాం. ఒకటి హీరో కల, ఇంకొకటి హీరోయిన్ కల, మరోటి విలకాది, నాలుగోది...."

"ఈ కథలో హీరో చివర్న చచ్చిపోవడం నాకు నచ్చలేదు" అన్నాడు నటుడు.

"దానివల్ల ఆ పాత్ర మరింత రాణిస్తుంది. ఒక లక్ష్యం కోసం త్యాగం...."

"నాన్సెన్స్! చివర్న వచ్చే హీరో రోల్సు ప్రిన్సిపుల్‌కి విరుద్ధం."

"పాయింటే నండి" అన్నాడు ఆనందం నీరసంగా.

*　　*　　*

కథమీద కాన్ఫరెన్సు ముగిసింది. టెలిఫోనుమీద ఓ కవి వచ్చాడు.

మూలంగా కథ చెప్పి, హీరో హీరోయిన్‌లను ఎలా అంతం చెయ్యాలో 'పెద్దలు' ఖరారు చేసేలోగా, మూడు వంతులు కథ సవివరంగా తయారు చేయవలసిందని ఒప్పగించారు.

"మరి నేనో?" అన్నాడు ఆనందరావు.

"తరవాత మాట్లాడదాం, ఉండ"మన్నాడు ప్రొడ్యూసరుగారు.

అంతా వెళ్ళిపోయిన తరవాత, 'అమ్మయ్య!' అన్నాడు. ఆర్నెల్లలో తను ఇంకో సినిమా తీయదలచాడనీ, అప్పుడు గనక ఆనందరావు కనబడితే తప్పకుండా ఎంకరేజ్ చేస్తాననీ మాట ఇచ్చాడు!

"ఈ కథో?" అన్నాడు ఆనందం.

"ఏ కథ? ఇప్పుడు తయారైనది నీదికాదుగా. అది మేమంతా నిర్మించాం....ఇది డబ్బుతోపని. మీరు బాధపడతారని మేం సాహసించి ఏమీ చెయ్యలేం" అన్నాడు ప్రొడ్యూసరుగారు.

"పాయింటే" అన్నాడు ఆనందరావు. అతనికి ఈసారి బాగా ఏడుపు రాలేదు, పాయింటు తెలుసుకోగలిగాడు కాబట్టి. అయినా ఏడుపుకన్న, చిరాకు, కోపం ఎక్కువ వచ్చాయి. ఒక రకం రోత పుట్టింది.

*　　*　　*

"ఛీ" అనుకున్నాడు రోడ్డున పడిపోతూ. అలవాటుకొద్దీ, పరాకుగా ఇంకో సినిమా కంపెనీలోకి చొరబడ్డాడు.

"ఏం బాబూ?" అంటూ వరహాలు ఎదురవడంతో స్పృహ వచ్చింది. ఆనందానికి గుండె గతుక్కుమంది వరహాలు ఏమంటాడో ఏంచేస్తాడో నని.

"ఆరికి నచ్చించావా బాబూ? యేసం ఇస్తారా మనకి?" అని అడిగాడు వరహాలు కొండంత ఆశతో.

ఒక క్షణం ఆశ్చర్యపడ్డాడు ఆనందం వరహాలు మంచి మనసు చూసి. ఆప్యాయంగా అతని భుజాన చెయ్యి వేసి. "రా వరహాలు, పోదాం పద—మన ఊరికి" అన్నాడు బయటకు నడుస్తూ.

"యేసం ఇవ్వమన్నారా?"

"ఇచ్చినా మనకొద్దు. మనవంటి వాళ్ళకి నీతీ జాతీ లేనిచోట చోటు లేదు." అన్నాడు ఆనందం కసిగా.

వరహాలు విస్తుపోయి నిల్చున్నాడు.

"ఎవరుబాబూ, నువ్వేనా అంత చక్కనిమాట అన్నాను:'

ఆనందం తుళ్ళిపడి పక్కకి చూశాడు.

కామిని, ఆమె గార్డియన్ అమ్మమ్మ అక్కడ నిల్చున్నారు.

"సుబ్బులూ!" అన్నాడు ఆనందం,

"నా పేరు కామినీదేవి. అది సరేగాని, నువ్విప్పు డన్నమాట ఇంకెప్పుడూ అనబోకు. తెలిసిందా?" అంది కామిని.

"ఏం, మధ్య నీకేం?"

"నాకే కావాలి. నేను దీనిమీద ఆశపెట్టుకున్నాను, పది మందికి అన్నంపెట్టే ఉపాధిని, పదిమంది నమ్ముకున్నదాన్ని ఎన్నడూ తిట్టకు. నువ్వు ఒరుగుతుందనుకున్న దేదో వచ్చి పడకపోతే, నోటి కొచ్చినట్టు .. ఇదుగో, మీ వూరెళ్ళా నంటావు కదూ నిక్షేపంలా వెళ్ళు. వెళ్ళేముందు ఒక్కసారి నువు అద్దెకున్న ఇంటి నెత్తిమీద ఏముందో చూడు" అనేసి చరచర వెళ్ళిపోయింది కామిని—వాళ్ళ 'అమ్మమ్మ' రెక్క పుచ్చుకుని 'రా పోదాం' అంటూ

"సుబ్బులూ!" అన్నాడు ఆనందం ...

• • •

వరహాలూ, ఆనందం తల వంచుకుని ఆలోచిస్తూ బయల్దేరారు.

సూర్యుడు అస్తమిస్తున్నాడు.

ఆనందం ఇంటికి వెళ్ళేసరికి, ఇంటాయన విశ్వనాథంగారు హడావుడిగా ఉన్నారు,

చూసుకి కొత్తబోర్డు వొకటి వేలాడతీసి వుంది.

ఇంటాయన పేరుకింద, సినిమా పరిశ్రమకి అక్కడ ఏమి చేసిపెట్టబడునో రాసివుంది. అందులో కథలూ, పాటలూ రాసి పెట్టబడడం దగ్గరనుంచి నటించి పెట్టబడడం మొదలైన అనేక అంశాలు ఉన్నాయి. ఆయన ఫలానా ఫిలింలో ఒక్ అయిన వైనం కూడా ఆ బోర్డులో ఇమిడ్చి ఉంది.

"ఏటి బాబూ ఈ బోర్డు యవ్వారం?" అన్నాడు వరహాలు కొంచెం ఆశ్చర్యంతో.

'సెరిబ్రల్ సినేమియా" అన్నాడు ఆనందం, అ బోర్డునే మళ్ళీ మళ్ళీ చదువుతూ. బుర్ర గిర్రున తిరిగింది ..

"సూపర్ ఇంపోజ్. మదురు క్లోజప్. అందులో గిర్రున తిరిగే రైలుచక్రాలు ...కట్" అనుకున్నాడు ఆనందరావు.

* * *

"వరహాలూ!" అన్నాడు ఆనందం.

"బాబూ!"

"మనం ఊరి—కే వెళ్ళొద్దు"

"ఇక్కడే ఉండిపోదారా?"

"ఔను మరే! నాకు మళ్ళీ ఓ మంచి ఐడియా వచ్చింది. మళ్ళీ కథ రాస్తాను. ఓ ప్రొడ్యూసర్ చూస్తా నన్నాడు...."

"మరి నాకు యేసం ఇత్తాడా?"

"ఆ పూచీ నాది."

"యేసం అంటె రౌడీ యేసం... మంచోడన్న మాట...."

"మరే, చూట్టానికి రౌడీలా ఉంటాడు."

"అంతే, అంతే....ఓ పదును వొకత్తి తిప్పుంగ ఎల్తా వుంటుంది.... అపు దేమో నలుగురు రౌడీనాయాళ్ళు..."

———

3

లోకయాత్ర

'బ్రహ్మయ్యా' అనుకున్నారు భీమశంకరంగారు.

'శుద్ధదండుగ' అనుకొంది కాంతమ్మగారు. 'హాయ్‌హాయ్. బలేబలే' అనుకొన్నాడు రాఘాయ. 'నాన్నెప్పుడూ ఇంతే' అనుకున్నది సీత.

* * *

రైలు రావడానికి ముందే ప్రయాణికులతో కిటకిట లాడుతున్న స్టేషను చూసి ధుమధుమ లాడారు భీమశంకరంగారు. కొంపలు మునిగిపోతున్నట్లు ఇంతమందికీ ఇవాళే ముహూర్తం కుదరాలా? నువ్వెందుకయ్యా రైలెక్కావని నిలదీపి అడిగితే ఒకడూజవాబివ్వలేరు.

ఇంత రద్దీలో తన పెళ్ళాం బిడ్డలతో, బోలెడు సామానుతో మూడవ తరగతి పెట్టెలో ఎక్కడం కష్టసాధ్యం అనిపించింది భీమశంకరంగారికి. డబ్బువుండగా కష్ట సాధ్యమైన పనులను కష్టపడి సాధించటానికి ఇష్టపడటం అలవాటు లేదు ఆయనకు. వెధవ డబ్బు పోతే పోయిందని ఇంటరుక్లాసు టిక్కెట్లు కొన్నాడాయన.

కాంతమ్మగారు కసురుకొంది "ఎలాగో సర్దుకోవాలిగాని 'ఉహూ' ఇలా డబ్బు తగలేస్తే కొంప గుండమౌతుంది." అంటూ. సీత సమాధానం చెప్పింది "నీకు తెలీదులే నువ్వూరుకో అమ్మా!"అని.

రైలొచ్చింది. కూలీ సామానులు ఇంటరుక్లాసులోకి

ఎక్కిస్తున్నాడు. సీత, రాఘయ్య, లోపలికెక్కారు. హఠాత్తుగా భీమశంకరంగారిలో అంతర్యుద్ధం ప్రారంభమైంది—'ఈ పెట్టెలో ఎక్కడమా మానడమా' అని.

ఆ ఇంటరుక్లాసు పెట్టెలో నలుగురే వున్నారు ప్రయాణీకులు. భీమశంకరంగారికి వాళ్ళను చూడగానే భయమేసింది. కారణం ఏమంటే వాళ్ళు నలుగురూ అందంగా వున్నారు. వాళ్ళ వయసులు ఇరవైపైనా, పాతికలోపూ, ఉంటాయి. మంచి కుటుంబాలనుంచే వచ్చారని, సుగుణ విద్యాసంపన్నులనీ వాళ్ళ ముఖవర్చసు భీమశంకరంగారి చెవిలో ఉద్ఘాటించింది. కాని ఆయన ఆరాటం తగ్గలేదు. అందులోనూ, ఒకమూల కూర్చున్న నున్నటి క్రాఫింగు అబ్బాయి చాలా అందంగా వున్నాడు... పద్దెమినిదేళ్ళ పైబడ్డ సీతవంటి అల్లరి పిల్లతో, ఈ పెట్టెలో ప్రయాణం చెయ్యటం ఏమంత తెలివైన పని అనిపించలేదు ఆయనకు.

భార్య వైపు చూశారు. సామానులు లెక్కపెట్టే మహా కార్యంలో తీవ్రంగా నిమగ్నమై ఉన్నది ఆవిడ. ఈ విషయంలో ఆవిడ అభిప్రాయాలను తీసుకోటానికి వాటిపై వాదించటానికి టైములేదు. భీమశంకరంగారు కార్య శూరుడు.

"ఒరేయ్. కూలీ!"

"ఏం బాబూ!"

"సామాను దింపేసి ఈ పక్కపెట్టెలో ఎక్కించు"

"అది సెకండుక్లాసు బాబు"

"తెలుసు లేవోయ్... చెప్పినట్టు చెయ్యి....ఒసేయ్ సీతా! ఇలారండీ!....ఇదుగో ఈ పెట్టెలో ఎక్కండి నేను టిక్కెట్లు మార్చుకొని వస్తా."

రైలు కదిలింది. మళ్ళీ స్టేషన్ వచ్చేవరకు ఇంకెవ్వరూ ఎక్కరు. భీమశంకరంగారి సంసారానికి ఆ చిన్న సెకండుక్లాసు పెట్టె చక్కగా అమరింది. కింద రెండు బెర్తులమీద ఆయనా, కాంతమ్మగారు పడుకొన్నారు. పై రెండు బెర్తులమీద ఒకటి సీతా, ఒకటి రాఘయ్య ఆక్రమించారు. సీత పెంకి ఘటం.

'అమ్మయ్య, అనుకున్నారు భీమశంకరంగారు. ఆయన మనస్సు కుదుటపడింది. వెధవ డబ్బు పోతే పోయిందిగానీ. ఇకూ, చింత లేకుండా బెజవాడ చేరవచ్చు. ఆ ఇంటయిలో ఆ అల్లరి కుర్రాళ్ళతో సీతలాటి పెంకిపిల్లను వేసుకొని ప్రయాణం చేస్తే నిద్రకు నీళ్ళు ధారపోయవచ్చును. రోజులు మరీ గడ్డుగా వున్నాయి. ఆడా మొగా క్షణాలమీద ప్రేమించేసుకుని, ఉత్తర క్షణాలలోనే పెళ్ళాడేసి, అంచెలమీద లేచిపోతున్నారు ..." 'అమ్మయ్యేది. బాబ య్యేది. అమరమైన ప్రేమకన్నానా?" అంటున్నారు.

ఆయన ఆలోచనలకు హఠాత్తుగా అంతరాయం కల్గింది. పాతికేళ్ళ తను కాంతం విషయంలో ఎలా ప్రవర్తించాడో గుర్తుకు వచ్చింది... తనకు ఇరవై రెండేళ్ళు అప్పుడు. ఏలూరు వెళుతున్నాడు రైల్లో .. తనెక్కిన పెట్టెలో ఒక అందమైన అమ్మాయి వాళ్ళ నాన్న ప్రయాణం చేస్తున్నారు. ఔను....చూడగానే కాంతం అందాన్ని మెచ్చుకొన్నాడు తను. వాళ్ళ నాన్నతో అదీ ఇదీ మాట్లాడుతున్నంత సేపు ఆ అమ్మాయి తన వేపు చూస్తూనేవుంది. కాస్సేపుండి ఆయన నిద్రపోయారు. పెట్టెలో ఇంకెవ్వరూ లేరు. తను పిచ్చె త్తినట్లు చూశాడు. ఆ అమ్మాయి రెప్ప వెయ్యకుండా చూస్తూంది. "నీ పేరేమి టమ్మా?" అన్నాడు తను. సిగ్గుపడుతూ చెప్పింది ...ఆ అమ్మాయి. తండ్రి నిద్రలేచాక తను నిశ్చయంగా శుభ్రమైన తెలుగులో చెప్పాడు "ఏమిటి ఇది" అంటూ కాంతం సిగ్గుతో తలవంచుకొని పెదిమలు బిగించి చిరునవ్వు దాచుకొంది. ఆయన తిరిగి తనకేసి చూశాడు ... ఫకాలున నవ్వాడు. "భలేవాళ్ళురా' కలియుగ స్వయంవరం దావుంది." అంటూ.

భీమశంకరం కుటుంబ గౌరవం, కుర్రవాడి వర్చస్సుచూసి, ఆయన అంగీకరించారు. తరువాత సంప్రతింపులు జరిగాయి. ఆ పైన పెద్దల ఆశీర్వచనంతో ఒక శుభ ముహూర్తాన కాంతను పెళ్ళి చేసుకొన్నాడు.

కాంతను ఇప్పుడందరూ 'కాంతమ్మగారు' అంటూరు. తనకు మాత్రం 'కాంత' అంటేనే బాగుంటుంది....

భీమశంకరంగారు చలింపిప్పి, పక్క వెత్తుమీద పడుకొన్న కాంతమ్మగారిని రెప్ప వేయకుండా చూస్తూ, ఆమె ప్రత్యంగ సౌందర్యాన్ని ఆస్వాదిస్తున్నారు. కాంత ఇప్పటికీ ఎంత వావుంటుంది. ఆమె చెంపలమీద లేలికగా, తాకీ తాకనట్లు ముద్దుపెట్టుకొంటే ....

భీమశంకరంగారు చిన్నగా నవ్వుకున్నారు.

కాంత కళ్ళుతెరచి చూచింది. రెండు క్షణాలు ఆగి, చిన్నవ్వుతో, చక్కని ప్రశ్న అడిగింది. "ఎందుకండి అలా చూస్తారు నా వైపు" అని.

ఔను ఎందుకు? పాతికేళ్ళుగా తనతో సంసారం చేస్తున్న కాంతను ఎందుకు తను అలా కొత్తగా చూస్తాడు? క్షణ క్షణం ఆమెలో ఏ అందాలు, ఏ వెలుగులు, తనను అంత ముగ్ధుణ్ణి చేస్తున్నాయి. భీమశంకరంగారికి సమాధానం దొరకలేదు చిలిపిగా చూశాడు.

"చాల్లెండి. పిల్లలు మేలుకొని వున్నారు" అంటూ నవ్వింది కాంతమ్మగారు. నవ్వుతూనే బద్ధకంగా ఒళ్ళు విరుచుకొంది. చల్లగాలికి తట్టుకోలేక కాబోలు మూడంకెవేసి పడుకొంది.

భీమశంకరంగారు మాట్లాడలేదు. ముగ్ధుడై కాంత అందంలో మునిగినవాడై ఒళ్ళు విరుచుకొన్న ఆమె విల్లువంటి ఒంటి మెరుపు తీగవంటి వెలుగు భరించలేక, తన్మయానందంతో కళ్ళు మూసుకొని కలలు చూడబోయారు.... ఔను తను ఎందుకు కాంతవంక అలా చూస్తాడు?

"శుద్ధదండుగ" అనుకున్నది కాంతమ్మగారు బండికదలగానే. ఇలా డబ్బు దుబారాచేస్తే కొంప గుండమై పోదూ! అసలిది సంసారి లక్షణమేనా అని. ఇంటరు టిక్కెట్లు కొంటేనే తనకు దండుగ అనిపించింది. అది చాలక మళ్ళీ సెకండుక్లాసుకి మార్చటం మరీ దండుగ.... ఆ డబ్బు పెడితే తనకో చీరో, లేకపోతే సీతకు రెండు పేటల గొలుసో వచ్చును. పెళ్ళీడువచ్చిన పిల్ల వంటిమీద నగా నట్రా లేదన్న ఆలోచన లేదు మాయదారి మనిషికి .. అసలు ఇంత

భాగోతానికి సీతే కారణం ...ఆ ఇంటరు పెట్టెలో కుర్రాళ్ళను చూస్తానే పేజారెత్తి ఆయనీపని చేశారు ...

మరీ పిచ్చికాకపోతే—ఇదేమైనా అడివా? అరణ్యమా? ఊరికే ఆయన భయంగానీ!

కాంతమ్మగారికి కూడా తమ పాత కథ గుర్తుకొచ్చింది....తన సంగతో

ఔను. పాతికేళ్ళ క్రితం తను రైల్లో వెడుతూండగానే కదూ .. ఆయన తనను పెళ్ళాడతావా? అని అడిగారు. ఎంత తెగింపు మనిషికి! అసలందుకే ఆయనకింత భయం. కుర్రాళ్ళు సీత నెగరేసుకుపోతారని.

సీత చాలా బావుంటుంది. సీత ముమ్మూర్తులా తనపోలికే అంటారంతా .. ఔను తన కూతురుగాదూ! .. తను చిన్నప్పుడు సీత అంత అందంగా ఉండేది. అందుకే ఆయన అలా తెగించారు.

కళ్ళు మూసుకుని ఆలోచిస్తున్న కాంతమ్మగారు మెల్లిగా కళ్ళు తెరచి భీమశంకరంగారి వైపు చూసింది. ఆయన తన వైపు చూస్తున్నాడు రెప్ప వెయ్యకుండా!

రాను రాను మరీ కుర్ర చేష్టలవుతున్నాయి ఆయనవి. ఏమిటో ఇంత వయసొచ్చాక ఆయన తనను అలా చూస్తుంటే సిగ్గుతో ఒళ్ళు జలదరించింది. కాంతమ్మగారు అందంగా తీయగా అడిగింది ''ఎందుకండీ అలాగ చూస్తారు. నా వైపు'' అని. ఆయన జవాబివ్వకుండా చిరునవ్వుతో కళ్ళు మూసుకొని నిద్ర కుపక్రమించారు.

ఆయన ఎంత బాగుంటారు. అనుకొన్నది కాంతమ్మగారు. జరిగిన రోజులు తిరిగివస్తే ...

'హాయ్ హాయ్, బలే బలే' అనుకొన్నాడు రావాయ తనరైలు టిక్కెట్టు చూసుకుంటూ, (వాడికి ఎనిమిదేళ్ళు. మీరడిగితే పద్దెనిమిది అంటాడు) ఇదేమి మామూలు రకంకాదు. సెకండు క్లాసు. బెజవాడలో దిగాక టిక్కెట్టు తీసుకోకుండా ఇంటికి వదిలేస్తే ఆంజనేయస్వామికి రెండొందల కొబ్బరికాయలు కొడతాడు,

ఇప్పటికి తను శ్రీ ఆంజనేయ స్వాములవారికి పది లక్షల ఇరవై వేల రెండువందలు కొబ్బరి కాయలు బాకీ వున్నాడు. అంచేత ఈ టిక్కెట్టుతో ఇంటికి వదిలేస్తే ఫ్రెండ్సందరికీ చూపిస్తాడు ... ఈ సెకండు క్లాసు రైలు టిక్కెట్టు ఒక పదిరోజులు తన దగ్గర వుంచుకొని సరదా తీరేవరకు బతిమాలించుకొని సీనుగాడి దగ్గరవున్న అంజలి ఫోటోకి ఇది బదిలీ ఇస్తాడు... నాన్న భలే మంచివాడు. ముందర ఇంటరుకొని మళ్ళా అది మార్చి, దర్జాగా సెకండు క్లాసు టిక్కెట్లు కొనేసాడు. అమ్మకేం తెలీదు బొత్తిగా.... అస్తమానం "తబ్బు దండగా తబ్బుదండుగ" అంటుంది. తను పెద్దవాడైతే సెకండు క్లాసులోనే వెడతాడు. సెకండు క్లాసేమిటి? ఆ మాటకొస్తే ఇంజన్ డ్రైవరై పోతాడు—ఇంజను డ్రైవరైతే ఎంతో స్పీడుగా రైలు నడుపుతుంటే ఎంత బావుంటుందో అనే విషయంపై వింత వింత కలలు చూసే నిమిత్తం రాఘాయ నిద్రపోయాడు.

* * *

"నాన్నెప్పుడూ ఇంతే" అనుకొన్నది సీత. హాయిగా ముందెక్కిన ఇంటరుక్లాసులోనే ఉండిపోతే ఎంత బాగుండును? .. నాన్న మరీను, అర్ధంలేని భయాలు, అంతకన్నా అర్ధంలేని పను లూనూ.... హాయిగా ఇంటరులోకెళితే....

సీత స్వంతంగా ఆలోచించడం మానేసింది. పక్కమీదవున్న కథల పత్రిక తెరచింది .. అదివరకే ఎవరో ఆలోచించి, అచ్చువేసి అందంగా అందించిన "ప్రేమవాహిని" అనే కథను చదవటం ప్రారంభించింది.

* * *

భీమశంకరంగారికి విపరీతమైన కలలు రాసాగినవి. లేచి కూర్చుని సిగరెట్టు అంటించి, జేబులో నోటుబుక్కు తీసి పద్దులు వేసుకోటం మొదలెట్టారు.

స్టేషను వచ్చింది. రైలు పదినిముషాలాగింది. ఇంకెవ్వరూ ఆపెట్టెలో ఎక్కకుండావుండాలని మొక్కుకున్నారు భీమశంకరంగారు

రైలు కదిలింది. దేవుడికి వందనాలు అర్పించటానికి ఉపక్రమిస్తున్న భీమశంకరంగారు తుళ్ళిపడ్డారు.

ఇరవై రెండేళ్ళ వయస్సుగల మన్మథుడు ఒకడు పరుగున వచ్చి ఈ పెట్టెలో ఎక్కిపోయాడు.

“అమ్మయ్య” అనుకొన్నది సీత.

“దేవుడెప్పుడూ ఇంతే” అనుకొన్నారు భీమశంకరంగారు. అనుకొని ఊరుకోలేదు. చాలా దూరం ఆలోచించారు.

ఎందుకేనామంచిదని ఆ మన్మథుణ్ణి మాటల్లోకి దింపి అతగాడి పేరు, తండ్రిపేరు, ఇంటిపేరు, వృత్తి, చిరునామా, (శాశ్వతం, తాత్కాలికం కూడా) కులం, గోత్రం, ఆస్తి మొదలైన వివరాలు యావత్తు అడిగి తెలుసుకొని కంఠస్థం చేసుకొన్నారు భీమశంకరం గారు.

4

తాంబూలా లిచ్చేశారు

""నన్ను సినిమా కెవరు తీసుకెళ్తారో చటుక్కునచేతులెత్తండోయ్''
అంటూ సుడిగాలిలా దూసుకు వచ్చాడు సుబ్బారావు 'లవర్స్ డెన్' లోకి. 'లవర్స్ డెన్' హాస్టల్‌లో మూడో నెంబరు గదికి ముద్దుపేరు. ఈ గది హాస్టల్ కట్టిన నాటినుండి భగ్నవీణలకీ, ఛిద్రహృదయాలకీ నిలయంగా ఉంటూ వచ్చింది.

సుబ్బారావు దూకుడుగా వచ్చిన వేళకి, ఒక మజ్నూ భారీ యెత్తున సిగరెట్టు కాలుస్తూ బాధపడుతున్నాడు. ఆ మజ్నూ ఇహలోక నామం రాజు. బాధపడుతున్న రాజుని చూస్తూ విచారపడుతున్న అప్పారావు మెల్లిగా తల ఎత్తి ఒక్క క్షణం చూసి, తల దించుకుని మళ్ళీ విచారపడడం మొదలు పెట్టాడు.

""కావలిస్తే నా డబ్బులు నేను పెట్టుకుంటా. మొత్తంముప్పా వలా ఉంది'' అనేశాడు సుబ్బారావు తెగించి.

""ఏం సినిమారా! బతుకే ఓ సినిమాలా ఉంటే ఇంకా సినిమా ఏమిటి?'' అన్నాడు రాజు తరఫున అప్పారావు.

""ఏమా కథ? సినిమా అయితే మరి సీతా అమ్మవారెవరు? రావణాసురు డెవడు? రేలంగి ఎక్కడ?''

""ఇంకా ఖరారుగా తెలీదుగదా, రాజు ఇవాళే ఊళ్ళో దిగాడు. దిగీ దిగుతూనే, ఆ పిల్లని చూశాడు.''

"ఏ పిల్లని?"

"ఏమో ఎవడికి తెలుసు? ఇవాళ ఆదివారం కదా! రేపు కాలేజి తెరిస్తే, వీడు రేపటిలోగా స్వాప్నస్థుడయి పోకుండా కాలేజీకి వస్తే అక్కడ ఆ పిల్లి ఎవరో కనబడితే ఆపైన తరువాత కథ ఉంటుంది. ఆమెగాని ఏ ధర్మపాలం ఆనర్సో అయితే, రహదారి మీద పడిగాపులు పడాల్సిందే" అన్నాడు అప్పారావు.

"నేను సస్పెన్స్ భరించలేను. అసలే గుండె నీరసంవాణ్ణి. అందుకని నేను ఒక్కణ్ణే ఎలాగో అలా వెళ్ళి సినిమా చూసేస్తా, సాయంత్రం కథ చెపుతా లెండి. ఇంతకీ పేరు లేకపోతే మానే, అసలా సీతమ్మ లైలా స్వరూపం ఏమిటో కాస్త చెబుదూ రాజా" అన్నాడు సుబ్బారావు.

"అబ్బ! వాడసలే ఒఖలా మధనపడుతూ ఉంటే, నువ్వు మరింత రెచ్చగొడతా వెందుకూ? నే చెబుతా పట్టు, శాటిన్ డిప్లా, ముక్కు పుడకలూ, ఒంటిపేట గొలుసులూ, ముఖమల్ జోళ్లూ వీడు ఇవాళ చూసిన పిల్ల కోసమే ఉత్పత్తి చేస్తూందిట ప్రపంచం. ఫియట్ కారు ఈ అమ్మాయి, ఆమె కాబోయే భర్త తిరగడానికి డిజైన్ చేశారట. మామూలు మనుషులకి ఆమె కళ్ళు చింపిరి కళ్ళలా కనబడతాయికాని, సౌందర్యదృష్టి ఉన్న వీడివంటి వాళ్ళకి అందమైన కళ్ళనేవి ఉంటే అవే సుమా అని ప్రబోధిస్తుందట మనసు. ముక్కుపుడకలు పాత ఫ్యాషన్ అనుకునేవారంతా ఆ అమ్మాయి సన్నటి ముక్కు మీద చిన్న ఒంటిరాయి ముక్కు పుడకని చూశారంటే తప్పేమని అభిప్రాయాలు మార్చేసుకుంటారట. ఇది ప్రథమ తరంగం. రాజా దిగీ దిగగానే ఇచ్చిన ప్రారంభోప న్యాసం."

సుబ్బారావు ఈ తరంగం విన్నాడో లేదో కాని, కింద పడి వున్న సీమ వెండి సిగరెట్ కేసుని స్వాధీనపరచుకున్నాడు. తన జేబులో సిగరెట్లన్నీ ఒక్కొక్కటి అందులో అతి జాగ్రత్తగా అమ ర్చాడు, ఇంకా కాళీ మిగిలిపోయింది.

"నా దగ్గర అట్టే డబ్బులు లేవు. ఇక్కడి సిగరెట్లు కాసిని

తీసుకుంటా''నని ఒక చిన్న జనాంతిక ప్రకటన చేసి, అక్కడున్న రెంపు పెట్టెలా తెరచి సీమవెండి డబ్బా నింపేశాడు.

"ఊఁ, రెండవ రంగం అనక వింటానుగాని హైపైంది. మళ్ళీ వస్తా'' అన్నాడు లేవబోతూ.

"ఖా త్రిగా ఇంత స్వార్థం అయితే ఎలాగోయ్. ఇవతల వీడు మతిభ్రష్టుడై ఇలా ఉంటే, దయాదాక్షిణ్యం లేకుండా సినిమాకి పోతా ననడానికి మనసెలా ఒప్పిందంట? పైగా ఆ సిగరెట్లు ఊదేసుకుపోతే మేం ఎలా ఏడవడం?'' అంటూ చిరాకువడ్డాడు అప్పారావు.

"ఆఖరికి సిగరెట్లు కూడా లేకపోయాయే అని ఏడవండి జమిలిగా. అయినా, మతీ సుతీ లేకపోతే సరి. ఎవరైనో చూసీ చూడ నట్లు చూసి, ఇలా బెంగెట్టుకోవడం సిల్లీగా లేదూ? మీ నాన్నకి ఉత్తరము రాస్తా నుండు రాజూ, అప్పుడు తెలుస్తుంది.''

"ఏడిశావు లేవోయ్, బోడిపెద్దరికం నువ్వూను' వాళ్ళ నాన్న గారు మొన్ననే శాంక్షన్ చేసేశారుట - వీడు వరించిన అమ్మాయిని తెచ్చి పెళ్ళిచెయ్యడానికి. ఎటొచ్చీ, ఆయనతో సి. పార్వతి (బి. ఏ. సెకండియర్ మూడో దండయాత్ర) ని పెళ్ళిచేసుకుంటానని చెప్పి వచ్చేశాడు. ఆయన సరే ననేశాడట'' అన్నాడు అప్పారావు.

"మరింకేం? ఈ ఏడు పేమిటి?''

బాధపడుతున్న రాజు ఇంక సహించ లేకపోయాడు.

"ఏడు పేముందిరా? .. నేను మాత్రం కలకన్నా నేమిటి ప్రపంచంలో ఇవాళ చూచిన అమ్మాయంత అందమైనవాళ్ళు అసలు అందంకాదులే, అదేదో చెప్పలేం .. ఒకవిధమైన వెలుగు-జ్యోతి...''

రాజు చెలికాడు ఈ అవస్థ చూడలేక, అదుకున్నాడు, "అయినా ఎందుకు రాజా వీడికి చెబుతావు నీ బాధంతా? అర్చేవాడా తీర్చేవాడా?'' అంటూ.

"నేను అర్చేదీ తీర్చేదీ ఏం లేదుకాని, ఇప్పుడేం చేస్తాలని అడిగానంతే'' అన్నాడు సుబ్బారావు చిన్నబుచ్చుకుంటూ.

"చెయ్యడాని కేముంది? రేపు ఈ కొత్త పిల్లపేరు, పై

విలాసం తెలియగానే, వాళ్ళ నాన్నకి టెలిగ్రాం యిచ్చేస్తాడు. చిన్న సమస్య వుందనీ, మొన్న చెప్పిన పార్వతి బదులు ఇంకో సరస్వతిని పెళ్ళాడ నిశ్చయించుకున్నాననీని. ప్రమాదం ఏముంది? పేరు మార్పేగా?'' అన్నాడు అప్పారావు.

''మరే! ప్రమాదం ఏముంది?'' అన్నాడు సుబ్బారావు.

సోమవారం ఉదయం పది గంటలకి కథ చాలా ముందుకు వెళ్ళిపోయింది.

రాజు చూసిన లేమ పేరు సరోజినిట. ప్రొద్దున రాజూ, అప్పారావు కాలేజికి వెళ్ళేసరికి ఆ పిల్ల కనబడింది.

''అదుగో ఆ అమ్మాయిరా'' అన్నాడు రాజు ఎగిరి గంతేసి తూలి కిందపడబోతూ.

''హేరి నీ ఆమె పేరు సైన్ డౌన్, ఈ ఏడే చేరింది. ఏదీ వచ్చి వారంరోజులైందో లేదో నలుగురైదుగురు రోమియోలు ఆదరా బాదరా వరించేసి, వరుసక్రమంలో దృక్పథాలు మార్చేసుకుని, చెంపలు వాయించేసుకున్నారు. కాలేజి తెరవగానే నువ్వూ వచ్చి ఉంటే; అందరితోపాటే....'' అన్నాడు అప్పారావు.

'ఛా. అలా అనకురా, నిన్న చూసినపుడే అనుకున్నాను పార్వతి ఈ అమ్మాయి కాలిగోటికి సాటిరాదని. పేరేమిటన్నావు?''

''సైన్ డౌన్ అని చెప్పాను. కలకత్తా మెయిలు మెడ్రాసు నించి వచ్చే వేళకి ఈవిడ కాలేజిరోడ్డులో నడుస్తూ ఉంటుంది. క్లాసులో నెంబరు 32 అనుకో. అసలు పేరు వరోజిని, ఇంట్లో 'సరూ' అంటారు. రేప్పొద్దున్న పెళ్ళాడితే నువ్వూ ...''

''ఛీ పో'' అన్నాడు రాజు సిగ్గుపడుతూ.

క్లాసులోకి వెళ్ళా రిద్దరూ.

మొదటి గంట పూర్తి కాగానే వరండాలోకి వచ్చేసరికి సుబ్బారావు కనబడ్డాడు. రాజు పిలిచాడు. దగ్గరికి రాగానే రాజూ, అప్పారావూ ఎడపెడా నిల్చుని సుబ్బారావు తలకాయవంక చూడ సాగారు. రాజు ఈర్ష్యతో చూశాడు. అప్పారావు జాలిగా చూశాడు.

"ఏం అలా చూస్తున్నారు:" అన్నాడు సుబ్బారావు ఓక్క మొహం పెట్టి.

'పరుగెట్టు కెళ్ళిపోయి గుండు చేయించుకొచ్చెయ్. లేకపోతే సాయంత్రం హాస్టల్‌కి రాగానే చావగొడతా" అన్నాడు రాజు.

"నా కేం, నీ మంచికే చెబుతున్నాం. అయినా కాకపోయినా, సినిమా హీరోల్లాగ నీకు ఉంగరాల జుట్టేమిటోయ్ భగవాన్లూ" అన్నాడు అప్పారావు.

"నా జుట్టు గోల నీ కెందుకోయ్? హనుమాన్లూ! మా నాన్న, అమ్మ, బాబాయ్, పిన్ని, మావయ్య, అక్కయ్య, బామ్మ నీతో కలిసి ఎవమంఝగురు నా క్రాపు గురించి సలహా ఇస్తారా? అయినా ఇప్పుడిది ఫ్యాషను కాదుగా" అన్నాడు సుబ్బారావు.

"కాకపోవడ మేమిటి! నాకు తెలిసిన రహస్యం నలుగురికి తెలిస్తే. సాయంత్రంకల్లా ఉంగరాల క్రాఫింగే 1956 ఫ్యాషన్ అయి ఊరుకుంటుంది. సరోజకి నచ్చిందంటే మాటలతో పని కాదు" అన్నాడు కాస్తగొంతు తగ్గించి

"అయ్య బాబోయి, ఆ ఫాణీకి నా క్రాఫింగు నచ్చిందేమిటి కొంపతీసి? ఇప్పు డేందారి?"

"దారి కేముంది? దారి గోదారి. గబ గబ సెలూన్‌కి వెళ్ళు. అంటకత్తెర సాధ్యమైనంత వికృతంగా చెయ్యమను. కావలిస్తే ఓ పావలా ఎక్కువిస్తానని ఆశపెట్టు. అక్కణ్ణించి గోదారి కెళ్ళి నెత్తినిండా స్నానంచేసి దేవుడి కో దణ్ణం పెట్టుకుని ఇంటి కెళ్ళి పడుకో, లేకపోతే, ఫాణీ ప్రేమిస్తుంది. వరిస్తుంది. చూస్తూ వుండగానే పెళ్ళాడేస్తుంది. జాగ్రత్త!" అని హెచ్చరించాడు అప్పారావు.

రింగుల క్రాఫింగు సుబ్బారావు వెంటనే సెలవు పెట్టేసి ఇంటికి వెళ్ళిపోయాడు.

ఇటు రాజుకూడా సెలవుపెట్టేసి, బజారు కెళ్ళి తిరిగి జుట్టుని ఉంగరాలు తిప్పే క్లిప్పులు కొనుక్కొని, హాస్టలు కెళ్ళి అవి పెట్టుకు తలకట్టుకు పడుకున్నాడు. సుబ్బారావును హడలకొట్టడం అంతా

వాగానేవుంది కాని, దానికోసం సరోజిని ఫాజీ గిజీ అంటూ అప్పారావు హేళనగా మాట్లాడడం నచ్చలేదు రాజుకి. చిరాకేసింది కూడా.

"నాలుగు రోజుల్లో కాస్త ఉంగరాలు తిరిగితే, సరోజ సంగతి నాన్నకు రాసెయ్యొచ్చు" అనుకున్నాడు.

హాస్టల్ కుర్రాణ్ణి పిలిచి సెలవుచీటీ రాసి పంపేశాడు కాలేజికి.

* * *

మధ్యాహ్నం ఇంటర్వెల్ వేళకి అప్పారావు రొప్పుకుంటూ వచ్చాడు లవర్స్ డెన్‌కి.

"నీ దుంప తెగా! నీ కేం మతిగిని పోయిందిట్రా? ఏమిట్రా ఈ సెలవుచీటీ? ఇది లెక్చరర్ కంటబడితే ఇంకేమేనా ఉందా? నౌకరు నా కంటబడి నాచేతి కిచ్చాడు గాబట్టి సరిపోయింది" అంటూ గది అదిరేట్టు గావు కేకలు వేశాడు.

"పోరా, నీకేం తెలుసు నా ఆవేదన.... సరూకి ఉంగరాల జుట్టంటే ఇష్టమని తెలిసి తెలిసి ఈ జూలుతో ఎలా రమ్మన్నావురా? మొహం చెల్లొద్దూ? నాలుగు రోజుల్లో రింగులొచ్చేస్తాయని షావువాడు చెప్పాడు. అందుకని సెలవు పెట్టేశా" అన్నాడు రాజు క్లిప్పులు అదుముకుంటూ.

"అయితే ఈ గోలంతా అందులో రాసుకుంటార్రా! చదివి చూడు."

రాజు ఆ బాధతోనే విసుగ్గా తను రాసిన సెలవుచీటీ అందుకుని చదువుకుని బిదంగుళాల ఎత్తుకి ఎగిరిపడ్డాడు.

ఉంగరాలు తిరగందే కాలేజీకి రావడానికి మనస్కరించటం లేదు కాబట్టి, దయతో తనకు ఐదురోజులు సెలవు ఇప్పించాలని ఆ సెలవు చీటీలో ఉంది

"ఎవరూ చూడలేదుగదా కొంపతీసి ...బుర్రెక్కడో పెట్టుకు రాసేశాను సుమీ.... డామిట్... వయమే. నువు చూశావు గనక సరి పోయింది" అంటూ దాన్ని చింపేశాడు రాజు.

ఇంకో సెలవుచీటీ రాయించి పట్టుకు పోయాడు అప్పారావు.

మధ్యాహ్నం మొదటిగంట పూర్తి అయీ అవగానే అప్పారావు సైకి లెక్కి మళ్ళా వచ్చాడు హాస్టలుకి.

"ఒరేయ్ రాజా! సుబ్బిగాడి జుట్టు నెరిసినా సరోజకి ఇష్టమేట రోయ్. తెలివి తేటలు అనగా విజ్ఞానం ఎక్కువ అయితేనే అసలు జుట్టు నెరుస్తుందని అంచేత సుబ్బిగాడు పోతపోసిన విజ్ఞాని అని సరోజ అభిప్రాయం. ఇది తాజావార్త"అని చెప్పేసి చక్కాపోయాడు.

జుట్టు నెరవడం ఎలా అన్న సమస్య పట్టుకుంది రాజుకి.

సబ్బుతో తల రుద్దుకొన్నా, ఓ పావలా తేనె కొని పులుము కొన్నా, జుట్టు నెరుస్తుందని జ్ఞాపకం వచ్చింది. కొంపతీసి ముగ్గుబుట్ట అయి ఊరుకుంటే? పాయింటే, అందువల్ల అక్కడక్కడ అందంగా నెరవాలి. మానసిక వేదనవల్ల, అప్పులు, ఇంట్లో ఆవాలు, మెంతులు నిండుకొనుట మొదలైన బెంగలవల్ల జుట్టు క్రమబద్ధంగా నెరుస్తుంది. విజ్ఞానంవల్ల కూడా నెరిసేమాట నిజమేకాని అదెక్కణ్ణించి వస్తుంది?

"జ్ఞానంలేదా గాడిదా" అని నాన్నగారు తిట్టేవారు. జ్ఞానమే లేనివాడికి, 'విజ్ఞానం' ఎక్కణ్ణించి వస్తుంది?" ఈ పంథాలో సతమతం అవడం సాగించాడు రాజు.

* * *

సాయంత్రం కాలేజి వదలగానే రివ్వున వచ్చాడు అప్పారావు, ఇంకో బులెటిన్ పట్టుకుని. రాజు అడగబోతున్న ప్రశ్నే అప్పారావు అడిగేశాడు.

"ఏం బ్రదర్ నీకు జనరల్ నాలెడ్జి ఉందా? చాలా అర్జెంటు. లోలెడుంటే సరోజ నీది. లేకపోతే, సుబ్బిగాడు సరోజ వాడు" అన్నాడు.

"నేనూ అదే చూస్తున్నాను. విజ్ఞానం ఉంటే జుట్టు నెరుస్తుంది. ఎలా చెప్పు సంపాదించడం?"

"అయినా చూద్దాం ఉండు. అంజలి, నాగేశ్వరరావూ నటించిన—ఐ మీన్ విడివిడిగా-మొదటి సినిమాలు ఏమి? వా రిద్దరు కలిపి నటించిన మొదటి చిత్రం ఏది?"

రాజు తడుముకోకుండా చెప్పేశాడు.

"మధుబాల దిలీప్ కలిపి నటించిన లేటెస్ట్ పిక్చర్ ఏమిటి?"

ఇదిగూడా రాప్‌మని చెప్పేశాడు రాజు.

"'హారినీ' ఇంత విజ్ఞానం ఉండికూడ ఇంకా జుట్టు నెరవక పోవడం ఏమిట్రా నీకు? ఇదేదో చిత్రంగా ఉందే!"

"పోరా, నువ్వలా అంటావు కానీ, నీకూ్కూడా ఇవన్నీ తెలుసుకదా. నీకు మాత్రం నెరవడం లేదేం "

"ఇది కాదేమో విజ్ఞానం. పోనీ నైన్ డౌన్, టెనప్, తర్టీటూ అంటే అర్థాలు చెప్పు."

"నైన్ డౌన్ అంటే సరోజ. టెనప్ అంటే సీతాలక్ష్మి. సరే తర్టీటూ మన ప్రొఫెసరుగారమ్మాయి సుందరి" అన్నాడు రాజు.

అప్పారావు విరగబడి నవ్వాడు. "ఓరి అమాయకుడా! నైన్ డౌన్ అంటే కలకత్తా మెయిలు. టెనప్ అంటే ఇంకేదో రైలు. తర్టీటూ. అంటే పూరీపాసింజరూను. సరే ఏవో తిప్పలుపడు!"

"రైల్వే గైడుకొని చదివేస్తే?"

"నీ బొంద రైలు సంగతులు మాత్రం తెలిస్తే ఏం లాభం? మిగతావో?"

"మరెలాగ?"

"ఏమో"

* * *

మర్నాడు ప్రొద్దున్న కాలేజికి వెళ్ళగానే ఒక న్యూస్ బులెటన్ పంపించాడు అప్పారావు.

"రాజా, రాజా. సుబ్బిగాడు అంటకత్తెర మొహంతోనే కాలేజికి వచ్చేశాడు. ఇంకా రింగ్‌లు పోలేదుకాని, జుట్టంతా అరంగుళం మేకుల్లా వుంది. అయితేనేం, వెధవ బావున్నాడురా హాలీవుడ్ హీరోలా—వాదాపు క్లార్క్ గేబుల్‌లా తయారయ్యాడురా. అయినా. ఈ వెధవకి చదువంటే బొత్తిగా ఇంత శ్రద్ధాభక్తులు యెందుకో నాకు బోధపడలేదు. నీకు మల్లే నాలుగు రోజులు సెలవు పెట్టుండాల్సింది.

ఇట్లు

అప్పారావు.

పి. యస్.—సరోజ ఫస్టు పీరియడ్‌లో వాడివంక మూడు సార్లు సూటిగా చూసింది—సా. అ. రావు

రెండవగంట కాగానే ఇంకో బులెటిన్ వచ్చింది.

"రాజా, ఇది నీకు తెలుసా? రైలుస్టేషనులో ఉత్తరపు ద్వారానికి ఇనపరేకుల తోరణాలలాటివి పట్టాలకడ్డంగా కట్టి ఉంటాయి. అవి ఎందుకో తెలుసా?—ఇట్లు అప్పారావు.

పి. యస్:—సరోజకి తెలుసట! అ. రావు.

లంచ్ ఇంటర్‌వెల్‌లో అప్పారావు వచ్చీ రాగానే అడిగాడు "ఏం రాజూ. తెలిసిందా జవాబు?" అని.

"ఊహుఁ . నీకు?"

"నాకూ తెలీదు. పైగా సుబ్బిగాడికి తెలుసుట. ఇదేకాదు. వాడికి చిల్లర విషయాలు కొల్లలుగా తెలుసుట. ఈ సంగతి సరోజకి తెలుసుట."

"సాయంత్రం కేకేసుకురారా వాణ్ణి" అన్నాడు రాజు.

"ఎవర్నీ? నన్నేనా?" అంటూ సుబ్బారావు ప్రవేశించాడు దూకుడుగా.

"వెదకబోయిన తీగా! వెయ్యేళ్ళు బతుకు. కాని, నీకీ అద్దమైన సంగతులూ ఎలా తెలుస్తాయిరా?" అన్నాడు రాజు.

"ఇప్పుడు మళ్ళా ఏం జరిగింది? ఆ పిల్ల...."

'మరే ఆ పిల్లకి ఉంగరాల క్రాఫింగు, నెరిసినజుట్టు అంటే ఇష్టం. పైగా నీకు లోకంలో తెలీని సంగతులు లేవనీ, నువు మహా మంచివాడివనీ ఆ పిల్ల నమ్మకం. నాకేం" అన్నాడు అప్పారావు.

"చిత్రంగా ఉందే. నా చరిత్ర అంతా ఎలా తెలుసుకుందో" అన్నాడు సుబ్బారావు.

"అదేవిటి? భయపడ్డం మానేశావా? ఆ పిల్ల నిన్ను పెళ్ళాడుతుందని భయంలేదు?"

"భయం ఎందుకు? అంతగా బెదిరిస్తే అక్కర్లేదని ఖచ్చితంగా చెప్పేస్తా...ఎటొచ్చి..."

"సరేగాని, ఆ రహస్యం చెప్పు. నీకు చిన్న చిన్న విషయాలు. చిల్లర విషయాలు, అశోకు డేంచేశాడో, నీళ్ళలో ఇనప ముక్క మునిగితే కర్ర ఎందుకు తేల్తుందో, ఇండియా ఆఖరి గవర్నరు జనరలు ఎవరో—ఇలాంటి వెలా తెలుసు?"

"ఆఁ, వాని కేముంది? మా తమ్ముడికి రోజూ రెండుపూటలా పాఠం చెప్పకపోతే, మా నాన్నగారు డొక్క చీల్చేస్తానని చెప్పారు. అందుకని, పాఠం చెబుతూ ఉంటే, ఇవన్నీ తెలుస్తున్నాయి" అన్నాడు సుబ్బారావు.

"రైటో, నువు తక్షణం వెళ్ళిపో," అన్నాడు రాజు.

* * *

ఆ సాయంత్రమే, వాకబుచేసి ఫస్టుఫారం చదువుతున్న తమ్ముడు గల ఒక అన్నయ్యని మంచిచేసుకున్నారు. ఆ అబ్బాయి దగ్గర ట్యూషన్ చెప్పించుకుంటానన్నాడు రాజు.

"కుర్రవెధవ దగ్గిర ట్యూషన్ చెప్పించుకోవడమేమిటి సిల్లీ" అన్నాడు మిత్రుడు.

రాజు గంభీరంగా నవ్వాడు. "ఇంద్రుడు వజ్రాయుధం దేంతో చేశారు?"

"వజ్రంతో"

"చూశావా, అది తప్పట."

"నువ్వు చెప్పు చూదాం" అన్నాడు స్నేహితుడు.

"నాకు తెలీదు, మీ తమ్ముడిని అడుగుదాం."

ఎముకతో చేశారు అని తమ్ముడు చెప్పాడు. కాని రాజుకి కూడా నమ్మకం కుదరలేదు.

"ఎవరి ఎముకలు?" అని అడిగాడు.

"దధీచి అనేవాడు ఇచ్చాడు."

"కర్ణుడు కాదా?...." అన్నాడు రాజు.

"కాదురా, బలి అయి ఉండొచ్చు."

"అబ్బే దటిచే. మా వాచకంలో ఉంది" అని నొక్కి చెప్పాడు చిన్న కుఱ్ఱాడు.

రైరో అనేసి, ట్యూషన్ ఏర్పాటు చేసుకున్నాడు రాజు. రెండు పూటలూ ఆ కుఱ్ఱాణ్ణి ఆ కాఫీహోటలుకి అక్కణ్ణించి హాస్టలుకీ తీసుకెళ్ళడం, పాఠాలు నేర్పినట్టు నేర్పుతూనే వాటిని తనే నేర్చుకోవడం సాగించాడు. బుధ, గురువారాలు హోరాహోరీగా చదువు సాగింది. మరోపక్క క్రాఫింగుకు రింగులు తిరుగుతున్న ఛాయలు కనబడ్డాయి.

కాలేజీలో అంతా రాజుగురించి, ఖాళీ ఉన్నపుడల్లా కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు. రింగులు తిరుగుతాయా తిరగవా అన్న విషయం మీద కొందరు పందెం అనుకుంటున్నారు. కొందరు హాస్టలుకి వెళ్ళి రాజుని పరామర్శ చేస్తూ వచ్చారు.

* * *

శుక్రవారం సాయంత్రం రాజు చిరాగ్గా పచార్లుచేస్తూ ఉండగా గురుతుల్యుడైన శిష్య పరమాణువు వచ్చాడు.

"నా తెలుగువాచకం దొరికిందండి. శిబి పాఠం చదివానండి. మరండీ, నిన్న మీరు చెప్పింది తప్పండి. శిబిచక్రవర్తిని డేగ తినెయ్యలేదుట. తినెయ్యి కావలిస్తే అని ఊరికినే అన్నాడు. అప్పుడేమో డేగ ఇంద్రుడైపోయి ..."

'ఒద్దులేవోయ్ ఆపెయ్. నా కా కథ అక్కర్లేదు. నాదే తప్పులే" అన్నాడు రాజు విసుగ్గా.

"పోనీ తెలుగు ఒద్దులెండి .. జాగర్ఫీకూడా మీరు చెప్పింది తప్పండి... కాన్పూరు కందిపప్పుకి ప్రసిద్ధి కెక్కింది."

"ఇదిగో అబ్బాయ్, కాన్పూరు సంగతి నాకు తెలీదు కాని, ఇండియన్ ఆర్చి పెలగోలో పేము బాగా పండుతుందని నాకు బాగా తెలుసు. పేకబెత్తాలు మన వూళ్లోకి దిగుమతి అయ్యాయికూడా. నువ్వు వెంటనే ఇంటి కెళ్ళకపోతే పేకావారమ్మాయి నిచ్చి పెళ్ళిచేస్తా...."

అన్నాడు రాజు మహా కోపంగా. విష్ణుడు తెలుగువాచకం అక్కడే పడేసి ఇంటికి పరిగెత్తాడు.

అంతలోనే అప్పారావు రొప్పుతూ రోజుతూ వచ్చాడు.

"అబ్బాయ్ రాజూ, తాంబూలా లిచ్చేసు కున్నారట. తన్నుకు చావు. నాకు నిజంగా బాధగా ఉందనుకో. కధ అడ్డం తిరిగిపోయి పెడదారిన చాలా దూరం వెళ్ళిపోయింది, సారీ" అన్నాడు ఒగురుస్తూ.

"ఎవరిగోల నువ్వు చెప్పేది?" అన్నాడు రాజు చాలా తాపీగా నిశ్చలంగా, నిబ్బరంగా.

"అదే అదే నీ....ఐ మీన్....సరోజ .. ఆ అమ్మాయికి సుబ్బిగాణ్ణిచ్చి పెళ్ళి చెయ్యడానికి వాళ్ళవాళ్ళ నాన్నగార్లు పెద్దలూ నిశ్చయించేసి తాంబూలా లిచ్చేసుకున్నారు. వాళ్లూ, వాళ్లూ దూరపు చుట్టాలుట. అసలు బంధుత్వం ఎలా ఏడిసినా, ఈ పిల్ల 'పెళ్ళిచేస్తారా చస్తారా' అని హారంవేసుకు కూర్చుందిట. మన వెధవ ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుతున్నాడు. అయినా కాకపోయినా తండ్రి యెడల ఎంత భయం భక్తులున్నా మరీ ఇంతా...."

"ఎవరూ నువు చెప్పేది, సరోజిని సంగతా? ఆ పిల్ల సుబ్బారావుని పెళ్ళాడితే వచ్చిన ముప్పేమిటి?" అన్నాడు రాజు తాపీగా.

"హారి పిడుగా, ఆదివారం పొద్దుట్నుంచి ఇవాళ మధ్యాహ్నం వరకూ నువు ఆపసోపాలుపడి నా మతి పోగొట్టిందెవరికోసం రా?.... నువ్వు ఆమెని ప్రేమించలేదూ?" అన్నాడు అప్పారావు ఆశ్చర్యంగా కుర్చీలో కూచుంటూ.

"నాన్సెన్స్! మా నాన్న నాకు వేరే సంబంధం చూశాడు. నేను చూడకపోతేనేం. ఆయన ఎన్నికచేసిన పిల్ల బాగుంటుందని నాకు గట్టినమ్మకం ఉంది."

కుర్చీలో కూచున్న అప్పారావుకి, పక్కనే ఉన్న బల్లమీద ఓ ఉత్తరంలాటిది కనబడింది. రాజు మాటలు వింటూనే చదివాడు...

"తాంబూలాలు ఇచ్చుకున్నాము... ఈ సంబంధం కనక.... దొక్క వాలికలు చేసేస్తాను....వె....వేసాలు వెయ్యక... టనే రాసెను.

ఇట్లు జగన్నాథము"

పచార్లు చేస్తున్న రాజు ఇంకా ఏదో చెప్పుకు పోతున్నాడు.
"అసలు అదీ కాక...."

"మరే, మరే, నీ క్కావలసిందేదో నీకే తెలీదనుకో....అస లది కాక సరూని నువ్వు చూసింది రెండు సార్లేగా, ఎడతెగని పిత్మ భ క్తితోటే...." అన్నాడు అప్పారావు హేళనగా.

———

5

వరలక్ష్మీ వ్రతం

పొరుగు పొరుగులను ప్రేమించడం మధ్య ఇంట్లో కాపురం ఉన్న వారి విధ్యుక్తధర్మం. పెద్దల మాటలపట్ల గురి, గౌరవం ఉన్న విశ్వేశ్వరరావు పొరుగింట కొత్తగా దిగిన సూర్యనారాయణగారి సుపుత్రి గాయత్రిని ప్రేమించాడు. ఆమె మేడమీద గది కేటాయించు కుందని తెలియగానే, విశ్వేశ్వర్రావు పిన్నికీ, బాబాయికీ నచ్చచెప్పి బ్రతిమాలి తనూ తమ మేడమీది గదిలోకి మారాడు.

పొరుగింటి పంచకల్యాణి ఆ మర్నాటికే పైనుంచి కాంపు ఎత్తేసి. కింది గదిలోకి మారిపోయింది. చదువు మానేసిన గాయత్రికి ఉజ్జీగా తనూ తన గదులు మార్చడం కోసం తలనొప్పి, జ్వరం, కుడిచేయి కొద్దిగా తెగుట, కాలి బొటన వ్రేలికి దెబ్బ తగులుట మొదలైన కారణాలు వర్ణించి, విశ్వం ఆఫీసుకి సెలవు పెట్టడం కూడా జరిగింది. అహర్నిశలూ గాయత్రి జపించినా ఫలితం లేక పోయింది.

గాయత్రి ఇంటికి వస్తుంది. పిన్నితో కబుర్లాడుతుంది. తన ఫోగట్టా శ్రద్ధగానే వింటున్నట్లు కనబడుతుంది. అయినా తను కిటికీ లోంచి చూచినపుడు, తిరస్కార భావం కనబడేది ఆమె మొహంలో, ఒక్కొక్కసారి తనని చూసి నవ్వుతున్నట్లు కనిపించింది. పిన్ని దగ్గర హేళనగా మాట్లాడినట్లు అనిపించింది.

ఒకానొక ముహూర్తాన తన ఊహలు నిజమేనని నిర్ధారణగా

తోచింది విశ్వేశ్వరరావుకి. ఉత్తర క్షణాన, "ఈ పిల్ల నెలాగైనా పెళ్ళాడుతాను" అని ఒట్టు పెట్టుకున్నాడు.

అయినా గాయత్రి ప్రసన్నం కాలేదు.

*　　*　　*

శ్రీరామ పఠనమందిరంలో కూచుని పత్రిక వంక దీక్షగా చూస్తున్న విశ్వేశ్వరరావు ప్రక్కనే ఒక జోగినాథం చేరాడు. అతను కూడా పత్రికలోకి తొంగి తొంగి చూసి చదువుతున్నాడు. ఆ పేజీ అయిపోయింది. ప్రక్క పేజీ చూడాలి. ఎంతసేపటికీ విశ్వం పేజీ తిప్పడాయె. జోగినాథం చొరవచేసి పేజీ తిప్పాడు. విశ్వం విసుక్కో లేదు; 'మేనర్సు లేవా' అని కసరలేదు.

జోగినాథానికి కుతూహలం కలిగింది. పేపరు లాక్కుంటున్నా కసిరికొట్టకపోవడానికి కారణం ఏమిటా అనిపించింది. అంత విరక్తి దేనికా అనిపించింది.

"ఏమిటోయ్ విసినాథం? అలా ఉన్నావు?" అన్నాడు.

అసలు సిసలు సినిమా హీరోలా అతి మెల్లిగా తల ఎత్తి కుడివైపుకి తిప్పి బాధగా చూశాడు విశ్వం.

"ఆర్చేవాడివా తీర్చేవాడివా?" అన్నాడు విసుగ్గా.

"ఆరుస్తాను, తీరుస్తాను. నీ కొచ్చిన కష్టం చెప్పవోయ్" అన్నాడు జోగినాథం.

"అయితే చెబుతా పట్టు. ఏమాత్రం సాయం చేస్తావో."

"పూజా పునస్కారాలు లేక బూజుపట్టి ఉన్నామగాని, నైవేద్యం పెట్టు మరి, నా మహిమ చూపిస్తాను" అన్నాడు జోగినాథం హుషారుగా.

ఉదయం తొమ్మిది వేశారు. విశ్వం ఒక్క క్షణం ఆలోచించి జ్వరం వచ్చిందని సెలవుచీటి రాసి, ఆఫీసుకు పంపేశాడు. తరవాత జోగినాథాన్ని వెంటబెట్టుకొని, నైవేద్యం పెట్టడానికి బయల్దేరాడు.

*　　*　　*

ఫలహారాల అనంతరం, ఆత్మకథను నివేదించాడు విశ్వం.

"పంతులూ - 'గాయత్రీ' జపం ఏం పనిచెయ్యాదు. నువ్వు

రేపట్నుంచే సూర్య నమస్కారాలు ప్రారంభించాలి" అని తూచి తూచి సలహా చెప్పాడు జోగినాథం.

విశ్వం చప్పగా నవ్వాడు.

"అయినా కాకపోయినా సూర్యనారాయణగారు నిన్ననే చెన్న పట్టణం వెళ్లారు. పదిహేను రోజులవరకూ రారట."

జోగినాథం ఊహలకి బ్రేకు పడింది. ఇంకో సిగరెట్ ముట్టించాడు "మీ గాయత్రి అమ్మగారి పేరేమిటో తెలుసా?"

"వరలక్ష్మమ్మగారు."

"రైటో. శ్రావణమాసం సగం గడిచిపోయింది. పోతే పోయిందిలే కాని నువ్వు రేపటినించీ వరలక్ష్మీవ్రతం చెయ్యి. మీ మామగారు రాగానే సూర్య నమస్కారాలు ప్రారంభించు. ఆ పైన నే చెప్పినరోజున ఉద్యాపన చేసుకుందువుగాని" అన్నాడు జోగినాథం ధీమాగా.

'సరే' అన్నాడు విశ్వం నీరసంగా.

"మరేం భయంలేదు, భక్తిప్రపత్తులతో వ్రతం ఆరంభించి, ఆవిడ వాత్సల్యాన్ని సంపాదించు. ప్రసన్నురాలుగా చేసుకో" అని జోగినాథం విశ్వానికి వరలక్ష్మీవ్రత విధానం ఉపదేశించి, ఇంకో సిగరెట్టు పుచ్చుకున్నాడు.

"పెద్దలను ఖాతరు చేయకుండా ముఖాముఖిని ప్రేమించి పెళ్ళాడబోయిన ఆసాములు ఆక్టేమంది నెగ్గుకొచ్చినట్టు గాథలలో కనబడదు. ధక్కా మొక్కీలు బోలెడు తిన్నవాణ్ణి నేనూ ఎరగను. అందుకని 'అన్యథా శరణం నాస్తి' అని నమ్మి మరీ వ్రతం చెయ్యి" అని హెచ్చరించి, మిగతా సిగరెట్లు తీసుకున్నాడు జోగినాథం.

* * *

విశ్వేశ్వరరావు గురూపదేశానుసారం, మర్నాడు సూర్యోదయాత్పూర్వమే నిద్ర లేచాడు. ప్రకృతి తెల్లగా, చల్లగా, చక్కగా కనబడింది. "ఓహో! పొద్దున్నే లేస్తే ప్రకృతి సౌందర్యం ఆస్వాదించవచ్చు కాబోలు" అనుకున్నాడు. వీధిలోకి వెళ్ళి చూచాడు. 'గాయత్రి' గుమ్మం కడిగి పసుపు కుంకం పెడుతోంది. గాయత్రి,

అక్షినేత్రి, సావిత్రి, రచయిత్రి, కవయిత్రి అని గబగబా అనుకున్నాడు కాఫీ త్రాగి సైకి లెక్కి, గోదావరి ఒడ్డున ఉన్న ఆంజనేయ స్వామి కోవెలకు వెళ్ళాడు. పూజారిగారి కో నమస్కారం పెట్టి, కోవెల ఆవరణలో పూలు కోసుకున్నాడు. పకపక ఇంటికి చక్కా వచ్చి, పిన్నికి నాలుగు పువ్వు లిచ్చి పెరట్లోకి వెళ్ళాడు. వరలక్ష్మమ్మగారు పెరట్లో ఉన్న మందార, నందివర్ధనం కోసుకుంటోంది. 'పువ్వులు కావాలా అండి' అనేశాడు సాహసించి.

వరలక్ష్మమ్మగారు మురిసిపోయింది. పువ్వులందుకుంటూ "శీఘ్రమేవ కళ్యాణప్రాప్తి రస్తు' అని ఆశీర్వదించింది చనువుగా.

విశ్వం సిగ్గుపడిపోయాడు.

"ఏరా, విశ్వం? ఏం కథ? కొంపతీసి సంధ్యావందనం కూడా చేస్తావేమిటి?" అన్నాడు వాళ్ళ బాబాయ్. బాబాయి పక్కన నవ్వాడు.

"అక్కడికి రోజూ సంధ్య వార్చనట్లు" అన్నాడు విశ్వం సాధ్యమైనంత గట్టిగా బాబాయిని సావిట్లోకి వెళ్ళనిచ్చి పిన్నిని బ్రతిమాలుకున్నాడు, సంధ్యావందనం సంగతి దండోరా వేయించ వద్దని.

"ఒరేయి, సంధ్యవారుస్తున్నట్లు తెలిస్తే కాలేజీ పిల్లలెవరూ ఎదురు కట్నం ఇచ్చినా పెళ్ళాడరు సుమా" అందావిడ నవ్వుతూ.

"మరేం ఫరవాలేదు. ఇంటర్ ఫెయిలయినవాళ్ళు చాలు. అసలయినా ఇపుడు పెళ్ళి గొడ వెందుకు?" అన్నాడు విశ్వం.

"మరే నాయినా, ఏడుమల్లెపూల ఎత్తు రాజకుమారిని ఎంత చక్కనిదాన్ని వరిస్తావో చూస్తాంగా" అంది పిన్ని.

*　　*　　*

భారతం, భాగవతం, రామాయణం, స్త్రీల వ్రత కథలూ మొదలైన మంచి పుస్తకాలన్నీ ఎక్కడెక్కడి నించో పట్టుకొచ్చి వరలక్ష్మమ్మగారికి ఇచ్చేవాడు విశ్వనాథం. రోజూ తెల్లవారేసరికి పూలసజ్జనిండా పువ్వులు కోసుకు వచ్చి అందించేవాడు.

శుక్రవారంనాడు విశ్వేశ్వరావుకి అధికార రీత్యా కాలికి పెద్ద దెబ్బ తగిలినందువల్ల ఆఫీసుకి సెలవు పెట్టవలసి వచ్చింది.

ఆనాడు వ్రతం అయినందువల్ల అతను తొలికోడితో మేలు కుని, కాకితో పడుకున్నాడు.

"ఆయన ఊళ్ళో లేనందుకు, ఈ అబ్బాయి లేకపోతే వ్రతం, పేరంటం ఎంత అధ్వానమయిపోను" అని వరలక్ష్మమ్మగారు ఉబ్బి తబ్బిబ్బై పోయి, పదేపదే ఆ ముక్క అంటూ వచ్చింది. విశ్వం మురిసి పోయి, పరుగున జోగినాథం దగ్గరకు వెళ్ళి చెప్పాడు.

"భేష్, కథ దారిన పడింది. కానీ" అని వీపు తట్టాడు జోగినాథం.

* * *

గాయత్రి హిందీ చదువుతోందిట.

"బుధవారం పరీక్షట బాబూ, కాస్త శ్రమనుకోక ఇవాళా రేపూ దానికి రెండు ముక్కలు చెబుదూ. నాయన్నాయన" అని ప్రాధేయపడింది వరలక్ష్మమ్మగారు.

"ఎంత మాట. తప్పకుండా," అన్నాడు విశ్వం.

"నీ కొచ్చిన ఇంతోటి పాండిత్యానికీ ట్యూషనేం చెప్ప గలవురా! పైగా ఆఫీసులేదూ?" అంది పిన్ని.

"మరేం ఫరవాలేదు. రేపూ ఎల్లుండీ అంపకంపాలతో ఉత్సాహం ఒచ్చేస్తుందిలే" అన్నాడు విశ్వం.

మర్నాడు పదిన్నరకి ఆఫీసునుంచి కబురొచ్చింది అర్జెంటుగా రమ్మని. అప్పటికి 'గాయత్రికి పాఠం చెబుతున్న హడావుడిలో' జ్వరం సంగతి మర్చిపోయి విశ్వం ఆఫీసుకి వెళ్లాడు.

"ఏదీ జ్వరం?" అన్నారు ఇంజనీరుగారు, పక్కన నవ్వి. తనంటే ఆయనకి అభిమానమని విశ్వానికి తెలుసు.

"జ్వరం కదండి, వచ్చేవేళయిందండీ. నిన్న ఆదివారం పద కొండింటికి వచ్చిందండి. మళ్ళీ ఇవాళా...." అని నసిగాడు.

"అబ్బాయ్. ఇదేం కుదరదు. ఇకనుంచి నీకు రెణ్ణెల్లకోసారి తప్ప జ్వరం రాకూడదు. ఐదార్నెల్లకోసారే కాలు విరగ్గొట్టుకోవాలి. నెలకోసారి చెయ్యి తెగ్గొట్టుకోవచ్చు. తలనొప్పి ఎంత జోరుగా వచ్చినా పొద్దుట పదకొండులోగా పోయి తీరాలి. పెద్ద పెద్ద ఖాయిలాలు

అసలు వక్లిస్తాడు. ఏడాదికి ఓసారి వచ్చినా పదిహేను రోజుల్లో పోవాలి" అన్నాడాయన, తల వంచుకొని ఏదో రాసుకుంటూ.

"అలాగేనండీ. ఇవాళా రేపూ మాత్రం జ్వరం రానివ్వండి" అన్నాడు విశ్వం, సెలవు తీసుకుంటూ.

* * *

శ్రావణమాసం, దానితోపాటు విశ్వం వరలక్ష్మీవ్రతం పూర్తి కావచ్చాయి. పొరుగింటి వారింట చారు ఘుమఘుమలాడినట్లు, పిన్ని కాచిన చారు ఘుమఘుమలాడదని విశ్వం అనేకసార్లు ఢంకా మీద దెబ్బ కొట్టినట్టు చెప్పాడు. ఓసారి కాస్త జ్వరం వచ్చినప్పుడు, వాళ్ళింటో చారు కావాలని కోరి తెప్పించుకుని, సేవించి, మర్నాడు అనర్గళంగా ఆ చారు రుచులను పొగిడాడు.

చెన్నపట్టణంనుంచి సూర్యనారాయణగారు వచ్చిన మర్నాటి ఉదయమే విశ్వేశ్వరరావు సూర్యనమస్కారాలు కూడా ప్రారంభించాడు.

వీధరుగు మీద కూచుని దంతధావనం చేస్తున్న ఆ సూర్య నారాయణగారు, హఠాత్తుగా ఈ నమస్కారం చూసి హడలిపోయి లోపలికి పరుగెత్తాడు.

"జానే, ఇలా రా. వాళ్ళబ్బాయి నాకు దండం పెట్టాడెందుకు?" అని అడిగేశాడు, ఖచ్చితంగా.

"హయ్యో రాత! రాయిచ్చుకు కొట్టినట్లు చెప్పొచ్చారే, ఆ పిల్లాడి సంగతి మీకేం తెలుసు? ఎంత ఒద్దిక....ఎంత వినయం ఏం వందనం, అలాంటి పిల్లాడు గర్భవాసాన పుట్టడానికి ఆ తల్లి ఏం నోచిందో!" అంటూ ఆవిడ అదే ఇదిగా చెప్పుకు పోయింది.

* * *

జోగినాధం చాలా మెచ్చుకున్నాడు విశ్వం అదృష్టానికి. "పంతులూ, కథ ముగిసినట్టే. ఇంకేం లేదు. చిన్న ఉద్యాపన ఉంది. అది కాస్తా చేస్తిమా, నీ నోము పండిందే! అయితే ఒక్క సంగతి "

"ఫరవాలేదు. ఎంతో చెప్పు" అన్నాడు విశ్వం హుంషారుగా.

"దానాదీనా తడిసి మోపెడవుతుంది కాని, పాతికలో సర్దేస్తాను."

"రైటో. ఉద్యాపన ఏమిటో చెప్పు."

జోగినాథం చెప్పాడు.

విశ్వం 'ఏడిసినట్టుం' దన్నాడు.

జోగినాథం "నీ మొహం, నీకు తెలీదు" అన్నాడు.

విశ్వం 'రైటో' అన్నాడు.

ఉద్యాపనకి శ్రావణమాసం ఆఖరి శుక్రవారం సాయంత్రం ముహూర్తం పెట్టారు. లక్ష్మివారం సాయంకాలం విశ్వం పెరట్లో పిట్టగోడకి చేరబడి నుంచుని, పిన్నితో 'నేటి సమాజంలో వంస్కరణలు' అను విషయంపై విజ్ఞాన చర్చ జరిపాడు. వరలక్ష్మమ్మగారు తులసి మొక్కకి పూజ చేయడానికి రావడం చూసి, వరకట్నాలు ఎంత దారుణమో, కావాలనే వారు ఎంత రాక్షసులో ధాటిగా ఉపన్యసించాడు.

'ఔరా: ఏమి గొప్ప హృదయం' అని ముక్కు మీద వేలేసుకు మరీ ఆశ్చర్యపడింది వరలక్ష్మమ్మగారు. గాయత్రి ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుతోన్నదల్లా పక్కున నవ్వి ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

"ఇంకా హేళనేనా?" అనుకుని కంఠశోషకు ఉసూరుమంటూ మేడమీదికి వెళ్ళిపోయాడు విశ్వం. మర్నాడు సాయంత్రం మసక సంధ్యవేళ, పిన్ని వరలక్ష్మమ్మగారింటికి వెళ్ళి, తాంబూలం పుచ్చుకు వచ్చింది.

వేసుకున్న పథకం అమలు జరగడానికి ఐదు నిముషాలు కూడా వ్యవధి లేనందువల్ల విశ్వం పెరట్లోనే విహరిస్తున్నాడు.

"ఒరేయ్ విస్సీ, ఇలా రా" అంది పిన్ని వంటింట్లో పీట వేసి.

విశ్వం వెళ్ళాడు.

"నా మీద నీకు గౌరవం ఉంటే చెప్పినట్లు విని, వాళ్ళ గాయత్రిని చేసుకో" అంది.

విశ్వం నోరు తెరచి అట్టే కొయ్యబారిపోయాడు.

"వినకపోతే నీ కర్మం. లక్షణమైన పిల్ల, బుద్ధిమంతురాలు.

వేవశీకం ఉంది. ఆయనా, ఆవిడా కూడా నిన్ను చూచి ఎంతో ముచ్చట పడుతున్నారు' 'అతనికి గినా కట్నం పుచ్చుకోగూడదని పట్టింపు ఉంటే, అదేదో మరో విధాన ముట్టజెబుతాం' అని బ్రతిమా లారు. ఇష్టమైతే చెప్పు. ఆయన రాత్రి రైలుకి వెళ్ళిపోతున్నారు. నువ్వు 'ఊఁ' అంటే మళ్ళీ రాగానే పెళ్ళన్నారు. అన్నట్టు, అసలు సంగతి మర్చిపోయాను. అలా ఉందిగాని, ఆ పిల్లకి నువ్వంటే పంచ ప్రాణాలూనూ. ఇందాకా నా ఎదుటే, సిగ్గు విడిచి చెప్పింది కూడా! అలాటి లక్ష్మి నీకు వెయ్యి జన్మలెత్తినా దొరకదు. ఊఁ అనరా బాబూ'' అందావిడ.

కొయ్యబారిన విశ్వేశ్వర్రావు అతి కష్టంమీద 'ఊఁ' అన్నాడు.

పిన్ని సంతోషంతో లేచి, పొరుగింటికి వెళ్ళబోయింది. ఎవరో వీధి తలుపులు తట్టారు. 'వచ్చే వచ్చే!' అంటూ విశ్వం వంక చూచి ఆవిడే వెళ్ళింది తలుపు తీయడానికి.

అంతలోనే పెరట్లో చప్పుడైంది. ''కొంప మునిగింది. అయినా ఇంత లేటుగా చెబితే ఎలా? జోగినాధం ఉద్యాపన కొచ్చాడు కాబోలు'' అన్నాడు విశ్వం గట్టిగానే, అంటూనే లేచి పెరట్లో కెళ్ళాడు.

''అయ్యో! అయ్యో! దొంగ దొంగ'' అంటూ వరలక్ష్మమ్మ గారు, ఆమె భర్తా, గాయత్రీ పెరట్లో కొచ్చారు. విశ్వం చెంగున గోడ దూకి అటు వెళ్ళాడు.

పారిపోతున్న ఆ దొంగ పెరటి గుమ్మం దగ్గిర రాయి తగిలి బోర్లగిలా పడ్డాడు.

'త్వరగా లేచిపో' అన్నాడు విశ్వం దొంగ దగ్గర కెళ్ళి. ఇంతలోనే వరలక్ష్మమ్మగారు, ఆమె భర్త వచ్చేయడంతో గుట్టు బయట పడుతుందని విశ్వం తెగించాడు. లేచి పారిపోబోతున్న జోగినాధం రెక్క పట్టుకొని లేపాడు.

''దొంగ వెధవా! ఎక్కడికి పారిపోతావ్'' అని గద్దించాడు చేతనయినంత కోపంగా.

"కనిపెట్టుకుని చూస్తూ ఉండు" అన్నాడు సూర్యనారాయణ గారు....

విశ్వానికి పై ప్రాణం పైనించి లేచిపోయింది. "అవేవద్దే! వద్దండి, మనవాడే....ఐ మీన్....మనమే చితగ్గొట్టి పంపేద్దాం. శుక్రవారం పూటా ఒక మానవుణ్ణి జైలుకు పంపటం ఎందుకు?" అన్నాడు.

"ఆ వెధవేంచేశాడో నీకు తెలుసా బాబూ? మా లక్ష్మికి నేను చేసిన నెక్లెసు తీస్తున్నాడు. అంతలో నేను వచ్చి అక్కడే అన్నాను. ఒక్క క్షణం ఆలస్యమయితే....ఇంకేమన్నా ఉందా!"

"అంతే లెండి పిన్నిగారూ - ఐ మీన్ అత్తయ్యా! అయినా వదిలేద్దాం, పోలీసులగోల మన కెందుకు? మనమే.... నేనే తన్నేస్తా" అన్నాడు విశ్వం గంభీరంగా.

"వెధవని డొక్క వాలికట్టేసి మరీ వదులు బాబూ!" అన్నారు సూర్యనారాయణగారు, గోచీ బిగించుకుంటూ.

వ్రతం చెడ్డా ఫలితం దక్కాలి. ఇప్పుడు వ్రతం ముగిసే లోగానే ఫలం దక్కింది. జోగినాధం దొంగతనం చేయబోవడం, తను అడ్డుపడి, ఆ 'దొంగ'ని తరిమివేసి అత్తగారి మెప్పు అందు కోవడం ఈ వ్రతానికి ఉద్యాపన. ఇప్పుడు గనక ఈ ఉద్యాపన వెడిలే గుట్టు రట్టు అవుతుంది. కథ వెడిసి కొడుతుంది. ఫలం నిష్ఫలం అవుతుంది.

"జోగినాధం! నన్ను క్షమించు" అని మనసారా అనుకుని, చుట్టూ వున్నవారికి అనుమానం కలగకుండా ఉండగలందులకుగాను, అంతకన్న మనసారా జోగినాధం జుట్టు పట్టుకొని వీపు బద్దలయ్యేలా బాదాడు విశ్వం. దెబ్బ దెబ్బకీ ఐదూ, పదీ, పదిహేనూ చొప్పున పరిహారం ఇచ్చుకుంటానని సాంకేతిక భాషలో చెబుతూనే వాస్తవికత ఉట్టిపడేటట్లు అభినయించడానికై జోగినాధం చెంపలు కూడా వాయగొట్టాడు.

— — —

6

ఛాయలు

త్రోమ్మిదయింది. సెంట్రల్ రైల్వేస్టేషన్ మెర్క్యూరీ లైట్లకాంతిలో చాలా అందంగా కనపడాలని ప్రయత్నిస్తోంది కాని, నాలుగడగుల నుంచి ఐదుమ్ముప్పావడుగులలోగా అనేక రకాల పొడుగులతో చెదిరిపోయిన పుట్టలోని కందచీమల్లాగ ఇటూ అటూ కంగారుగా తిరుగుతున్నారు మనుష్యులు. కొంతమంది లావాటివాళ్ళు ఓ మాదిరి పెద్దసైజు ఉండల్లాగ దొర్లిపోతున్నారు. సన్నగా, పొడుగ్గా చారల సూటేసుకున్నవాళ్ళు గజంబద్ద మింగేసినట్టు నడుస్తూ, వున్న ఠీవంతా ఒలకబోసేస్తున్నారు. పైన ఎగిరే పురుగులు మిగిలి, కిందనుండే మనుష్యులు లేకపోతే స్టేషను చాలా బాగుండేది.

స్టేషను హాలులో అడుగు పెట్టగానే సుబ్రహ్మణ్యంలో వుండే కవికి కనబడిన స్టేషనుతీరు ఇది.

సుబ్రహ్మణ్యం చీదరించుకున్నాడు కవిని చూసి. "ఏమిటోయ్! మన తలకాయ! మా తమ్ముడు పారిపోయాడని నే నేడుస్తుంటే నీ కవిత్వం ఏమిటి మధ్య? బొత్తిగా సమయం సందర్భం లేవు నీకు!" మన సినిమాల్లో 'మనస్సు' బయటకొచ్చి తన తాలూకు ఆసామితో మంచీ చెడ్డా మాట్లాడినట్లు, తనలో వుండే కవి వ్యక్తిత్వ శరీరంతో ఎదురుగా వుంటే సుబ్రహ్మణ్యం 'ఏమిటోయ్ మన తలకాయ' అంటూ మొదలెట్టి, 'సందర్భం లేదు నీకు' అంటూ ముగించి చీవాట్లు పెట్టివుండును.

పదినిమిషాలపాటు ఓ ప్రక్కగా నుంచుని, వెళ్ళిపోతున్న వాళ్ళని జాగ్రత్తగా చూశాడు తమ్ముడు దొరుకుతాడేమోనని. ఇంచుమించు తొమ్మిదింపావుకి అంతా ఖాళీ అయిపోయింది. ఈమాటు కవి ఖాళీఐన సెంట్రల్‌ని వర్ణించడానికి ప్రయత్నించబోయాడు. సుబ్రహ్మణ్యానికి కొంచెం కోపం వచ్చింది. కవిని చూచి పళ్ళు కొరుక్కుని అప్పుడే విరుచుకొన్న వేళ్ళని ఇంకొకమాటు (అవి చప్పుడు చెయ్యకపోయినా) కొంచెం నెప్పి పెట్టేలాగ విరుచుకొని, గట్టిగా ఊపిరిపీల్చి వేగంగా వదలివేసి కథలకి సామాను ఏరే ఆశ వదిలేసి మామూలు సుబ్రహ్మణ్యం అయిపోయి ఊరుకున్నాడు. ఊరుకోలేదు. వెంటనే తన పారిపోయిన తమ్ముణ్ణి వెతకటానికి నిశ్చయించుకొని, ఆ ప్రయత్నానికి ఉపక్రమించాడు.

వాడుగాని తనని ఏ మూలనించైనా చూశాడా, కథ అడ్డంతిరిగినట్టే! ఇట్టే పారిపోతాడు. అక్కడనుంచి వాడివాళ దొరక్కపోయాడా, ఎత్తుకొచ్చిన పాతికరూపాయలూ తగలేసి కాని ఇంటికి రాడు. తను తెలివితేటలుపయోగించాలి. అన్ని పక్కలా ఒకేమాటు చూడగలగాలి ... "పూర్వం ఇంద్రుడికి కామోసు వెయ్యి కళ్ళుండేవి."

సుబ్రహ్మణ్యంలో కవి బయటికొచ్చాడు. ఈ కవి శుద్ధనాస్తికుడు.—దేవుళ్ళంటే బొత్తిగా నమ్మకంలేదు ..."ఆఁ, 'వట్టినాన్సెన్స్' వెయ్యి కళ్ళేమిటోయి? ఉత్త అబ్సర్డ్ .... ఇంపాసిబుల్ .... అబ్‌నార్మల్" అంటూ అరచి నోరు మూసుకున్నాడు.

సుబ్రహ్మణ్యం విసుక్కున్నాడు. తను కాస్త దేముడి మీద గురి కుదుర్చుకుంటున్నాడు. ఇంకొంచెం వుంటే ఆ ఆర్తత్రాణ పరాయణుడు ఏదో సాయం చేసునేమో. ఇంతలో ఈ నాస్తిక కవి అడ్డొచ్చి వ్యవహారం చెడగొట్టాడు ఈ రంధి ఇలా సాగుతూవుంటే ఈ సందట్లో తమ్ముడు ఏ ప్రక్కనుంచో వుడాయించేస్తాడు. తొమ్మిదీ పదిహేడు నిమిషాలకి రంధి పూర్తి అయింది ...

సుబ్రహ్మణ్యం చాలా ఇంగ్లీషు సినిమాలు చూశాడు. అమెరికా నుంచి వచ్చే క్రైమ్ పిక్చర్లు జ్ఞాపకం వచ్చాయి. అక్కడ డిటెక్టివ్‌ల

తెలివితేటల్ని తలదన్నే నేర్పుతో దొంగలు తిరుగుతారు. దొంగల నేర్పుని మించి వీళ్ళు తిరుగుతారు. అది ఒక కళ. ఆ కళలో అమెరికన్లు మనని తరిఫీదు చేస్తున్నారు. క్రైమ్ పిక్చర్ల ద్వారా ఇంగ్లీషు సినిమాలకి ఖర్చుపెట్టిన డబ్బులు దండుగ కాదనిపించింది సుబ్రహ్మణ్యానికి.

డిటెక్టివ్ సుబ్రహ్మణ్యం బుర్ర వేడిగా పని చేసింది. సెంట్రల్ హాల్లోంచి మహా వేగంతో పక్కనున్న చిన్న హాల్లోకి ప్రవేశించాడు. అదొక చిన్న వసారాలా ఉంది. అక్కడే టిక్కెట్లు అమ్ముతారు. అక్కడున్న బెంచీల మీద పనిలేనివాళ్ళు, ఇళ్ళులేని వాళ్ళు, ఇల్లు వుండి పనిలేని ఇతర బాపతులవాళ్ళూ కూచున్నారు. బీడీ దమ్ములు లాగుతూ కునికిపాట్లు పడుతున్నారు. పావునిమిషంలో క్షుణ్ణంగా వెతికేసి తమ్ముడు తప్ప తక్కిన వాళ్ళందరూ ఉన్నారని అనుకుంటూనే వరండా చివరకి చకచక నడుస్తున్నాడు. లోపల కవి కదిలాడు. "ఈ పనిలేని అనాథులూ, అభాగ్యులూ అయిన భారతీయులు ..." సుబ్రహ్మణ్యం వినలేదు. తన సంగతి ఏదో తేలదేదు; ఇంక భారతీయుల గొడవెందుకో పైగా?

వరండా చివరికి చేరగానే కాంపౌండు అంతా కలియ చూశాడు. వరండా రెండో చివర కాంటిన్ వుంది. అక్కడ తన తమ్ముడుగాని టిఫిన్ పుచ్చుకుంటున్నాడేమో!.... "టిఫిన్‌కి తెలుగు అల్పాహారం" అన్నాడు కవి. "హుఁ" అంటూ నిట్టూర్చాడు సుబ్రహ్మణ్యం.

ఈమాటు సెంట్రల్ హాలు పూర్తిగా చూడాలి. అప్పటికీ తమ్ముడు కనబడకపోతే పోలీసు రిపోర్టు యిస్తాడు సుబ్రహ్మణ్యం. అతనికి చాలా మంచిదీ, పిసలైనదీ అయిన ఇంగ్లీషు భాష 'యాంకీ స్టయిల్'లో ధారాళంగా మాట్లాడే సత్తా వుంది.

ఆఖరిమాటు వరండా కలయజూచాడు. కవి మెదిలాడు. "ఈ పనిలేని అనాథులూ, అభాగ్యులూ అయిన భారతీయులు తిన తిండీ, నిలువ నీడా, కట్టుకోడానికి... " సుబ్రహ్మణ్యానికేడుపొచ్చింది. బాధ, ఆవేదన, జాలి, దైన్యాలతో నిండి పొంగి పొర్లిపోయే చూపు

ఆసారి కసిరి చూశాడు. "నువ్వు దయచేసి ఊరుకుంటే బయటికెళ్లాక సిగరెట్టు కాల్చుకుందాం." అని ఆశ పెట్టుతూ.

సెంట్రల్‌లో హాల్లోకి ప్రవేశించి ఐదడుగులు వేసేలోగా తమ్ముడి దక్కరైన లేదనే సిద్ధాంతం కొచ్చాడు. అంతా ఖాళీగా వుంది — అక్కడక్కడ ఓ పోర్టరు, ఒక ఆంగ్లోఇండియన్ లేడీ, బరువు తూచుకునే మెషన్‌లోకి తొంగి చూస్తున్న ఒక భారతీయ కార్మికుడూ తప్ప. తన తమ్ముడు మాత్రం లేడు 'వాడొక్కడూ వుండి ఈ మెషిన్ అందరూ లేకపోతేనేం' అనుకుంటూ పైనుంచి వేళ్ళాడే పెద్ద గడియారంలో 9 గంటలా 18 నిమిషాల టైము చూసి, ఆంగ్లో ఇండియన్ అమ్మాయి వంపులు బాగా పరిశీలించబోయాడు. పరిశీలించను కాని, కవి ఊరుకోవటం లేదు. పోర్టరుగాథ, కార్మికుడి బాధ ఏకరువుపెట్టి గేయం కట్టబోయాడు. గేయం కట్టేవాడేకాని సుబ్రహ్మణ్యం తన తమ్ముడిని గురించి ఆలోచించబోయాడు. ఆలోచించనుగాని, 'డేయ్' (అంటే తెలుగులో ఒరేయ్) అని ఎవడో ఎవణ్నో పిల్చాడు,

సుబ్రహ్మణ్యం "ప్"అని పెదిమలు, నాలిక, పళ్లూ బలవంతాన విడదీసి, చిన్న చప్పుడు చేసుకున్నాడు. "ఒరేయ్' అని పిల్చుకోవడం ఇద్దరు మనుష్యుల స్నేహంలోని దగ్గరదనాన్ని చూపుతుంది కామోసు ...బాగా స్నేహం వున్న జంతువులు ఏమని పిల్చుకుంటాయో!" వెంటనే సుబ్రహ్మణ్యం ఆలోచన భగవంతుడి సృష్టి వైచిత్ర్యం మీదికి పోయింది.

"డేయ్! వున్నైదాండా" (ఒరేయ్ నిన్నేరా) సుబ్రహ్మణ్యం త్రుళ్ళిపడ్డాడు. ఎందుకంటే, కేక తన వెనుక నుంచి వస్తోంది. తన ముందు పోయేవాళ్ళెవరూ లేరు. అర్థం కాని కుతూహలంతో వెనక్కి తిరిగాడు.

"ఒరేయ్! నిన్నేరా! ఇలా రారా!" గుండె గతుక్కుమంది. తన కవి హృదయం ఈ అనుకోని అవమానంతో దెబ్బతింది. ఎందుకంటే, ఆ అరిచేవాడు పిలిచేది తననే. వాడు చూస్తే ఓ

రౌడీలా వున్నాడు—ఓ గూడకట్టూ, పొట్టాపైన స్వెట్టరూ, నెత్తి మీద మప్లరుతో.

ఈమాటు మాత్రం ఈ పనిలేని అనాథులూ, అభాగ్యులూ అయిన భారతీయుల మీద కపికి కూడా సుబ్రహ్మణ్యాని కొచ్చినంత కోపమూ వచ్చింది. వాళ్ళకి బొత్తిగా మర్యాద తెలియ దనుకున్నాడు సుబ్రహ్మణ్యం.

"థామస్ కోసం కదూ, నువ్వు వెతికేది?"

సుబ్రహ్మణ్యం నవ్వాడు. ఆ నవ్వు వెనకాల చాలా భావ ముంది—వీ డెవడో తనని తెలిసున్నవాడిలా వచ్చేసి థామస్ గీమస్ అంటూ ఏదో చెప్పి తనని దబాయించి డబ్బులు కొట్టెయ్యడానికి చూస్తున్నాడు. సుబ్రహ్మణ్యం ఆలోచించాడు. మనసులో తోచిన అభిప్రాయాల్ని ఆలోచించకుండా బయటపెడితే పర్యవసానం చాలా భయంకరంగా ఉంటుంది. తన ఎదురుగా నిలుచున్నవాడు చూస్తే మొండిరకం రౌడీలా వున్నాడు. పది తిన్నా ఒకటి కొట్టగలడు. తనేమో పది తినాలేడు, ఒకటి కొట్టాలేడు. సుబ్రహ్మణ్యానికి జబ్బ పుష్టి లేనివా ళ్ళందరిమీదా హఠాత్తుగా జాలేసింది. వాళ్ళెంత తెలివున్న వా ళ్ళయితే నేమి? పలుకుబడి, కీర్తి, డబ్బు ఉన్నవాళ్ళయితే నేమి, ఇలాటి సమయంలో తన ఎదురుగా వున్న రౌడీ వెధవ ముందర పనికిరారు.

ఈ రౌడీ తననిలా అవమానించి పిల్చి ఇలాటి ప్రశ్న లడగటంలో వాడి అంతరంమీద తన అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చాడంటే వాడు మరుక్షణంలో తనని మహా అవమానం చేసెయ్యొచ్చు-అంటే కొంచెం చెయ్యి తొందరపడి చెంపకాయ వెయ్యొచ్చు. అంచేత, తనకు ఎంత కోపం వచ్చినా దాన్ని అణచుకుని ఓ చిన్న అర్థంకాని నవ్వుతో దాన్ని కప్పెట్టి తనని సమర్థించుకునేలాగా, ఎదుటివాడిని చాలా మర్యాదగా అణచేలాగా తన మొగతనం చూపుకునేలాగా మాట్లాడడానికి సిద్ధమయ్యాడు.

"ఏమిటయ్యా! అలా మాట్లాడతావు? థామస్ ఎవడో నాకేం తెలుసు? వాడి కోసం నే రావడ మేమిటి? నేను మైలాపూరు నుంచి

వచ్చా’’ —అమ్మాయి కోసం వెతుకుతున్నానంటే అదేం హానో అని అది చెప్పలేదు.

‘‘ఆఁ! మైసాహ్రాయిసుందా? .. మీ ఎడ్రసు’’

సుబ్రహ్మణ్యం ధైర్యంగా ఎడ్రసు చెప్పాడు. అంతేకాదు. ఈ దెబ్బతో వాణ్ణి ఇంప్రెస్ చేసి పారెయ్యాలి తాను చదివే క్లాసూ కాలేజీ పేరు కూడా చెప్పాడు. చెప్పి ఈమాటు వాడికేసి మహా ఫేమాగా చూశాడు కాని వాడు మాత్రం అణుమాత్రం కూడా చలించి నట్లు కనబడలేదు, నమ్మలేదేమో, పైగా వాడి ‘‘ఒరేయ్’’ అనే సంబోధన ఏ మాత్రం మారలేదు. ఇంతలోకే పోర్టర్ వచ్చాడు. ఈ మాటు సుబ్రహ్మణ్యంలో ఎక్కడలేని ధైర్యం ఉద్భవించింది. ఇప్పుడు తనేం వాగినా ఈ రౌడీ చెయ్యి చూపలేడు. ఎందు కంటే, ఇప్పుడు తన దగ్గర ఓ పెద్ద మనిషి ఉన్నాడాయె.

ఇంకో ఇంకో సమయంలో పోర్టరు మామూలు పోర్టరులాగే కనబడతాడు. తను వాడికేసి చూడ్డానికి కూడా లెక్క చెయ్యడు. పైగా ఎప్పుడేనా తను సామాన్లు మొయ్యటానికి అలాంటి పోర్టర్ని పిలిచినా, వాడిమీద తను అధికారం చెలాయించగలడు. దమాయించ గలడు. కూలి డబ్బులికి ఎడిపించి, వాడిచేత ‘‘సామీ’’ అనీ ‘‘సార్’’ అనీ అనిపించుకొని, తర్వాత కొంచెం జాలి కూడా ఒలకపోసి, వాడికో అర్ధణా ఎక్కువిచ్చి, తను మహా పెద్దమనిషిలా పోజు పెట్టగలడు కూడా. అంతగా కావలసివస్తే, ‘‘కూలీలు కూడా ‘‘తోటి మానవులే, మనకి సోదరులే’’ అని ఒప్పుకొని, వీళ్ళ తరఫున గేయం రాసి ‘‘అయ్యయ్యో! ఈ ఇలలో, అందరి గుండెలు శిలలో!’’ అని ఆనందించి వుండును.

కాని ఇప్పుడు పరిస్థితులు తారుమారయ్యాయి. ఆ పోర్టరే ఇప్పుడు పెద్దమనిషి హోదాలో వున్నాడు. ఓ రౌడీలాంటి వెధవ, తనని రౌడీ అనుకుని దబాయించి, అవమానించి తన్నబోయే సమయంలో ఈ పోర్టరు న్యాయం చెప్పి, ఈ రౌడీ వెధవ పొగ రణచగల పెద్దమనిషయ్యాడు.

సుబ్రహ్మణ్యం నిస్సందేహంగానూ, ధారాళంగానూ ఆ పెద్ద

మనిషి హోదాలో వున్న పోర్టరులో ఏకరువు పెట్టాడు—ఠ నెవరో, ఎక్కడినుంచొచ్చాడో, ఎందుకొచ్చాడో, మధ్యలో ఈ రౌడీరాస్కెల్ 'ఆయన' (పైకి వెళ్లవంటే ప్రమాదం!) తనని ఎలా దబాయిస్తున్నాడో చెప్పి, న్యాయం అడిగినట్టు చూశాడు.

పోర్టరు ఒక పెద్ద వేదాంతిలా మొహం పెట్టాడు. సుబ్రహ్మణ్యంలో కసి, పోర్టరు 'సైకాలజీ' ఎనలైజ్ చేసుకునగాని, ఆ పోర్టరు ఈలోగానే చిరునవ్వుతో తల వూపి, చిన్న కేకలంలా వెళ్ళిపోతున్నాడు. సుబ్రహ్మణ్యం నిరాశతో కూలిపోయి వాణ్ణి తిట్టుకుందుకు సిద్ధమయ్యాడు. కాని ఈ లోగానే రౌడీవెధవ దిగ్విజయం చేసొచ్చిన చక్రవర్తిలా నవ్వుతూ ఉపన్యాస ధోరణిలో మాట్లాడాడు.

"ఒరేయ్! జాగ్రత్త, చెబుతున్నా. రౌడీలాగ వచ్చి రాత్రి తొమ్మిది గంటలకి కొంప మునిగిపోయినట్లు సెంట్రల్ అంతా పరవళ్ళు తొక్కుతూ, అనుమానం పుట్టించేటట్టు తిరిగితే పోలీసు లేపను కోవాలిరా?....నువ్వు దొంగతనం చేశావో, ఖూనీచేశావో, ఎవడికి తెల్సు? ఇంటి కెళ్ళు....నువ్వు చెప్పిన ఎడ్రసుకు వచ్చి చూస్తా తర్వాత. ఆ పైన నీ పని చెప్తా. ఊఁ నడు!" అని.

సుబ్రహ్మణ్యం అమాంతంగా తన గూడకట్టూ, స్టయిలిష్‌గా మడత పెట్టిన పొడుగుచేతుల చొక్కా, కాలర్ క్రింద జేబురుమాలు, లవ హైరోడ్డు క్రాపూ పూర్తిగా జ్ఞాపకం చేసుకుని, కొంతసేపు తను రౌడీ అనుకున్నవాడు సి. ఐ. డి. అని ఊహించి నెలాఖరు రోజుల్లో ఎలాగో ఓలాగు కేసులు పట్టాలని చూసే పోలీసు కళ్ళలో, తను అప్పుడు వేసుకున్న బట్టల్లో తనకెంత కల్చర్ ఉన్నా, తెలివితేట లున్నా, తను ఎటువంటి పోకిరీవా డనబడడానికి అవకాశా లున్నాయో ఊహించుకుని ఆ కారణాలవల్ల వాడు తనకి అప్పుడు చేసిన మర్యాద బహుశా సమంజసమేమో అనే నిర్ధారణకి వచ్చేసరికి స్టేషన్‌వదలి ట్రామ్‌రోడ్డుదాటి బస్సుస్టాండులో ఒణుకుతున్న కాళ్ళతో, ఉధృతంగా కొట్టుకునే గుండెల్తో, బెదిరే చూపుల్తో నిల్చున్నట్లు తెల్సుకున్నాడు. టైము తొమ్మిదిగంటల ఇరవై నిమిషా లయింది.

మైలాపూరు ట్రాములు అయిపోయాయిట. ఇక బస్సులు మాత్రమేట. వాటికీ రద్దీగానే ఉంది.

సుబ్రహ్మణ్యానికి మంచి దూరాలోచన వుంది.

తనకి బస్సులో చోటు దొరికేసరికి ఆలస్యం అవొచ్చు.రద్దీతో తోసుకుంటూ ఎక్కితే, ఇందాక తన్ను రౌడీ అనుకున్న పోలీసుగాని తన్ను చూస్తే పిక్‌పాకెట్ ప్రయత్నాలు చేస్తున్నానని పట్టుకొని కసి తీరా రెండు తగిలించొచ్చు. లేదా తను చోటు దొరికేదాకా వెయిట్ చేశాడా, "ఇక్కడే కాచుకున్నావుట్రా! ధామస్‌కోసం. దొంగవె...." అని మళ్ళా వ్యవహారం మొదటికి తెచ్చి పోలీసువారి ఆఫీసులో నైట్‌డ్యూటీ వెయ్యొచ్చు.

అంచేత వాడు ఈ ఏర్పాట్లు చేయడానికి వచ్చేలోగా తను నడక సాగించి బ్రిడ్జి దాటిపోతే ఫరవాలేదు. జనం నడుస్తూనే వున్నారు.

సుబ్రహ్మణ్యం నడుస్తున్నాడు. కాని బ్రిడ్జి ఎక్కి దిగేవరకూ కూడా తన వెనకాలే వచ్చి బాగా పొడుగ్గా అయిపోయి ఫేడవుటయి పోయే ప్రతినీడా ఇందాకటి పోలీసు పెధవదే అనుకున్నవాడై తల ప్రక్కలకి తిప్పడానికి కూడా జంకుతున్నాడు.

ఇలాంటప్పుడు పాటపాడ్డం బెస్టుకాని, ఒకటీ మంచిది జ్ఞాపకం రాదు. . ఒకటి వచ్చినా దాని వరస జ్ఞాపకం రావటంలే. అసలు ధ్వనే బయటకు రావటంలే.

పాట రాని సందర్భంలో ఈలవేస్తే బాగానే ఉంటుందని తోచివుండవచ్చు. నోరు ముందుకు పెట్టి ఈల వెయ్యబోయేంత పని చెయ్యబోయాడు. కాని, వెనకాల తరిమే నీడ పోలీసువాడి దయ్యంటే వాడు తన్ని, బహుశా అనుమానించి దబాయించవచ్చు - థామస్‌ని పిలిచేందుకు ఈ ఈల ఒక గుర్తని. వెంటనే ఈలవేసే కార్యక్రమం పూర్తిగా ఉపసంహరించుకుని, ఏం చేయాలో తోచని పరిస్థితిలోకి వచ్చేశాడు సుబ్రహ్మణ్యం....

ఇంతలో "మిలియన్స్ యూజ్ ఇట్ డెయిలీ" అని భూగోళం బద్దలుగొట్టేట్టరిచింది ఎదురుగుండా సబ్బు ఎడ్వర్‌టైజ్‌మెంట్

జోస్టి. సుబ్రహ్మణ్యం ఆగి నవ్వాడో, నవ్వి ఆగాడో కాని, మొత్తానికి ఆగాడు. "అయితే, ఇంత పెద్ద అరుపు లెంపకోయ్! మిగిలిన కొంచెంమంది కోసం" అనుకొన్నాడు.

ఈలోగా, ఇందాకటినుంచీ తన వెనకాలే తరుముతున్న పీచ తాటాకు ఆసామీ దాటిపోయాడు. ఇదే సుబ్రహ్మణ్యం కోరింది. ఇందుకే అతను ఆగడం, నవ్వడం, విమర్శించడం - అన్నీని. తను 'రౌడీ' అనుకున్న పోలీసువాడు తనను తరమటం లేదన్నమాట. ఓ మాటు వెనక్కి ధైర్యంగా చూశాడు.

పదిఅడుగులు వేసేసరికి ధైర్యం ఎక్కువయింది. ఎందుకంటే తనకన్నా రౌడీల్లా కనబడే వాళ్ళంతా వస్తూపోతూ వున్నారు. ఇప్పుడు గాని ఆ పోలీసువచ్చి దబాయించాడా, సుబ్రహ్మణ్యం చెయ్యబోయే మొదటిపని - వాణ్ణి ఈడ్చి లెంపకాయ కొట్టడమే.

సుబ్రహ్మణ్యం నడక సాగించాడు ముందుకి.

మనస్సు వెనక్కెళ్ళింది సెంట్రల్‌కి ... .

తొమ్మిదిగంటలవుతూ వుంటుంది.సుబ్రహ్మణ్యం పారిపోయిన తమ్ముడికోసం గబ గబా, కంగారుగా సెంట్రల్‌లో పరవళ్ళు తొక్కుతూంటాడు.

"డేయ్"

సుబ్రహ్మణ్యం వెంటనే వెనక్కి తిరుగుతాడు.

"థామస్ కోసమేనా నువ్వు వెతికేది?"

సుబ్రహ్మణ్యం జవాబివ్వడు. పైగా తన్ని 'ఒరేయ్' అని పిలిచినవాణ్ణి ఎగాదిగా చూస్తాడు. 'నీకేమన్నా ఒళ్లుపై తెలుస్తోందా?'' అంటూ.

వాడు సుబ్రహ్మణ్యం చొక్కా కాలర్ పట్టుకొని గుంజుతాడు, ఏదో అరవంలో వాగుతూ—

'ఛప్' మని లెంపకాయ కొడ్తాడు సుబ్రహ్మణ్యం వాణ్ణి. వాడు పడిపోతూవుంటే. వాడి కాలర్ పట్టుకుని ఆపి, మళ్ళా రిపబ్లిక్ సీరియల్స్‌లో హీరోలాగ గడ్డంకింద ఒక్క 'నాకౌట్' ఇస్తాడు. వాడు దూరంగావున్న స్తంభానికి కొట్టుకుని కిందపడతాడు. ఎదా పెదా

ఇంకో నాలుగు వాయించి, జుట్టు సర్దుకుంటాడు సుబ్రహ్మణ్యం. జనం గుంపుగా చేరి చూస్తూవుంటారు.

సుబ్రహ్మణ్యం, తన కారుడ్రైవర్ని పిల్చి, అప్పుడే అక్కడి కొచ్చిన పోలీసువాణ్ణి చూపించి అవసరమైతే తన యింటికి రమ్మని చెప్పి రక్తంలో పడివున్న మొదటి పోలీసుని చూచి, తలాడించి కారు డ్రైవ్ చేసుకుని ఇంటికి పోతాడు.

ఉలిక్కి పడ్డాడు సుబ్రహ్మణ్యం. సరిగ్గా అరక్షణం క్రితం ఘాతంలాంటి ఏదో తిన్ని మాసుకు పోయింది. పెద్ద అరుపుతో. రోడ్డు మధ్యనుంచి ప్లాట్‌ఫారంపైకి వచ్చాడు ...

ఎలాగైనా మరీ ఇంత కఠినశిక్ష అనవసర మనిపించింది. తన్ని వాడెంత అవమానించినా తను అలా కొట్టి వుండకూడదు వాణ్ణి. సుబ్రహ్మణ్యానికి పోలీసువాడిమీద చాలా జాలేసింది........అబ్బే! ఈ శిక్ష బాగులే........

సినిమా ఎడ్వర్టయిజ్‌మెంట్ బండీ తోసే కుర్రాడు బండీని పక్కగా ఆపి, దాంట్లో దూరి కూచుని బీడీ కాలుస్తున్నాడు.

నవ్వొచ్చింది. ఈ కుర్ర వెధవలు పగలూ ఇంతే. ఓ మూల ఆపేసి దాంటో పడుకుంటారు....అయినా ధియేటర్ వాళ్ళిచ్చే కూలికి చాలీ సేవ....

హఠాత్తుగా మిష్టర్ సుబ్రహ్మణ్యం దృష్టి ఆ బండిమీది పోస్టర్‌మీదవున్న హీరోయిన్ బొమ్మమీద. ఇంకా కరెక్టుగా కావాలంటే ఆ బొమ్మలో వుద్రేకజనకంగా డిజైన్ చేసిన వక్షోజాలమీద పడింది. సుబ్రహ్మణ్యంలో కవి సినిమాలవారు సెక్సుని ఎంత ఘోరంగా ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేస్తున్నారో, ఎంత అవినీతిని రేపుతున్నారో ఆలోచించి విమర్శించమనుగాని, క్షణంలో అతని శరీరం స్వతంత్రం తీసుకుంది. నరాలు స్వాధీనం తప్పాయి, మనస్సు మత్తెక్కింది. ఒళ్ళంతా ఒక్క తీయటి తలపుతో జలదరించి, వెంటనే బిగుసుకుపోయింది. దృష్టి కొంచెం మందగించింది. వెంటనే నోరు బిగించుకుపోయి నాలుక బెరడు కట్టింది. గుండెలో ఒకశూలం

గుచ్చుకుని ఆ తియ్యని నొప్పి ఒక కెరటంలా వెన్నెముక చివర కంటా విరిగింది.

ఈ సరికి అతడు సరిగ్గా సినిమాపోస్టరు ప్రక్కనే నిలిచాడు. ఒక్క మాటుగా అతనిలోవున్న కామప్రవృత్తి ఉవ్వెత్తున మహోన్నత కెరటంలా లేచింది. సముద్రోద్భూత జ్వాలవలె ఒక అగ్ని ప్రజ్వరిల్లింది. కాని అది ఎంతటి చల్లటిమంట!....సుబ్రహ్మణ్యం ఇటూ అటూ చూశాడు. దగ్గర్లో ఎవరూలేరు, బండి కుర్రాడు కునుకు తున్నాడు. వెంటనే అతను ఎడంచెయ్యి వేళ్ళు పోస్టర్‌మీది బొమ్మ వక్షోజాల మీదుగా పోనిచ్చి చెయ్యి అలా బండి చివర వరకూ రాసు కుంటూనే నడిచాడు. మూడు క్షణాల్లో బండి దాటిపోయాడు. తుఫాను చల్లారింది....ఈ కొత్త ప్రశాంతంలో అతను చల్లగా నడిచాడు....

రాత్రి పదకొండప్పుడు—అంటే రోడ్డుమీద జనం లేనప్పుడు. అటూ ఇటూ ఎలెక్ట్రిక్ దీపాలు. బద్ధకంగా నిల్చుని మత్తుగా కిందకు చూస్తున్నాడు. ఇలాటిపిల్ల ఒంటరిగా ఎదురొస్తే....సుబ్రహ్మణ్యం గుటకలు మింగాడు.... ఆ పిల్లని దగ్గరగా రానిచ్చి గబుక్కున కావలించుకుని గట్టిగా ముద్దెట్టుకుని తిరిగి హఠాత్తుగా వదిలేసి పరిగెత్తు కుని పోవచ్చుతను....ఆ! తనకా ధైర్యం వుంది. బహుశా ఇష్టం కూడా వుండొచ్చు. కాని, పైకి చేస్తే నలుగురూ చీవాట్లుకూడా వెయ్యొచ్చు. మామూలుగా మనిషైన ప్రతివాడూ అంతేనేమో. అధమం, అంత పనిచేసే ధైర్యం లేకపోయినా ఆ ఆలోచన తప్ప కుండా వస్తుంది. కాని, నిజం ఒప్పుకోడు. ఒప్పుకుంటే వాడువెధవ, పోకిరీ, రౌడీ.

తనిలాగ మహా 'సైకోఎనలిస్ట్' లాగా ప్రజా బాహుళ్యపు నైతిక విలువలు కొలవడం, ప్రజల మనస్తత్వపరిశీలనకు పూనుకోడం డం, అందులో ముఖ్యంగా ఇలాంటప్పుడు ఏమీ బాగా లేదనిపించింది. ఏదో కమ్మగా ఆలోచించుకుంటూ పోతే కాళ్ళనొప్పి తెలియదు.... అసలు—అంటే ఒకవేళ ఆవిధంగా ఒక అమ్మాయే అలాంటి సమ యంలో ఎదురవడం తటస్థిస్తే....

వెంటనే ఇంకో ఆలోచనకూడా సుబ్రహ్మణ్యం బుర్రలో తటస్థించింది. 'అంతా కలిసొచ్చి, అమ్మాయి ఎదురొచ్చి. తను ధైర్యం చేయబోయే సమయంలో ఇందాకటి (స్టేషన్‌లో) పోలీసు వాడు అక్కడ ప్రత్యక్షమవడం తటస్థిస్తే....''

''ఛీ 'రొమాన్స్' అంతా పాడైపోయిం' దనుకున్నాడు సుబ్రహ్మణ్యం. ఆ కోపంలో శ్మాష్‌డ్, డిస్ట్రాయిడ్, క్రష్‌డ్ అనే మూడు ఇంగ్లీషుపదాలు జ్ఞాపకం వొచ్చాయి. ఈమూడూ 'ఎమ్‌ఫాటికల్'గా తనలో తానే ఉచ్చరించుకున్నాడు. ఈ గొడవలో ఎదురుగా ఉన్న 'కీప్‌లెఫ్ట్' బోర్డుని పరాకుగా చదివేసి, ఆ ఆజ్ఞని మన్నిస్తూ మలుపు తిరిగాడు. మలుపు తిరుగుతూ తనుచేసిన పొరబాటు గ్రహించుకుని వెకిలిగా నవ్వుకున్నాడు. ఎవరైనా విన్నారేమో అని అటూ ఇటూ చూశాడు ...

హిందూదినపత్రిక ఆఫీసుదగ్గరికి చేరుతూండగా పోలీసుకారు వలభై మైళ్ళ స్పీడులో పోతూంది సెంట్రల్‌వేపు. అందులో సర్కిల్ గారూ, ఓపోలీసూ ఉన్నారు. సుబ్రహ్మణ్యం ఆగాడు-''హుం! వీళ్ళు మట్టుకు ఇంత వేగంగా పోవచ్చు గామోసు?''

సుబ్రహ్మణ్యం నడక ఇంటివేపు సాగించాడు. హఠాత్తుగా మనసు సెంట్రల్‌కేసి వెళ్తున్న పోలీసుకారును అందుకుంది.

• • •

తొమ్మిది దవుతుంది. మిస్టర్ సుబ్రహ్మణ్యం సెంట్రల్ స్టేషనులో పారిపోయిన తమ్ముని కోసం హడావుడిగా వెతుకుతూ వుంటాడు.

''థామస్ కోసమేనా నువ్వు వెతికేది?'' అని పోలీసువాడ్డి దబాయిస్తాడు. సుబ్రహ్మణ్యం మర్యాదగా మాట్లాడతాడు కాని, వాడు మాత్రం సుబ్రహ్మణ్యం ఎడ్రసు తీసుకొనికూడా నమ్మక అవమానించి పొమ్మంటాడు.

మిస్టర్ సుబ్రహ్మణ్యం అవమానించబడిన హృదయంతో ఇంటి కొస్తూంటాడు.

మౌంటురోడ్డులో పోలీసుకారు ఎదురై ఆగుతుంది. "హలో గుడ్ ఈవినింగ్ మిస్టర్ సుబ్రహ్మణ్యం" అంటూ కారులోనుంచి సర్కిల్ ఇన్‌స్పెక్టరు దిగుతాడు కాని, సుబ్రహ్మణ్యం కొంచెం చిరాగ్గా మాట్లాడతాడు "ఏమిటి సార్? మీ పోలీసుల కేమీ మర్యాద తెలియదు. నేనిందాకా సెంట్రల్ కెళ్తే ఎవడో సి.ఐ.డి. తగులుకుని నన్ను రౌడీ అంటూ దబాయించాడు. బొత్తిగా అంత తేడా తెలియదండీ వాళ్ళకి"

సర్కిల్ చాలా ఆశ్చర్యపోతాడు. "మిమ్మల్నా సార్! వాడు రౌడీ అంటా? పదండి సెంట్రల్‌కి? వాడిసంగతి కనుక్కుందాం."

సుబ్రహ్మణ్యమే కారు నడిపాడు దారిలో తనోప్లానుచెప్పాడు సర్కిల్‌కి. అలాగైతే వాడిని "రెడ్ హేండెడ్"గా పట్టుకోవచ్చు. సుబ్రహ్మణ్యం ప్లాను విని సర్కిల్ ఆశ్చర్యపడ్డాడు. అందుకు నిదర్శనం ఆతడు గట్టిగా 'వండర్‌ఫుల్, సుపెర్బ్, మార్వెలస్' అనే మాటా, ఇంచుమించు అంతే అర్థం సూచించేవి ఇంకోరెండూ వెరసి మొత్తం ఐదు ఇంగ్లీషు మాటలు ఉపయోగించటమే.

కారాపి సుబ్రహ్మణ్యం ఒక్కడూ ముందర వెళ్ళి హాల్లో ప్రవేశిస్తాడు.

(ఇక్కణ్ణించి జరగబోయేది సర్కిల్ దాక్కుని చూస్తాడన్న మాట.)

ఇందాకటి రౌడీ మళ్ళా వస్తాడు. సుబ్రహ్మణ్యం చొక్కా పట్టుకొని, "ఏరా మళ్ళీ వచ్చావ్? నువ్వసలు వచ్చిన పని చెప్పు. ఏదో అడ్డ పిచ్చి దబాయిస్తావూ? దొంగ వెధవా ..."

సుబ్రహ్మణ్యం హఠాత్తుగా వాడి చెయ్యి విసిరికొట్టేస్తాడు. పైగా యిలా అంటాడు-"ఏమిటోయ్, నా కిష్టం వచ్చినన్నిమాట్లు నేను సెంట్రల్‌కి వస్తా. నువ్వేమిటి? వెధవ దబాయింపూ నువ్వూను.. మా సర్కిల్‌కి రిపోర్టు చేస్తా, జాగ్రత్త,"

'రౌడీ' లేక సి. ఐ. డి. చిన్నసైజు విలన్‌లాగ నవ్వుతాడు. "ఏడిశావ్! నువ్వు రిపోర్టు యివ్వడం, సర్కిల్ నమ్మటం ....దిక్కున్న చోట చెప్పుకో. సర్కిల్ కాదు వాడి బాబుతో చెప్పుకో."

హఠాత్తుగా స్తంభం పేల్చుకొచ్చిన నరసింహావతారంలాగ సర్కిల్ స్తంభం చాటునుంచి బయటి కొస్తాడు— "దేవుడే షణ్ముగం" అంటూ.

షణ్ముగం (సి. ఐ. డి.) వెనక్కి తిరిగి నీరుకారిపోతాడు. సుబ్రహ్మణ్యం గుండె ఆనందంతో ఓట వేస్తుంది. ఒక్కమాటుగా షణ్ముగం, సుబ్రహ్మణ్యం యిద్దరూ ఏదో చెప్పబోతారు. సర్కిల్ నవ్వుతూ "ఇంకేం చెప్పనక్కర్లేదు-అంతా నే చూశాను. షణ్ముగం, నీ ఉద్యోగం నిలబడాలంటే నువ్వు ఏ పనేనా ఆలోచించి చెయ్యాలి. ఆయన రౌడీయో, పెద్దమనిషో తెలుసుకోలేని నువ్వు 'సి. ఐ. డి.' పనికి పనికిరావు. నిన్ను రేపట్నుంచీ సస్పెండు చేస్తా."

షణ్ముగం కొయ్యబారిపోయి దీనంగా సుబ్రహ్మణ్యం కేసి చూసి క్షమార్పణ కోరుతాడు. తన దగ్గర సిద్ధంగా ఉన్న కొద్దిపాటి మర్యాద వాంఛల్ని ఉపయోగించి.

సుబ్రహ్మణ్యం అమాంతం దయా స్వరూపుడు అయిపోయి, శిబిదధీచులను జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొని, "పోన్లెండి, ఈ మాటుకొది లెయ్యండి" అంటాడు సర్కిల్‌తో. "సరే, ఈయనే ఊరుకున్నారు కాబట్టి కాని .. " అంటూ సర్కిల్ ఓ చూపు చూసి, "రండిసార్, మిమ్మల్ని ఇంటి దగ్గర వదిలేస్తాను" అంటూ సుబ్రహ్మణ్యాన్ని కారులో ఎక్కించుకుపోతాడు.

* * *

పెద్దగోల, హడావుడికి సుబ్రహ్మణ్యం మనస్సు సెంట్రల్ నుంచి ఎగిరి వెనక్కొచ్చేసింది....

ఎదురుగా 'ఎల్ఫిన్‌స్టన్' హాలు దగ్గర పావలా అర్ధణా టిక్కెట్టు దగ్గర పోలీసులు లాఠీచార్జి చేస్తున్నారు, జనాన్ని అణచలేక. మళ్ళా కోపం వచ్చింది సుబ్రహ్మణ్యానికి, పోలీసుల మీద. ఇందాకా వాడిది వూహాలో కూడా క్షమించనంత తప్పనిపించింది. ఇంతసేపూ తన శత్రువుని శిక్షించింది తన ఊహాప్రపంచంలోనే అని గ్రహించుకుని, తన అశక్తతని తల్చుకునేసరికి అతనికి కంట నీరు తిరిగింది.

ఎదురుగా థియేటరు కప్పు మీద నుంచున్న 'రెండాల్ఫ్ స్కాట్' రెండు రివాల్వర్లు పట్టుకుని, అమోఘమైన పోజులో చూస్తున్నాడు కిందికి.

రూపాయి పావలా టిక్కెట్టు కొని సుబ్రహ్మణ్యం ఆ సినిమాకి వెళ్ళాడు, తన పాత శత్రువుకు కొత్త శిక్ష ఎలావెయ్యాలో సినిమా చూస్తూ ఆలోచిద్దామని. ఇంకో కారణం కుడా వుండొచ్చు. తన తమ్ముడిని వెతికేందుకు ఉపాయాలు ఆలోచించటానికి.... బహుశా ఇంకో ముఖ్య కారణమూ వుండొచ్చు. అతడది మీకూ నాకూ ఏనాటికీ చెప్పడు ...తను పొందిన ఇన్ని అవమానాలకన్నా సెంట్రల్ స్టేషన్‌లో ఒకే ఒక క్షణంపాటు తను చూసి, షద్దంగా చదువుకున్న ఆంగ్లోఇండియన్ అమ్మాయి వంపులు, రోడ్డు పక్కగా తను చూసిన పోస్టర్ హీరోయిన్ వంపులు అతని బుర్రనిండా ఆలోచనల్ని కల్పించి, తీరని కోరికల్ని రేకెత్తించాయి. ఇప్పుడీ సినిమా హీరోయిన్ వంపులు గంటన్నర చూసి, ఇంటికెళ్ళినప్పుడతడు తిరిగి ఇంకో రంగు రంగుల ఊహాలోకంలో ప్రవేశించవచ్చు. తీరని కోరికల్ని తృప్తిపరచుకుందుకు.... ...

———

7

ఏకలవ్యుడు

"పది" అంది వకీలుగారింటి గడియారం.

"కాదుస్మీ" అంది పక్క వాటాలో మేష్టరుగారి గడియారం.

*   *   *

ఆ రాత్రి పదిగంటల వేళ ఈ విధంగా, పదీ అయిందని రైల్వే గడియారాలూ, కాలేదని రేడియో గడియారాలూ అభిప్రాయ పడుతున్నాయి. పురోగమనం అంటే మరీ ఇదయ్యే చిల్లర గడియారాలు గంటక్రితమే పదికొట్టేసి, పన్నెండవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి.

షికారు కెళ్తానని చెప్పి రెండో ఆట సినిమా చూసి వచ్చిన పురుష పుంగవులు, కలత నిదురలో లేచి తలుపు తెరిచిన నెలతల మనులేతబుగ్గల పౌడరు పొరమీద తేలిగ్గా చిటికవేసి, 'ఏడున్నరకే పడుకున్నావేం, తలనొప్పిగా ఉందా' అని కుశలం అడుగుతూ బుకాయించి తమకు ఆకలిలేని వైనాన్ని వెల్లడించి, పునరుద్ఘాటించి హాహావుడిగా నిద నటిస్తున్నారు.

గోదావరీ తీరాన సీరియల్ విరహగీతాలాపన సహా బాధ పడిపడి, మిగతాది భోంచేశాక అని స్థిమితపడి, ఆ వేళకే ఇల్లుచేరిన రోమియోలు పొంగిపొరలే వేదననీ, అమ్మపెట్టే చివాట్లనీ, ఎదురు గుండా కంచంలో ఉన్న పొడిమెతుకుల్ని కలిపి దిగమింగుతున్నారు.

*   *   *

'పదె' అంది వకీలు సుబ్బారావుగారి గడియారం.

"సరిగ్గా ఈపాటికి సీత హైదరాబాద్‌లో పడుకోబోతూ ఉంటుంది" అనుకున్నాడు— సీత వైనంవినీయం కంపతాపడ్డిన గురునాథరావు.

"ఇంకాక కాదు. ఇప్పుడే పది అయింది" అంది గురునాథ రావు పడుకున్న గదిలో గడియారం, చేతనైనంత గంభీరంగా. 'హుఁ' అనుకున్నాడు గురునాథరావు గట్టిగా.

పక్కవాటాలో ప్లీడరు సుబ్బారావుగారికీ ఇక్కడ గురునాథం తండ్రి రామనాథంగారికీ అభిప్రాయ భేదాలున్నాయి. కాబట్టి స్వామి భక్తిగల వారి వారి గడియారాలూ, రోజూ రాత్రి పదిగంటలవేళ లాంఛనానికి విభిన్నాభిప్రాయాలు ప్రకటిస్తాయి.

ఇలా విభిన్నాభిప్రాయాలు గలవారు ఇరుగూ పొరుగులుగా ఉంటూ శాంతియుతంగా సహజీవనం చేయవచ్చునని, ఆమాట కొస్తే, చేసి తీరాలని నమ్మినవాడు గురునాథరావు. అందులోనూ, ప్రక్క వాటా వకీలుగారి కూతురు ఇవతలి వాటాలో పెళ్ళికాని పిల్లాడి హృదయాన్ని అపహరించి అట్టేపెట్టుకున్నప్పుడు మార్గాంతరం లేదు.

అయితే, ఈ సహజీవనం ఏర్పాటుమీద గురునాథరావుకి ఎంత గురివున్నా ఆ క్షణాన, ఇరుగుపొరుగు గడియారాలు రెండూ వెరో అభిప్రాయం ప్రకటించడంతో కొంత ఒళ్ళు మండిపోయింది.

ఏ క్షణాన సీత హైదరాబాద్‌లో పడుకొనిఉంటుందీ అన్న విషయం సందిగ్ధంగా ఉండిపోయింది. ఇంకో క్షణానికి. అది అతని పాలిట జీవత్ మరణ సమస్య అయిపోయింది.

కాలేజీలో ఓ ప్రేయసి, గుడిప్రక్క మేడమీద ఓ జూలియట్, గోదావరొడ్డుకి షికారుకెళ్లే వారిలో ఓ సుందరి ఇలా ప్రేయసీమణుల జాబితా వేసుకొని, ఎవరేనా ఊరువెళ్ళితే తాత్కాలికంగా ఆ ఖాళీ భర్తీచేయడానికి విడిగా "స్టాండ్‌బై" (ప్రత్యామ్నాయ ప్రేయసీ మణులు)ల జాబితా హమేషా సిద్ధంగా ఉంచుకొని, ప్రొబేషనరీ జూలియట్ల లిస్టు వేరే తయారుచేసుకున్న వాళ్ళకి ఈ "ఏకలవ్యు"డి కష్టాలు బోధపడవు.

అవకాశవాది అభిప్రాయాలలా, క్షణానికో ప్రేయసిని మార్చు కునే వీళ్ళకి ఈ సమస్య, దొత్తిగా అమావాస్యలా మాసరేఖా రహితం గానూ, పిరికివాడి అభిప్రాయంలా అయోమయంగానూ, ఎన్నికల వాగ్దానంలా అసంగతంగానూ కనబడుతుంది.

హైదరాబాద్‌లో ఒక సీత ఎన్ని గంటలకి నిద్రపోతే ఏమొచ్చె అని హేళనచేసి తేలిగ్గా కొట్టిపారేస్తారు

కాని గురునాధరావు నికార్సైన "ఏకలవ్యుడు." సీతని చూశాడు, ప్రేమించాడు. ఇంకెవరినీ చూడలేదు. చూసినా ప్రేమించ లేదు.

'సీతే నా జీవితం' అనుకున్నాడు.

'సీతే నా జీవితగీతి' అని తరువాత ఓ ప్రేమ గీతం వ్రాశాడు. బాగుండలేదంది సీత. సరేనని చింపేశాడు గురునాధం.

ఆ తరువాత ఎన్నాళ్ళయినా అతడు సీతనే ప్రేమించసాగాడు (పాటలు వ్రాయకుండా). కాలేజీలో చాలమంది అతన్ని లోకువకట్టి, 'ఏకలవ్యుడు' (ఒకే ప్రేయసిగలవాడు) అని పేరు పెట్టారు.

అయినా గురునాధరావు ఈ వ్రతం ఉల్లంఘనకి వడికట్టలేదు. అందులో కొన్నాళ్ళాయి, సీత, పక్కవాటా అమ్మాయి అయింది

సీత కాఫీతాగడం ఆలస్యం అయితే, ఆ సంగతి తెలియక పోయినా, ఇవతలి వాటాలో గురునాధరావుకి రకీమని తలనొప్పి వచ్చేది, అతనికి తలనొప్పి వచ్చిన తక్షణం సీత కాఫీ తాగేసేది, తెలియకుండానే.

అందువల్ల, సీత హైదరాబాద్‌లో ఆ రాత్రి ఏ పది గంటలకి పడుకుని ఉంటుందన్న విషయం తెగని సమస్య అయిపోయింది. ఇండియన్ స్టాండర్డ్ టైము తెలిస్తే బాగుండు ననిపించింది.

అందువల్ల ఆ రాత్రి పదిన్నర ప్రాంతాల్లో ఎవరో హఠాత్తుగా దబదబ తలుపుకొట్టడంతో "ఇండియన్ స్టాండర్డ్ టైం ఎంతో నాకు తెలియచెప్పడానికి సీత పంపిన మాత కాబోలు" అన్న అభిప్రాయంతో గురునాధరావు చెంగున గంతువేసి పరుగెత్తి తలుపుతీసి, "ఎంత?" అన్నాడు అర్జెంటుగా. తలుపవతల నిలబడిన నల్లటి, సన్నపాటి చిన్న

సైజు శాస్త్రి దోట్లుసిగ్గు పడిపోయి, తలక్రిందులై పోయి, సంతోషం ఆశ్చర్యం నటించి "మూడున్నరకాలు ఇప్పటికి" అంది టూకీగా.

మూడున్నరేమిటని గురునాథరావు తృళ్ళిపడి కళ్ళు విప్పార్చి చూశాడు-"ఛీ, సిగరెట్లా కూడా లేవుంది. లేవన్న సంగతి తెలియకుండా ఇలా రాత్రి మూడున్నర దాకా సీత గురించి ఔంగెట్టు కుంటున్నాను కాబోలు" అనుకుంటూ.

ఐతే ఉత్తర క్షణంలో, ఎదుట కనబడ్డ శాస్త్రికి, సీత పంప తగు దేవదూతకీ పోలికలేం కనబడలేదు గురునాథానికి.

"హోరి నువ్వుట్రా!" అన్నాడు.

"కాదు మరీ, పూర్తిగా నేనే, కేవలం నేనే!" అన్నాడు తుకారాం వినమ్ర భావంతో, మందంగా హాసిస్తూ.

గురునాథం గబుక్కున తలుపు గడియ వేసేయబోయాడు.

కాని దూర దృష్టిగల తుకారాం అప్పటికే తలు పివతల ఓ కాలు పెట్టేశాడు.

"మూడున్నర కాకపోతే రెండున్నర చాలులే" అన్నాడు.

"అణన్నర కూడా ఇవ్వను" అన్నాడు గురునాథం.

"నువ్వేగా, ఎంత కావాలని మహా భోజరాజు పోజుల్లో అడిగావు: పోనీ అణాయేనా ఇయ్యి, టీ తాగిపోతాను" అన్నాడు తుకారాం, గురునాథం జేబులో సిగరెట్లు తీసుకుంటూ.

"దమ్మిడీ కూడా ఇవ్వను ... నే నడిగింది టైమెంత అని."

"బ్రదర్! నీ ఎడం గుండెలో హార్టేమయింది? . ఇంత కర్కశంగా మాట్లాడుతున్నావే! నీ హృదయం ఏమయిపోయిందీ అంట" అన్నాడు తుకారాం విస్తుపోయి.

"నా హార్టిక్కడ లేదోయ్. హైద్రాబాద్ వెళ్ళింది" అన్నాడు గురునాథం చిరాగ్గా.

"ఓస్ ఇంతే కదా! మళ్ళా ఎల్లుండి సోమవారం పొద్దున్నే ఇక్కడ సిద్ధం అవుతుందిగా. అపుడు నచ్చ చెబుదుగానిలే. ఇప్పుడు ఆడిన మాట తప్పకు . నా సత్యవంతుడివిగాదూ....నా హరిశ్చంద్రుడివి గాదూ."

"ఇప్పట్లో. ఇక పది రోజుల దాకా రానంది సీతా ఇల్లు వస్తుందని ఎవరు చెప్పారు"

"తుకారాం న్యూస్ సర్వీస్‌వారు సరియైన సమాచారాన్ని సరసమైన ధరలకే విక్రయించెదరు" అన్నాడు తుకారాం.

"అక్షర లక్ష లిచ్చేస్తాను. త్వరగా చెప్పు బాబూ."

"అబ్బే, మాట కబా, లేక ఆరు పైసాలు ఇస్తే చాలు. వెళ్ళి బోసెడబాకాసులు పట్రా. ఒక్కోటీ వేద్దుగాని" అన్నాడు తుకారాం

* * *

పై విధంగా పావలక్కువ మూడు రూపాయలు పెట్టి గురునాథరావు కొనుక్కున్న సమాచారం సారాంశం, మూడోనాటి కల్లా సీత హైదరాబాద్ నుండి తిరిగి రాబోతున్నదని.

"ఏం, ఢిల్లీ వెళ్ళదా మరి? కొంపదీసి—" అన్నాడు గురునాథరావు.

"రైట్. సరి. కరెక్టండి. అక్షరాలా నిజమండి. మీ కాబోయిన మామగారు అనాలనుకొన్న మినిష్టరు అవటం లేదండి "

గురునాథరావు ఉలిక్కిపడ్డాడు. "నీ వెనకాల చీకటి నిండా వేలాది శ్రోతలు క్యూలో నిల్చున్నా రేవిట్రా? ఎవడు వాడు?" అన్నాడు కంగారుగా.

"ష్! అప్పుడే కాదు. ఆగండి" అన్నాడు తుకారాం, చీకట్లోకి అభినయిస్తూ. ఆ అశరీరవాణి ఆగింది.

"మాటాడవేంరా" అన్నాడు గురునాధం ఉరుముతూ.

"....అదేనండి. మీరనుకున్నట్టే ...మీ మామగారికి మినిష్టరు ఛాన్సు రాదుటండీ .. అందుకేమో, ఢిల్లీ ఇంకెందుకని...."

"ఛస్, నోర్మూయ్యండి. మిమ్మల్ని కాదు, నన్నూ వాడు అడిగింది" అన్నాడు తుకారాం గట్టిగా. అశరీరవాణి మళ్ళీ ఆగిపోయింది.

"ఎవరు వారు?" అన్నాడు గురునాధరావు.

"వారి పేరు తెలిపతిరావుగారులే. పొలిటికల్ ఎక్స్‌పర్ట్.

తుకారాం న్యూస్ ఏజన్సీ డైరెక్టరు....బొనుగాని నేను అర్జంటుగా ఓ పనిమీద వచ్చాను. విను."

"నా దగ్గిర ఇంక డబ్బు లేదు. ఉన్నా ఇవ్వను."

"పోనీ. వద్దులే. నే వెళ్లేలోగా నీ మనసు కరిగి నీకై పోక పోతే ఇవ్వద్దులే. అవునుగాని, నాకొ్కంచెం షోగ్గా సంతకం పెట్టడం నేర్పగలవూ?" అన్నాడు తుకారాం.

"ఏం గిరాకీ. చెక్కు బుక్కు దొరికిందా?"

"ఇంకా లేదు. రేపట్నించి దారుణంగా డబ్బొచ్చేస్తోంది. న్యూస్సర్వీస్ పెట్టాం గదా మరి... దాని కోసం అని చెక్కులమీద సంతకం నేర్చుకోవద్దూ. అది మంచి దర్జాగా, ఎవరికీ అర్థం కాకుండా, నేను మళ్ళీ ఎప్పుడూ ఒక్కలాగే పెట్టడానికి వీలుగా ఉండాలి."

"అబ్బ, ఊహ బావుల్దికాని, శిద్దరొస్తాల్ది, పోయి పడు కుల్దారా, నీ సత్తకాల బాట దేవుకెరుగు" అన్నాడు గురునాధరావు బద్ధకంగా ఆవలిస్తూ.

'పదమూడు" అంది తలుపవతలి అశరీరవాణి.

"అబ్బబ్బ! అవి పేగులుకావు సార్" అన్నాడు తుకారాం విసుగ్గా....

"ఎవ్రా అది? ఏమిట్రా కధ?....ఇట్రమ్మను."

తుకారాం కొంచెం సిగ్గు నటించి, చీకట్లో శాస్త్రిని వెలుగు లోనికి లాగాడు.

"వీరి పేరు కొలిపతిరావుగారు. ఆవలిస్తే పేగు లెక్కెడతారు."

"ఎందుకూ? జబ్బా? హాబీవా?" అన్నాడు గురునాధరావు.

"కాదు వృత్తి, పొలిటికల్ ఎక్స్పర్ట్ దగ్గిర ఉండాల్సిన విద్య అదేగదా."

"ఆ, ఐతే ఇప్పుడు నాకు పదమూడు పేగులున్నాయంటారా సార్" అన్నాడు గురునాధరావు సగౌరవంగా.

"ఆయన బొంద! ఆయన అభిప్రాయాలకేంలే. అసలాయనికి తెలిసిన ఆవలిస్తే పేగులెక్కెట్టొచ్చునని. ఎవరో చెప్పారట. ఈయనేమో బొమ్మముకలు చూసి పేగు అనుకుంటాడు. ఒరేయ్.... మెడ మీద మెతక పడ్డట్టు అలా చూడకు. నేనేదో తిన్ని తిడుతున్నాననుకుంటాడు. చెప్తుంటే...." అన్నాడు తుకారాం సావాగా.

పెలిపతిరావుగారు ఎలక్షన్స్‌లో గెలిచిన వాడిలా వినమ్ర భావంతో మందహాసం చేసి గురునాథరావుకి నమస్కరించాడు. "నా మీద అభిమానంకొద్దీ వారలా నన్ను ఘనంగా ఎన్నిక చేస్తున్నారు, నమ్మండి. తుకారాం సర్వీసు అయిడియా ఆయనదే, కంపెనీ నాదిలెండి. హిహీ" అన్నాడు.

గురునాథరావు వీధిలోకి దృష్టి సారించి, "ఎవరండి" అన్నాడు హఠాత్తుగా. తుకారాం వెనక్కి తిరిగాడు కుతూహలంకొద్దీ.

రాజకీయ హంతకుడు సాటి నాయకుడిని కూలద్రోసే ఒడుపుతో, సుతారంగా, సున్నితంగా, మృదువుగా గురునాథరావు తుకారాంని గుమ్మం అవతలకి నెట్టేసి గబుక్కున తలుపువేసి గడియపెట్టి ఆవలించి 'హాౌ' అనుకుని, మంచం మీద పడుకుని సీత గురించి దెంగెట్టుకొంటూ నిద్రపోయాడు.

గడియారం మళ్ళీ గంటలు కొడుతూ ఉండగా, వీధి తలుపు చప్పుడైంది.

గురునాథరావుకి మెలకువ వచ్చింది కాని తలుపు కొట్టేది తుకారాముడే నన్న నమ్మకంతో కళ్ళు మూసుకు పడుకున్నాడు.

అందుకని వాళ్ళ నాన్నగారు లేచివెళ్ళి తలుపు తీస్తూనే, "అరె! మీరా? ఎప్పుడూ రావడం?" అన్నారు.

"డిసెంబరు ఇరవయ్యో తారీఖు పొద్దున్న. నాలుగు నెల్లాయి గుమ్మంలో నించుని తలుపు కొడుతున్నాం" అన్నారు సుబ్బారావు గారు గంభీరంగా.

"ఓరి బాబో! మినిష్టరై పోయినట్టే మాటాడుతున్నారే, బావ గారు!" అన్నారు రామనాథంగారు,

"ఏమిటి కథ? రకీమని జవాబిచ్చేశారే! ఇంక్రిమెంటుగినా తగిలిందా కొంపదీసి?" అని ఆశ్చర్యాన్ని అభినయించారు సుబ్బారావుగారు.

"ఇంకా అలాంటి ఉత్పాతం ఏదీ సంభవించలేదుగాని, మీరు పెద్దసైజు లీడరు అయే లోగానే మా టీచర్లకి జీతాలు పెరగడం మటుకు ఖాయంలెండి....కావలిస్తే రాసిస్తా" అన్నారు రామనాథం గారు పెళపెళ నవ్వుతూ.

"అలా జరిగితే నేను మంత్రి అయిన తక్షణం అవన్నీ రద్దు చేయించేస్తాను. ఆ ఇంక్రిమెంట్లేవో నా చేతిమీదగానే రావాలి."

"మరే. 'లేదు పొమ్మనడానికి కోడి లెవత్తి' అందిట వెనకటికో అత్తగారు"

దానికి రకీమని జవాబేంచెప్పాలో లాయరు గారికి తట్టలేదు.

రాగాలాపనలో పై షడ్జమం దాటిపోయి అక్కడేం చెయ్యాలో తోచక, దిగలేక నిలవలేక అవస్థపడే జూనియర్ గాయకుడిలా గింజుకోసాగాడు.

అంతవరకూ మాటాడకుండా, అలా మరచెంబూ సంచీ పట్టుకొని నిలబడ్డ సీత తక్షణమే "నాన్నా, నిద్రొస్తోంది, ఇంట్లో కెడదామా ఇంక" అంది.

"అయ్యో రామా! నీ సంగతే మర్చిపోయాను! నా కబుర్లో నేనూను! పదమ్మా పద, తాళం తియ్యి" అన్నాడు లాయరుగారు మహా సంతోషపడిపోయి మళ్ళీ లేచి.

క్లిష్టపరిస్థితులు వచ్చినపుడల్లా సీత ఆయన్ని ఇలాగే ఆదుకుంటుంది.

ఆయనకి కేసులు గెలవడం బోలెడు సరదా. కాని, గెలవడానికి కోర్టు కెళ్ళినా కేసులు దొరకవు. ఇంకెందుకని వెళ్ళడమూ మానేశాడు. అందుకని ఇంట్లోనే కూతురితోనూ, ఇరుగు పొరుగులతోనూ సూటిపోటి మాటల పోరాటాలు పెట్టుకుని, ఎదుటి మనిషి నోరు మూయించినపుడల్లా 'కేసుపోయింది' అని నవ్వేసి

మురిసిపోయే అల్పసంతోషి. ఈ తరహా కేసులు ఆయన తరచు గెలుస్తానే ఉంటాడు. ఓడేవి సాధారణంగా పక్కవాటాలో మేష్టరిగారి దగ్గరే. అసలు మేష్టర్లు ఈడురోమంటూ, దిగులుగా, ఎప్పుడుబతికావు అంటే ఏదోష్టం అయిందన్నట్లుగా వుండాలని ఆయన భావం. కథలు చదివి చదివి, అది మనసులో ఖరారు చేసుకొన్నాడు. రామనాథంగారు టింగు రంగామంటూ ఉండటం, మాటకు మాట బదులు చెప్పగలగడం ఎలా సాధ్యమో ఆయనకి బోధపడలేదు.

అసలు లాయరు సుబ్బారావుగారు ఆ యింట్లో అద్దెకు దిగిన కొద్ది రోజులకే, చనువుపేరిట అలుసు తీసుకుని. ఓరోజు పొద్దుటే "హా టీచర్స్! పూర్ క్రీచర్స్" అనేశారు. ఆ తరువాత "మీ జీతాలు దారుణం. ఎలా బతుకుతున్నారోగాని" అన్నాడు.

"ఏమేనండి పెద్ద మిష్టరీ....అయితే ఒక్క విషయం గమనించారా? మా జాతికి ఈ నెల కాపోతే పై నెలైనా వందకాపోతే యాభయ్యేనా చేతికందడం గారంటీ అండి" అన్నారు, మేష్టరు రామనాథంగారు నవ్వుతూ.

దానికి తకీమని కాదుగదా, ఇంకో నిమిషం తిరిగినా కూడా సుబ్బారావుగారికి జవాబు తోచలేదు.

'కేసు పోయింది,' అని రామనాథంగారు అనబోతూ ఉండగా, "నాన్నోయ్, కాఫీ" అని కేక పెట్టింది సీత వంటింట్లోంచి.

ఒక్క అంగలో వంటింట్లో పడ్డారు సుబ్బారావుగారు 'హమ్మయ్య!' అనుకొని.

"అబ్బ! ఎంతవేడి....నాన్నా! నీ కిప్పుడు మేష్టారంటే వాగా ఒళ్ళు మండుతూంది కదూ" అంది సీత నవ్వుతూ.

"ఔనమ్మా, మరీ పొగరుగా మాటాడతారు. అసలు మందే తప్పు. ఈ మధ్య తరగతివాళ్ళకి చనువిస్తే నెత్తికెక్కిపోతారు," అన్నాడు. అంటూనే ఆయనకి బ్రహ్మాండమైన ఊహ పోయింది. కూతురి మాటలు సాంతం వినకుండానే, మళ్ళీ ఉమ్మడి సావిట్లోకి వెళ్ళాడు.

"అప్పుడే కాఫీ తాగేశారండీ!'' అన్నారు రామనాధంగారు. ఆయన కొత్తలో కొన్నాళ్ళు లాయరుగారి దొంగ దెబ్బలు తెలిసినా సహిస్తూ వచ్చాడుగాని ఆయన తనని వాజమ్మకింద జమ కడుతూన్నట్లు పసిగట్టి, పొట్టేలులా పుంజుకొన్నాడు.

"ఏమి కాఫీలోనండీ! దండుగ ఖర్చు' సామెత చెప్పినట్లు, మనందరికీ తాహతు మించిన గుణాలు అబ్బాయి." అన్నాడు సుబ్బారావుగారు.

"కాఫీకే అలా అంటే ఎలాగండి? ఆ మాత్రం తాహతూ లేదనుకుంటే ఈ తాపత్రయా లెందు కంట?''

"దొరికింది ఛాన్సు'' అనుకున్నాడు సుబ్బారావుగారు. అనుకుని వాడికి ఉపక్రమించాడు.

"ఏమి టండీ సార్, మన తాహతు ఏమిటంట? అసలు మన తలిదండ్రులకే పొరబాటున కాస్త దూరదృష్టి ఉండబట్టి ఏవో నాలుగక్షరమ్ముక్కలు నేర్పించారు. సరిపోయింది. ఇవాళ కాఫీ తాగుతున్నాం. లేకపోతే ఈనాడు మనం జెటకాబండి తోలుకు బతకాల్సినవాళ్ళమేగా... అహఁ సంగతి చెబుతున్నా, ఔనంటారా కాదంటారా?'' అన్నారు సుబ్బారావుగారు ధాటీగా. దెబ్బకి చచ్చాడు అనుకున్నా డాయన కుర్రాడి ఆనందంతో.

"ఖచ్చితంగా కాదంటా నండి. మీ వాళ్ళ సంగతేమో నాకు తెలీదుగాని, మా పెద్దలికి దూరదృష్టి లేకపోవడం ఎన్నడూ జరగదు. ఒకవేళ వాళ్ళకి అదృష్టి లేక, నే నివాళ జెటకా తోలుకోవలసివచ్చినా అందుకేం దిగులు పడను. ఝూంమని జెటకా తోలుకు బతుకుతాను. ఔనంటారా కాదంటారా'' అన్నారు రామనాధంగారు.

"నాన్నోయ్! కాఫీ చల్లారిపోతుంది. తొరగా రా'' అంది తలుపవతలే ఉన్న సీత.

"వచ్చేనమ్మా వచ్చే'' అని పరుగెత్తుకెళ్ళిపోయాడు, జవాబు తోచని సుబ్బారావుగారు.

* * *

"నువ్వు గొప్ప రాజకీయ నాయకుడివీ, పెద్ద మినిష్టరువీ అవబోతున్నావు" అని మర్నాడు ఓ జ్యోతిష్కుడు (ముందుగాతెచ్చి ఉంచుకున్న) ఢంకా మీద దెబ్బకొట్టి చెప్పేవరకు ఆయన కోలుకో లేదు. ఆ తరువాత దినపత్రిక కొని చదివేసేవరకూ ఊరుకోలేదు. చదివేశాక అంతకన్న ఊరుకోలేదు. రామనాథంగారిని ఊదరగొట్టేశాడు.

"పేపరు చదవడం చాలా అవసరమండీ" అన్నాడు, ఆయన్ని మరమ్మత్తు చేసే సత్సంకల్పంతో.

"మీరీ యింట దిగినప్పటినించి ఆ ముక్కే నేను చెబుతూ వచ్చానుగదా! ఇన్నాళ్లకి గుర్తించారన్నమాట!" అన్నారు రామనాథంగారు నవ్వుతూ.

సుబ్బారావుగారు బిక్కమొహం పెట్టబోతూ ఉండగా "నాన్నా, ఒక్కసారిలారా" అని గావుకేక పెట్టింది సీత.

"నా తల్లే, మా ఇందిరే" అని మురిసిపోతూ పారిపోయారు సుబ్బారావుగారు.

"ఏమండోయ్ బావగారూ, కేసు పోయిందనను లెండిగాని, ఇందిరెవరూ? మీ పిల్లపేరు సీతగామా" అన్నారు రామనాథంగారు.

సుబ్బారావుగారు జవహర్‌లాల్‌నెహ్రూ అంత ఎత్తుసాగి, అక్కణ్ణించి రామనాథంగారిని 'క్రేన్‌షాట్ వ్యూ'లో చూసి, మందహాసం చేసి, మాట్లాడకుండా వెళ్ళిపోయారు; తరువాయికథ తెరమీద చూడండన్న తరహాలో.

నిజానికాయన అంతవాడూ కావడం ఖరారని ఢంకా పట్టుకొచ్చిన జ్యోతిష్కుడు దానిమీద అదేపనిగా బాదుతూ చెప్పాడు.

పోలికలు కూడా బోలెడున్నాయన్నాడు జవహర్‌లాల్‌కి తోడుసీడ కుమార్తె ఇందిర ఒకర్తే. సుబ్బారావుగారికి సీత.... కేవలం అదొక్కటే కారణంగా, ఈయన అమాంతం రేపొద్దునేపై మినిష్టరు రాష్ట్రంలో అవుతాడుట. అలా అవాలని ఆయనచెప్పాడు.

"ఎక్కడో అక్కడ ఎలాగో అలా ఓసారి మినిష్టరు అయి

ఊరుకోండి. ఇంక ఫరవాలేదు. ఎన్ ఎ మినిస్టర్—'' అని జ్యోతిష్కుడు అనే సరికి.

''ఆల్వేజ్ ఎ మినిష్టర్'' అని సుబ్బారావుగారు అందుకున్నారు శకీమని.

పరీక్షితుడైన జ్యోతిష్కుడి శిష్యుడు, సకాలంలో తుమ్మాడు.

సుబ్బారావుగారే తక్షణం జయం అన్నారు.

''మీరు ఇవాళ్టినుంచీ పేపరుకి చందాకట్టేసి రాజకీయాల గుట్టూ మట్టూ ఆకట్టుకోండి. ఈలోగా, అంతర్జాతీయ సమస్యలు—ప్రపంచ శాంతి లాంటివి—తేలికైనవి నాలుగైదు ఏరుకొని వాటి పరిష్కారానికి ప్లానులు ఆలోచించండి'' అని నూరిపోసి, నూరు తీసుకు చక్కాపోయాడు జ్యోతిష్కుడు.

సుబ్బారావుగారు సమస్యల జాబితా ఓటి తయారుచేసి అట్టే పెట్టుకొని ఓరోజు పొద్దుటే హైదరాబాద్ బయల్దేరారు.

''అన్నట్లు మేష్టారూ, మీ జీతాలు పెంచే సమస్య ఓటుంది గదూ! అక్కడికెళ్తూనే చూస్తా లెండి'' అన్నారు ఉద్ధరించే ఏర్పాటులో దర్జాగా.

''చిత్తం. మా సమస్య హైదరాబాదులో లేదండి. ఇందంబటే, మేష్టర్ల ఇళ్ళలో ఉంటోంది. ఏదో తీర్మానం గట్రా చేస్తున్నాం లెండి'' అన్నారు రామనాధంగారు నవ్వుతూ.

''అమ్మచెల్లమ్మ! అలాటి పిచ్చిపనులేం తొందరపడి చెయ్యకండి. వాళ్ళు పుసుక్కుని లేదనేస్తారు. ఏదో నాలాటి వాడెళ్ళి నిల్దీసి గట్టిగా కనుక్కోవాలిగాని....కనుక్కోవడం ఏముంది, మినిష్టరంటూ అవుతూనే—''

''ఎంతమాట! ఎంతమంది మినిష్టర్లు కాందే మా కష్టాలు గట్టెక్కేను. మా సంఘంలో చెబుతా లెండి. 'సుబ్బారావుగారు మంత్రి అయేదాకా మా జీతాలు పెంచొద్దు. వీలైతే తగ్గించండి'అన్న తీర్మానం చేస్తాం. మీ ముద్దు చెల్లుగాత. శుభం, వెళ్ళిరండి.''

''మళ్ళీ ఇప్పట్లో రావడం పడదేమోనండి. అట్నించలా ఢిల్లీ వెళ్ళొచ్చు. పేపర్లో చూస్తారుగా. నా భోగట్టా తెలుస్తూనే ఉంటుంది.''

"ఏమిటీ! మీరు పేపరుకూడా పెట్టిస్తున్నా రన్నమాట పేష్" అన్నారు రామనాథంగారు.

రైలు ఓ మైలుదూరం వెళ్ళాక రామనాథంగారి మాటల్లో హేళన బోధపడింది సుబ్బారావుగారికి

"హారి నీ!....ఇందుకే నాకు మంట. చూస్తాగా, మీ జీతాలెలా పెరుగుతాయో!" అన్నాడు కిటికీలోంచి బయటకు కసిగా చూస్తూ

* * *

... దేశసేవ చేసితీరతానని సుబ్బారావుగారు ఎంత పట్టుపట్టినా కుదిరింది కాదు. కావలిస్తే దేశమధ్యంలోనే ఉండి కావల్సినంత సేవ చెయ్యండిగాని, ఇక్కడ్నుంచి చెయ్యటానికి వీలుపడదని చెప్పారు అక్కడివారు. ఉన్న మినిస్టర్లకే ఇళ్ళు దొరక్క ఇబ్బందిపడుతున్నా రన్నారొకాయన.

"ఆ. దాందేముందండి? మనం ఇక్కడ ఉంటామా పెడతామా? ఊహూ టూరుచేస్తూ ఉండడమేగా! ఊళ్ళో ఉన్న రెండ్రోజులూ కావలిస్తే హోటేల్లో ఉంటాం లెండి" అని చూశారు సుబ్బారావుగారు.

"నీకు మరీ మతిపోతోంది నాన్నా. వాళ్ళంతా వేళాకోళం చేస్తున్నారు. అదీగాక ఎలెక్షన్‌లో గెలిస్తేగాని మినిస్టరుగిరీ ఇవ్వరు" అంది సీత.

"అమ్మడూ, నీకు తెలీదూరుకో" అని కోప్పడ్డాడు సుబ్బారావు గారు.

అలా ఎలెక్షనుకి నిలబడనివాళ్ళని ఇదివరకు నామినేటెడ్ మినిష్టర్లుగా నిలబెట్టిన సందర్భాలూ, వివరాలూ ఆయన కంఠతా పట్టాడు. అవన్నీ కలిసిరాకపోతే, చివరికి ఎలెక్షనుకే నిలబడతాన అన్నాడు.

'దర్జాగా నిలబడండి' అన్నారుగాని దగ్గర్లో ఎలెక్షన్‌లు ఏవీ లేవాయె.

చివరికి విసుగెత్తి దేశసేవని ఐదేళ్ళు వాయిదా వేసుకొని తిరుపటపాలో ఇంటి కొచ్చేశాడు సుబ్బారావుగారు సుతా సమేతుడై.

*   *   *

"పోనీ, కనీసం డిప్యూటీ దేశసేవన్నా చేస్తాననక పోయారూ- ఆర్నెల్లణిచ్చినా చా లనకపోయారూ" అన్నాడు రామనాథంగారు మర్నాడు ఉదయం సానుభూతి నభినయిస్తూ.

"ఆర్నెల్లు కాదు, ఆరు ఘడియలు కూడా—" అంటూ హఠాత్తుగా ఆగిపోయాడు సుబ్బారావుగారు. మూడు రోజులనాడు తను దేశసేవకోసం హైద్రాబాద్ వెళ్తున్నప్పుడు రామనాథంగారు హేళన చేశాడన్న విషయం చటుక్కుని జ్ఞాపకం, అందుకని కోపం, వచ్చాయి.

"ఇదుగో - ఏవండోయ్, మీ రేమనుకుంటున్నారో ఏమిటో గాని మా పిల్లదాన్ని మీ గురునాథానికి చస్తే ఇవ్వను, అఁ" అన్నాడు.

"మేం ఎప్పుడూ అడిగినట్టు గుర్తులేదే" అని తడుము కోకుండా జవాబు విసిరిన రామనాథంగారు క్షణం తరవాత నాలిక్కరచు కున్నాడు - ఎంతపనై పోయిందీ అని. సుబ్బారావుగారి మనసులో ఇలాంటి సదభిప్రాయం ఉన్నట్లు ఆయన కలలో కూడా అనుకోలేదు. గురునాథరావు సీతవంక గుడ్లు తేలవేసి చూడ్డం గమనించిన సమయాలలో మటుకు ఆయనకి రెండుమూడుసార్లు ఆ ఊహ తోచింది. సుబ్బారావుగారికి మనసులో అలాంటి సంకల్పం ఉందన్న మాట. ఇప్పు డాయన కోపంలో ఇంత చక్కగా దాన్ని ప్రకటించాడు. "ఏం లాభం!"

అప్పటికే, అవతల గదిలోంచి ఈ సంభాషణ వింటున్న గురునాథరావు గుండె గుభేలు మంది. అని, ఓసారి ఆగింది. ఆ తరువాత పని చెయ్యడమో, ఆగిపోవడమో తేల్చుకోలేక తటపటా యించింది.

'ఏల బ్రతుకేల' అనే విషాదగీతం పాడవచ్చునని యజమానికి

సూచించింది. కాని గురునాథరావుకి అలాటి పిచ్చివేషాలు గిట్టవు సీతకి నచ్చవని భయం.

అనుకోకుండా పెద్దలాడుకున్న సరసం కాస్తా ఇలా బెడిసి కొట్టింది. ఆ దెబ్బ తిన్నది పిన్నలు.

సుబ్బారావుగారు తిక్క కోపంకొద్దీ గబగబా వాకబు చేసేసి, మునిసిపల్ ఛైర్మన్ అయితీరాలనుకుంటున్న ఒకానొక గణపతి రావుగారిని వరించి, వారి కుమారుడికి సీత నివ్వ నిశ్చయించారు. అంతకు ముందింకో ఇంజనీరు వినాయకరావుగార్ని చూసి ముచ్చటపడి సంబంధం ఖాయపరచబోయారు గాని, వారికి కుమారులు లేని పైనం ఆఖరు క్షణంలో తెలిసి విరమించారు.

తెలుగు సినిమాకథ చివరి భాగంలాగా, ఆయన ప్రయత్నాలూ నిర్ణయాలూ, కార్యాలూ హడావుడిగా జరిగిపోయాయి. వారూ వీరూ చూసుకున్నారు. ముహూర్తాలూ పెట్టేసుకున్నారు.

ఇలాటివి గురునాధరావు ఖాతరు చెయ్యడుగాని, సీత పద్ధతి చూడడంతో అతనికి మతి పోయింది. చూడవచ్చిన పెళ్ళికొడుకు లందరికీ వంకలు పెట్టి వచ్చిన దారినే పంపించేస్తుందనీ, ఈలోగా తను బియ్యే పాసై ఉద్యోగం సంపాదించి పెళ్ళికి సిద్ధం కావచ్చుననీ **అతని ఆశ.**

కాని సీత అలాటి పనేం చెయ్యలేదు. ఔను అనలేదు, కాదనలేదు

అక్కడితో గురునాథరావుకి సీతమీద ఆశ, జీవితం మీద ఆసక్తి తగ్గిపోయాయి. అశక్తుడి క్రోధం, దాని తరువాయి వాయి అయిన దుఃఖం పెల్లుబికాయి....

....ఉత్తరక్షణాన ఊళ్లో పెద్దల తలకాయలమీద కనబడని రాళ్ళు వర్షించాయి. 'ఏమిటిది!' అని వాళ్ళు ఆశ్చర్యపడ్డారు గాని—

"ఓ ప్రేమకథా! నీదారి సదా అడ్డదిడ్డంగానే సాగిందిగదా. వెనుకటికి లైలామజ్నూ, దరిమిలానో ఆ వెనుకో రోమియో జూలియట్, ఇపుడు సీతా నేనూ... నాన్నలూ, మామయ్యలూ, సంఘం దళసరి గోడలూ ప్రేమికులని ఎంతో బాధ పెడుతున్నాయి

గదా!'' అంటూ గురునాథరావు షుభితహృదయం విసరిన శాపనా ర్థాంతరన్యాసాలే అలా రాళ్ళయి నెత్తిన పడుతున్నాయని వాళ్ళు పసిగట్టలేక పోయూరు. ఒకరిద్దరికి తెలిసినా, ఆ ముక్క పైకి అంటే లాయరు సుబ్బారావుగారికి కోపం వస్తుంది, బాగుండదని, నోరు మూసు కూరుకున్నారు.

అలా కోపంగా శాపనార్థాలు గుప్పించడం అయిపోయిన తరువాత గురునాథరావుకి దుఃఖం, ఈ లోకంలో తక్షణం తన జీవితం 'అభావం' అయిపోవాలన్న సంకల్పం మరింత ఎక్కువ అయ్యాయి. ఈ స్థితిలో ఒంటరిగా ఉండడం మంచిదికాదని తోచి, మర్నాడు పొద్దుటే లేచి, తుకారాముణ్ణి వెతుక్కుంటూ బయల్దేరాడు. తుకారాం ఇప్పుడు రోడ్లవెంట తిరగటంలేదనీ, తుకారాం న్యూస్ సర్వీస్ ఆఫీస్‌లోనే కూర్చుంటున్నాడనీ తెలిసింది.

వెళ్ళగానే కెలిపతిరావు ఎదురయ్యాడు

''హల్లో గుడ్‌మార్నింగ్, మీరు ఆత్మహత్య చేసుకోవాలను కుంటున్నారుగదూ. రైటే' నాకూ-డా మార్గాంతరం తోచలేదు. కానివ్వండి. విషయాలకు మంచి హెడ్డింగుపెట్టి మెడ్రాసు పంపిస్తాను. 'ప్రముఖ ప్రేమికుడి ప్రపంచాంతర ప్రయాణం' అని అన్నాడు కెలిపతిరావు.

గురునాథరావుకి చిరాకేసింది.

''నీ కెలిపతిమండ'' అని విసుక్కున్నాడు.

''మరేండి, నాపేరే కెలిపతిరావు. ఆ వేళ రాత్రి వచ్చింది నేనేనండి....అరె, అలా కోపంగా చూస్తారేం? కొడతారా ఏమిటి కొంపతీసి'' అంటూ అర్జెంటుగా పక్క గదిలోకెళ్ళి తలుపేసు కున్నాడు కెలిపతిరావు.

* * *

గురునాథరావు విచారంగా ఇంటి కెళ్ళి తన డైరీ తీసి సీత కథను చదువుకుంటూ కూర్చున్నాడు. క్రితంరోజు సాయంత్రం వరకూ జరిగిన సంఘటనలన్నీ చదివి ఆగాడు.

ఈ కథని ఎవరేనా సినిమాతీస్తే ఈ ఘట్టంలో హీరోచేత

ఒకసారి నిట్టూర్పించి, డ్యూయెట్ మొదలెట్టించి, తొలి చరణం కాగానే, పక్కవాటాలో ఉండే హీరోయిన్ దగ్గిరికి కెమెరాని పాన్ చేయిస్తారు. ఇక్క దొచ్చే చిక్కేమిటంటే సీతకి పాటరాదు. అయితే పాన్‌చేసిన కెమెరాని కొంచెం అపింటా జరిపితే అక్కడ, మంత్రి పదవి లభించలేదని మధనపడుతున్న లాయరు సుబ్బారావుగారు దొరుకుతారు. ఆయనా మంత్రిగిరి తప్ప మరోటి గిట్టని ఏకలవ్యుడే కాబట్టి, ఈ ఘట్టంలో ఈ ఏకలవ్యద్వయంమీద డ్యూయెట్ చిత్రించ వచ్చు. మంత్రిగిరికి సిద్ధపడ్డాడు గాబట్టి పాటవచ్చినా మానినా పాడిందికి వెనకాడ డాయన.

'సరే' ఒటువుగా నిట్టూరుర్చబోయాడు గురునాధం. కాని ఆ పనిని అరక్షణంలో ఇంకెవరో చేసిపెట్టారు.

''ఆశ్చర్యపడకు నేనేలే'' అన్నాడు తుకారాం.

''దానికీ ఓపిక లేదు.'' అన్నాడు గురునాథరావు, వెనక్కి తిరిగి చూడకుండానే.

''మరేం ఫరవా లేదు. అదే వస్తుంది. సీతకి గణపతి రాయుడుగారి సంబంధం ఖరా రైనందువల్ల, నీకా పిల్ల లభించడం కల్ల. గ్యారంటీ ఇస్తున్నాను... నేను తుకారాం న్యూస్ సర్వీస్ మానేసి తుకారాం గ్యారంటీ సర్వీసు పెట్టానులే,'' అన్నాడు తుకారాం నవ్వుతూ.

మతిపోయి ఏడుస్తున్నవాడికి, శ్రుతిచూసి మరీ కానిమ్మని యతి ప్రాసాదియుతమైన వాక్యంలో సలహా లివ్వటం, చూచే వాళ్ళకు సరదాగా ఉంటుండిగాని, ఆ స్థితిలో ఉన్న గురునాథరావుకు కాదు. అందుకని అతనికి కోపం వచ్చింది. జుట్టు పీకేసుకోబోయి, అంత పనీ చేశాడు. నెప్పెట్టింది. పైగా క్రాపింగు రేగిపోయింది.

''చూశావా! తొందరపాటువలన కలుగు నష్టములు, ఇప్పుడు మళ్ళీ పాపిడితియ్యడం అరగంట పని,'' అన్నాడు తుకారాం బిక్క మొహం పెట్టి, నవ్వడానికి ప్రయత్నిస్తూ.

''కాదు. ఐదునిముషాల పని,'' అని గురునాథరావు చివాలున

లేచి, చరచర సెలూను కెళ్ళి తిక్క కోపంలో గుండు చేయించు కొచ్చేశాడు.

రాగానే రామనాథంగారు, ఆయన భార్యకూడా మండిపడ్డారు గురునాథం గుండు చూసి. "మేం ఇద్దరం పోయామనుకున్నావా" అన్నారు.

గురునాథం దిగాలు పడిపోయాడు. ఆ పోవడం పోవడం అలాగే మంచివారిన పడిపోయి దారుణమైన శ్రద్ధతో పుస్తకాలు చదివెయ్యడం మొదలెట్టాడు. కొద్ది రోజుల్లోనే క్లాసులో వెనక బెంచీల వాళ్ళంతా అతన్ని వెలేసి ముందరకి నెట్టేశారు. అందరూ అలా తరిమికొట్టేసరికి గురునాథం చివరికి ముందు బెంచీల మంచి విద్యార్థుల్లో కలిసిపోయి వాళ్ళని మించిపోయాడు. "ప్రతి టెస్టులోను అతనే ఫస్టు" అని అందరూ ముక్కున వేలేసుకు చెప్పుకో సాగారు.

"ఓడలు బండ్లవును" అని చెప్పుకు వాపోయారు వెనక బెంచీలవాళ్ళు.

లెక్చరర్లంతా కలిసి గ్రీవాలు కలవకపోయినా కాస్త అటూ ఇటూగా ముక్తకంఠంతోనే "బ్రిలియంట్ స్టూడెంట్" (అనగా ప్రకాశించే విద్యార్థి) అనేశారు పుసుక్కున.

ఇంకేముంది, అక్కడితో గురునాథరావు ఉహూ ప్రకాశించి పోవడం మొదలెట్టాడు అతని గురించి కట్టుకథలు ప్రచారంలో కొచ్చాయి.

"వాళ్ళింట్లో రాత్రిళ్ళు దీపాలు వెలిగించడం మానేశారట తెలుసా.... అతను చీకట్లో పుస్తకం చదివెయ్యగలడటమామూలుగా.... మరి ఆ ముఖద్యుతి అంతా అందు మీదే పడుతుందిగదా ..." అని చెప్పుకొన్నారు కథలు కొందరు.

తుకారాం ఒక కథ అల్లేశాడు. "ఒకరోజు రాత్రి ఓ కుర్రాడు లైటు లేకుండా సైకిలు తొక్కడం పోలీసు చూశాడు. వాణ్ణి ఆపి అడిగేలోగా ఆ వీధి అంతా కళ్ళు మిరుమిట్లు గొలిపేకాంతితో నిండి పోయింది. పోలీసువాడు ఇది పగలు కాబోలు అనుకుని, నాలిక్కరచు

కొని వెళ్ళిపోయాడు. కాని అంతలోకే మళ్ళీ ఓకట్లు కమ్మాయి కారణం!

గురునాథరావు ఆ రాత్రి ఇంటి కెళ్తూ ఆ వీధిలోంచి ఓ సందులోకి మళ్ళేను. ఆ కాస్సేపూ అతని కాంతితో ఆ రాత్రి పట్ట పగలన్న భ్రమ కలిగించెను....

• • •

ఇలా విపరీతమైన ఉపాఖ్యానాలతో గురునాథరావు ప్రఖ్యాతి విస్తరించింది. అక్కడినించి ఆడపిల్లల్ని కనుకున్న తలితండ్రులు తమపిల్లనంటే తమ పిల్లని చేసుకోమంటూ గురునాథం తండ్రిని బ్రతిమాల సాగారు. కట్నాలు ఎంతైనా ఇస్తామన్నారు.

కాని గురునాథరావు ఏ ఒక్క పిల్లనీ కన్నెత్తి చూడలేదు. పన్నెత్తి పలకరించలేదు. అక్కడితో అతని గిరాకి మరింత పెరిగింది. అంతా ఆశ్చర్యపడిపోయారు. ఎంత ప్రేమైనా మరీ ఇంత ప్రేమా అని విస్తుపోయారు, గురునాథరావు 'ఏకలవ్యు' దని తెలిసిన వాళ్ళు.

తుకారాం ఓరోజు పొద్దున్నే గ్యారంటీ సర్వీసులో పెళ్ళిళ్ళ బ్యూరో' శాఖ పెట్టానన్నాడు. అని, పదిమంది ఫోటోలు పట్టు కొచ్చేసి చూపించాడు.

"అబ్బీ' ఈ పిల్లని చూడు ఇంజనీరు. ఆస్తి పదెకరాలు మేడ, కారు. ఈ బొమ్మ చూడు గవర్నమెంటుసర్జను. రెండు కార్లు. పోనీ ఇది చూడు పెద్ద బిజినెస్‌మాను. ఏకబిగిని పదిమంది ఆడపిల్లలికి పెళ్ళిచేసే ఆస్తి రెండు కార్లూ, రెండే కూతుళ్లూ ఉన్నాయి. ఇది రెండోది."

గురునాథం విసుక్కున్నాడు. "ఇంజనీరుల్నీ, డాక్టర్లనీ నే నెక్కడ చేసుకోనురా? బియ్యే కూడా కాను అయినా కాకపోయినా సీతని తప్ప ఇంకోళ్ళని చేసుకోను" అన్నాడు.

తుకారాం జాలిపడ్డాడు. "ఇంజనీరూ, డాక్టరూ చేసున్నది అమ్మాయిలు కాదు వాళ్ళ నాన్నలు. వాళ్ళ ప్రభ పైనం చెబుతున్నా, అదేముఖ్యం అనుకున్నా. ఒక్కొక్కడూ ఓ డజనేసి అల్లుళ్ళకి జోడొందల ఉద్యోగా లిప్పించగలడు. ఇదిగో ఈ చివరి బిజినెస్

ఆయన్ని, అదే. ఆయన కూతుర్ని చేసుకుంటే, ఇంకో లాభం ఉంది. నావుపాటి బావమరిది దొరుకుతాడు. ఎవడ్నైనా తన్ని రమ్మంటే ఇట్టే చితగ్గొట్టి చక్కా వస్తాడు.''

''గెటౌట్'' అన్నాడు గురునాథం.

''దానికేం మా భాగ్యం కాని, ఈ బొమ్మలుగల పన్నెండు మంది పెద్దలికీ కూడా మా తుకారాం గ్యారంటీ సర్వీసువారు గ్యారంటీలు రాసిచ్చేశారుగదా-తప్పక నిన్నొప్పించ గలమని! ఇందులో ఏ ఒక్కర్ని నువ్వు కాదన్నా సరే, మా ఆఫీసుకి పేరు పోతుంది.''

''షటప్'' అన్నాడు గురునాథం ఉక్రోషంతో.

''అయితే, నీ విషాదగాథ ఎన్నాళ్ళు సాగేట్టు.'' అన్నాడు తుకారాం చిన్నబుచ్చుకుని.

గురునాథరావు కోపం దిగమింగి కష్టం మీద చిరునవ్వు ప్రయత్నించాడు. ''శిష్యా, ఇది అనంతం.''

''నాన్సెన్స్! వల్ల కాదు నీ కథకి చప్పున పుల్‌స్టాపు పెట్టిం చేసి, అది కాస్తా రాసేసి, దాంతో తుకారాం స్టోరీ సిండికేటు ప్రారంభిస్తాం, కాసుకో''-చక్కాపోయాడు తుకారాం.

* * *

గురునాథరావు తండ్రి రామనాథంగారికి ఒళ్ళుమండిపోయింది కొడుకు వరస చూసి. 'ఏదో ఓ సంబంధం ఖాయపరిచి తీరాల్సిందే' అన్నాడు కారాలు నూరుతూ

గురునాథరావు అప్పటికి పిల్లి అయిపోయి తన గదిలోకెళ్ళి తల్లిద్వారా తండ్రికి మెల్లిగా తన ఊహ చెప్పించాడు.

'కల్ల'' అన్నారు రామనాథంగారు, గంభీరంగా కిటికీ అవతలికి చూస్తూ.

''అదే బావుందండీ! ఇదేం సినిమా అనుకున్నారుటండీ, అలా ఒక్కముక్కలో తేల్చేసి, అటెటో చూస్తారు? నూరేళ్ళ బతుకు, కుర్రవెధవ భయపడుతున్నాడు! పిల్చి కనుక్కోండి సరిగ్గా'' అందావిడ.

పిల్చి కనుక్కున్నాడు రామనాథంగారు

సిగ్గుపడుతూ 'ఔను!' అన్నాడు గురునాథం.

"మరి సీతకి ఇష్టమేనా?" అన్నాడు తండ్రి.

గురునాథం చాలాసేపు జవాబు యివ్వలేదు. ఆనక తల్లి వంక చూసి, తల వంచుకుని, 'తెలీదు' అన్నాడు మెల్లిగా.

రామనాథంగారు పగలబడినవ్వారు. "ఏమి ప్రయోజకుడివిరా నా తండ్రీ!" అంటూ.

"నా వెర్రినాన్నా! ఎలా బ్రతుకుతావురా నోట నాలుకలేనివాడివి!" అని ఊహూం ఇద్దై పోయింది వాళ్ళమ్మ.

"అదే, ఆ సీతే తగును వీడికి. ఇన్నాళ్ళు ఆ తిక్కముండా తండ్రిని పెంచుకొస్తోంది గదా, ఇంక ఈ వెర్రిబాగుల మొగుణ్ణి కూడా సాకుతుంది. ఆ సుబ్బారావుగారు ఏమంటాడో చూడాలి మరి.'

"సీత కిష్టమే లెండి ఒకటి రెండుసార్లు కదలేసి చూశాను" అందాయన భార్య.

గురునాథం బుర్ర గిర్రున తిరిగిపోయింది. సిగ్గుపడుతూ గదిలోకి పరుగెత్తి "హాయిగా-హా" అనే పాట పాడబోయి వరసకుదరక మానేశాడు.

"జడ్డి వెధవ" అన్నాడు రామనాథంగారు నవ్వుకుంటూ.

● ● ●

ఆయన బళ్ళో కెళ్ళబోతూ ఉండగా తుకారాం రివ్వున పరిగెత్తు కొచ్చాడు.

"నమస్కారం అండి. నా పేరు తుకారాం, నేను గురువులు ఫ్రెండుని" అన్నాడు వినయంగా.

"గురువు లెవడోయ్!" అన్నాడు రామనాథంగారు చిరాగ్గా.

"అదే మీ అబ్బాయండి. ఐ మీన్ గురునాథం."

"ఏమి టా మీనూ మానూను. ఏం చదువుకున్నావు నువ్వు? ఒక్క వాక్యం సరిగ్గా మాట్లాడ లేక పోతున్నావు. ఏం సంగతి?" అన్నాడు రామనాథంగారు.

"మీరు కొంచెం గణపతిరావుగారింటికి రావాలండి. అక్కడ

మీ సుబ్బారావుగారూ, గణపతిరావుగారూ పోట్లాడు కుంటున్నారు. మిమ్మల్ని తే కేసుకు రమ్మన్నారండి....! అస లేమి టంటే___''

రామనాథంగారు సరాసరి గణపతిగారింటికి చర చర వెళ్ళాడు. తుకారాం వెనకాలే వెళ్ళాడు.

''ఊఁ, ఏమిటి దెబ్బలాట?'' అన్నాడు రామనాథంగారు దారిలో.

''మరి నరసన్న గారొచ్చారు గదండీ మెద్రాసునుంచి?''

''ఆయ నెవరు!''

''ఆయనా? డోళ్ళ వర్తకు డనుకుంటా నండి.''

''ఏమిటి? డోళ్ళా?''

''మరేండి, డోళ్ళు. పెళ్ళికి వాయిస్తారూ? అవీ. ఆయన అస్తమానం డొక్క చీల్చి డోలుకడతా నంటాడుగా. అలా చేస్తాడు. ఆయనే. మరి అలా కట్టిన డోళ్ళు అమ్ముకుంటాడని నా అభిప్రాయం.''

''నీ అభిప్రాయా లొదిలేసి సంగతి చెప్పవోయ్'' అన్నారు రామనాథంగారు.

'అదేమిటండీ! నాకూ రాజకీయాలు తెలుసు నేనూ పొలిటికల్ వాణ్ణే!''

''అందుకే....సర్లే. తరువాత?''

తరువాతే కథ అడ్డం తిరిగింది. నరసన్న గా రొచ్చే వరకూ గణపతిరావుగారూ, సుబ్బారావుగారూ ఇల పాటిలేని నేస్తాల్లా మునిసిపల్ ఎలెక్షనుకు సన్నాహాలు చేస్తున్నారు. చైర్మనుగిరీకి పోటీ చేస్తున్న రెండో ఆసామి కట్టుదిట్టంగా 'ధనర్థారి'యై ఎన్ని కల సమర రంగంలో దిగాడని తెలిసి గణపతిరావుగారు కాస్త బెదిరారు. ఎందు కేనా మంచిదని మెద్రాసునుంచి నరసన్నగారిని పిలిపించారు. ఆయన ఎసెంబ్లీకి పోటీచేసి ఓడిన వ్యక్తి. గెలిచి ఉంటే మినిష్టరై పోయే వాడు. అందుకని ఆయన చెబితే జనం వింటారని గణపతిగారు ఆశపడి రమ్మన్నారు.

తీరా నరసన్నగారొచ్చాక ఆయనతో సుబ్బారావుగారికి జోస్తీ ఎక్కువై పోయింది.

ఆ నరసన్నగారు అవబోయిన మినిస్టరు, తనేమో అవబోయే మినిస్టరు. ఎలాగేనా ఇద్దరూ ఒక ఛాయావాళ్ళవుతారు. ఆ ముక్క నరసన్నగారే అన్నాడు.

సుబ్బారావుగారు పొంగిపోయారు.

ఈ 'మినిష్టర్ల' సరసాలకి గణపతిరావు తట్టుకోలేక పోతున్నాడు.

బియ్యేపరీక్ష తప్పినవాడి దృష్టిలో స్కూలుపైనలు పరీక్షలంత లోకువగా కనబడింది, నరసన్నగారి కీ మునిసిపల్ ఎలక్షను.

"ఇదీ ఓ ఎన్నికేనా! ఈపాటిదానికి సాయాలూ ప్రచారాలు ఎందుకూ? నేనో చిన్న చీటీ రాస్తాను, దాన్ని అచ్చుకొట్టించి పంచి పెట్టిస్తే చాలు" అన్నాడాయన.

"మరే. ఇంతోటి ఎలక్షనుకీ అంతకన్న ఖర్చు దండుగ" అన్నాడు సుబ్బారావుగారు హుషారుగా.

గణపతిగారికి ఒళ్ళు మండిపోయింది, "ఏమిటండీ మీహేళన, ఒళ్ళూలా. నిన్నటినుంచి మిడిసిపడిపోతున్నారు. చావ ఉంటే గెలవండి చూద్దాం. లోకువగా మాటాడినట్టుకాదు" అన్నాడు విసురుగా.

సుబ్బారావుగారు తెల్లబోయి నిర్లిప్తంగా నవ్వుతూ నరసన్న గారివంక చూశాడు

ఆయన పేపరులో దాక్కుని తెగ చదివేస్తున్నాడు.

"ఆయనవంక చూస్తారెందుకు' ఆయనా ఓరాయి విసుర్తాడనా? విసిర్నా ఆయనకైతే చెల్లింది. చెల్లినా అలా విసరడు. ఆయన మిత్రుడు, మీరు కాబోయిన బంధువులు. అదే తేడా" అన్నాడు గణపతిగారు.

కథ ఈ ఘట్టంలో ఉండగా చూడవచ్చిన తుకారాం అదను చూచి "సుబ్బారావుగారు దేవుడంటి మనిషండి, ఆయన్ని

నిష్కారణంగా మాట అనకండి" అనేపిపరుగెత్తుకు వచ్చాపోయాడు, రామనాథంగారిని కేకేసుకురావడానికి.

* * *

రామనాథంగారు సావిట్లో అడుగు పెట్టేసరికి "ఇలాటి వాడికి నేను చచ్చినా నా పిల్ల నివ్వను" అంటున్నారు సుబ్బారావుగారు.

'మీ రిస్తే చేసుకునేవా డెవడు? మా పిల్లాడికి సవాలక్ష సంబంధా లొస్తున్నాయి" అంటున్నారు గణపతిరావుగారు.

నరసన్నగారు నవ్వుతూ చుట్టతీసి అగ్గిపెట్టెకోసం వెతుక్కుంటున్నారు.

తుకారాం చటుక్కున గుమ్మందాటి పూలమొక్కల దగ్గరున్న పచ్చగడ్డిపరకలు నాలుగు తెచ్చి గణపతిరావుగారికీ, సుబ్బారావుగారికీ మధ్యన పడవేశాడు.

అవి భగ్గుమంది.

నరసన్నగారు గబుక్కున లేచి, ఆ మంటలో చుట్ట ముట్టించి పొగ పీల్చారు తృప్తిగా.

"అదే పాయె లెండి సుబ్బారావుగారు! మా గణపతిగారబ్బాయికి పిల్లని మీ రివ్వకపోతే నే నిస్తాను. ఏమంటారు బావగారూ?" అన్నాడు వెటకారంగా నవ్వుతూ.

"శుభం" అన్నారు గణపతిగారు.

"బావగారూ, ఇంక మనం ఇంటి కెళదాం రండి. ఇక్కడేం పని?" అని సుబ్బారావుగారి భుజంమీద చెయ్యేసి ఇవతలికి తీసుకొచ్చారు, అంతవరకూ మాట్లాడకుండా నిల్చున్న రామనాథంగారు.

"సుబ్బారావుగారూ, మీరు అర్జెంటుగా మీ సీతమ్మకి పెళ్ళి చేసేస్తే మీ మాజీబావగారికి చెప్పుదెబ్బ కొట్టినట్టవుతుందండి" అన్నాడు తుకారాం.

రామనాథంగారు 'ష్' అన్నారు. కోపం రెచ్చగొట్టి ఆ మైకంలో ఉండగా వాగ్దానాలు పుచ్చుకోడం ఆయనకి సుతరామూ ఇష్టం లేకపోయింది.

నిశ్శబ్దంగా ఇంటి కెళ్ళారు.

అక్కడ కూచుని సుబ్బారావుగారు, మంచినీళ్ళు తాగి తేరుకున్నాక, కర్తవ్యం ఏమి టన్నారు వివాకంగా.

"కర్తవ్యం మీ వంటివారికి నేనా చెప్పేది? తాపీగా ఆలోచించండి" అన్నాడు రామనాథంగారు లాలనగా.

సుబ్బారావు ప్రసన్నుడయ్యాడు. "అః — అసలు చెబుదురూ" అన్నాడు.

రామనాథంగారు చిన్న పొడిదగ్గు దగ్గి ఉపక్రమించారు.

"మంత్రి కాబోయేముందు మంచిపని చెయ్యా లన్నారు. మా అబ్బాయి మీ పిల్లని చేసుకుంటానని పట్టుబట్టి ఇంకెన్ని సంబంధా లొచ్చినా తిరగ్గొడుతున్నాడు. మీ సీతమ్మకీ ఇష్టమేట. ఇక మామాట అంటారా — చెప్పే దేముంది? మీ వంటివారితో వియ్యం.... మరి మీరు శాంక్షను చెయ్యడమే తరువాయి" అన్నారు తాపీగా.

సుబ్బారావుగారు చుట్టూ పరకాయించి చూశారు. గది గుమ్మానికి చేరబడి రామనాథంగారి భార్య నించుంది.

"అవు నన్నగారు — ఊఁ అనండి" అందామె.

సీత వెనకాల నిల్చుంది — తనవేపే చూస్తూ. కొంచెం అవింటా తుకారాం నిలబడి ఆత్రుతగా చూస్తున్నాడు.

సుబ్బారావుగారు గంభీరంగా మొహంపెట్టి ఆలోచించారు. చుట్టూ పరకాయించారు.

"అప్లికెంటు ఏడీ?" అన్నారు.

"అబ్బాయ్, ఇలా రా" అని రామనాథంగారు కేకేశారు.

గురునాధం వచ్చాడు, మెల్లిగా.

"ఏవోఁయ్, మా పిల్లని చేసోక్కవా లనుకుంటున్నావా" అన్నారు సుబ్బారావుగారు.

"మరేనండి" అన్నాడు గుర్నాథం, మెల్లగా,

"ఏమే సీతా — నచ్చాడా?"

సీత నవ్వింది; ప్రేమించినవాడిని పెళ్ళాడబోయే పిల్లలా.

"శుభం. శాంక్షనై పోయింది పెళ్ళి ముహూర్తం పెట్టించండి బావగారూ" అన్నారు సుబ్బారావుగారు.

అందరి మొహాలూ వికసించాయి ఆనందంతో.

హీరో గుర్నాథరావు ముఖారవిందంమాత్రం కాస్త తటపటా యిస్తోంది.

ఏమిట్రా అన్నారు రామనాథంగారు.

గు....గుండు....కొ....కొంచెం ఆగి ము....ముహూర్తం అన్నాడు గుర్నాథం గుటకలు మింగుతూ.

"హారి నీ .. గుండు గురించి కూడా బెంగే?....వెధవ క్రాపింగు—ఇట్టే పెరుగుతుంది—భయపడకు. మీనాన్న జీతం అనుకున్నా వేమిటి, ఒకంతటా పెరక్కపోడానికి!" అన్నారు సుబ్బారావుగారు ఫెళ ఫెళా నవ్వుతూ.

"—లేక పోతే నీ మావగారి అదృష్టం అనుకున్నావా?"అని రామనాథంగారు అందుకోబోయారు గాని, కో లేదు. తమాయించు కున్నారు.

* * *

పెళ్ళి మర్నాడు రాత్రి గురునాథరావు సీతకి తన డైరీ వినిపించి తనుపడ్డ వేదనని వివరించాడు.

"సీతా, నీకోసం ఎన్ని సంబంధా లొదిలేశానో చూశావా' మీ నాన్నగారు మంత్రి పదవికోసం ఉద్యోగాలూ, ప్రాక్టీసూ వదిలేసినట్లు' ఎటొచ్చీ నేను సాధించాను. ఆయన ఇంకా లేదు. సాధిస్తారనుకో."

"ఈ ముక్క నా దగ్గరంటే అన్నారుగానీ మా నాన్న దగ్గరంటే జాగ్రత్త. ఆయన సుబ్బరంగా ప్రాక్టీసు చేద్దామని నిశ్చయించుకున్నారు" అంది సీత నవ్వుతూ.

* * *

'పది'—అంది గదిలో గడియారం.

'మరేస్మీ' అంది సుబ్బారావుగారింటి గడియారం ప్రతిధ్వని.

———

8

భూషణం వైరాగ్యం

"స్వామి! స్వామి! వింత చూశాను. వివరించి చెప్పాలి" అన్నాడు గోపకుమారుడు—దశాశ్వమేధ ఘట్టంలో జపం చేస్తున్న మణిసిద్ధుడివద్దకు పరుగున వచ్చి.

మాట్లాడకపోతే సతాయింపు తప్పదని అనుభవంమీద తెలుసు 'కొన్న మణిసిద్ధుడు ధ్యానానికి ఉద్వాసన చెప్పి కళ్ళు తెరచాడు, "వత్సా! గోపా! ప్రాణాంతకా! చెప్పు నీ సందేహం" అన్నాడు.

గోపన్న చెప్పాడు "స్వామీ! ఇందాక అలా తిరుగుతూ, ఒక సత్రంలోకి వెళ్ళాను. పాతికేళ్ళు పైబడని ఒక యువకుడి చుట్టూ చుట్టపక్కాలుచేరి పరిపరి విధాల బతిమాలుతున్నారు. అతగాడు, ఇవాళ, ఇక్కడ బంగాళాదుంప వదిలేస్తానన్నాడట, చివరికి బంగాళాదుంప కూర వేపడం మాత్రం వదిలి వేసేటట్లు ఒప్పిస్తున్నారు. ఈ ధర్మసూక్ష్మం ఏమిటి స్వామీ?"

మణిసిద్ధుడు మందహాసం చేశాడు. "గోపా! కలియుగ మానవులపై ఈ కూర ప్రభావం ఎంత ఉందో నీకు తెలియదు. అంత గొప్పకూర కాబట్టే, దానితోచేసే రెండు రకాల వంటకాలను రెండు వేర్వేరు రకాలుగా పరిగణించి వర్జించమంటున్నారు" అన్నాడు.

"అంత మంచికూరయితే, కందా, చేమ, కాకరకాయ,

ఉండగా ఈ కూరనే వదలి వేసేటంత విరక్తి ఎందుకు కలిగింది. స్వామీ! పైగా, ఇరవై రెండేళ్ళపడుచు, అతడి ఇల్లాలట—ఆమె కూడా ఆ కూరనే వదిలేస్తోంది. ఏమా కథ స్వామీ?'' అన్నాడు గోపన్న కుతూహలంతో.

దివ్య మణి ప్రభావంవల్ల ఆ కథ యావత్తు కరతలామలకం చేసుకొన్నవాడై, సిద్ధుడు గోపకుమారుడికి ఇలా తెలియ చెప్పాడు.

''ఓ గోపా! తుమ్మెద రెక్కలవంటి మీసాలుగల ఆ చిన్న వాడికి మొనమొన్ననే ఉద్యోగం అయింది. పేరు నాగభూషణరావు. వలచి వలపించుకొన్న కన్నెను వెంటనే పెళ్ళి చేసుకుని, బొమ్మరిల్లు వంటి చిన్న పెంకుటింట్లో కాపురం పెట్టాడు. ఆమెపేరు సుబ్బులు. ఒక ప్రక్క వలపుతో తీయని కలలు కనడం, ఆ కలల గురించి మెలకువగా ఉన్నపుడు ఆలోచించుకోవటం, మరీ ఖాళీగా ఉన్నపుడు సినిమా పాటలు పాడుకోవడం, అవీ విసుగెత్తినపుడు వారాలు చదువుకోడం, మొదలైన పనులవల్ల, ఆ పడుచు పాకశాస్త్రం ఏమంత బాగా నేర్చుకోడానికి వీలులేక పోయింది. ఫలానా కూరకి మెంతులు వెయ్యవచ్చునా కూడదా, ఎన్ని మిరపకాయలు వెయ్యాలి - ఇత్యాది విషయాలలో అనుమానంవేస్తే ఎక్కడిదక్కడ వదిలేసి, ప్రక్క వీధిలోనే ఉన్న పుట్టింటికి చెంగున పరుగెత్తికెళ్ళి కనుక్కు వచ్చేసేది. ఇలా ఉండగా ఒకనాడు భూషణరావు ఆఫీసుకు వెళ్తూ సాయంత్రం సినిమాకి వెళదామని చెప్పాడు. సుబ్బులు అయిదు గంటలకల్లా నిప్పు రాజెయ్యడం మొదలుపెట్టి, ఐదున్నరకే కుంపటి రాజేసింది బంగాళాదుంపలు అమ్మొచ్చాయి. బేరమాడి ఏబులం కొంది. వాటివంక తేరిపార చూచి, అవ్వే చాలవనుకొని మరో ఏబులం కొంది.

''వాటిని తరిగినపుడు మాత్రం ఇదరి కిన్నెందుకా అనుకొని ఏబులమే తరిగి ఉడకేసింది. వాటిని దింపి, బియ్యం పడేద్దామను కొంటూనే మరోసారి చూచింది. కూర చాలదే అని అంచనా వేస్తూ ఉడికిన ముక్కలు తొక్కలు ఒలిచింది. చాలదని అప్పటికి నిర్ధారణ చేసుకొని, చకచకా మిగతా దుంపలుకూడ తరిగేసి ఉడకవేసింది.

ఐదు నిముషాలలో భర్త వచ్చాడు. వంటయిందా! సినిమా కెళదాం అంటూ, "అయిపోవచ్చింది. మీరు మొహం కడుక్కొని పౌడరు వేసుకొని తయారవండి అంది సుబ్బులు ధీమాగా. అతగాడు ముస్తాబై పోయి, ఇటకా పిలవనా అంటూ వంటింట్లోకి వచ్చాడు. ఆలస్యం అవుతోందన్న ఆదుర్దాలో ఉడికీ ఉడకని బంగాళాదుంప ముక్కలను దింపేసి వచ్చినంతవరకు తొక్కలుతీసి ఉడికిన ముక్కలను ఉడకని ముక్కలు ఆదరాబాదరా గుచ్చెత్తి పోసేస్తుంది.

ఆ బంగాళా దుంపలకూర చూడగానే భూషణం గుండె గుబేల్‌మంది. ఏయే, హెయ్. హోయ్. ఏమిటిది హేమిటిది. అనేశాడు హడావుడిగా. ఆ కేకలువిని పాము, తేలో కాబోలనుకొన్న సుబ్బులు తుళ్ళిపడింది.

"ఏమిటండీ? ఏమిటండీ?" అంది భర్తవంక చూస్తూ.

"ఏమిటది? ఏమిటది?" అన్నాడు భూషణం బంగాళా దుంప కూరవంక చూస్తూ.

"కూర."

"ఇది సత్రమా? సంసారమా? ఇద్దరికోసం రెండు వీశెల దుంపలా?" అన్నాడు భూషణం.

"రెండు ఏబులాలే! చాలదనుకొని వండాను,"

"ఇద్దరికెంత కూరొండాలో తెలియని నువ్వెందుకు పని కొస్తావ్? తెలీకపోతే ఎవరినన్నా అడగరాదా? పుస్తకాలుకొని చదవ రాదా? ఇలా చేస్తే ఎలా?" అని భూషణం గదమాయించాడు.

సుబ్బులు బిక్కమొగం వేసింది. భూషణం అంతటితో ఊరు కోక 'హుం' అని మరీ అడగటంతో తిక్కతిరిగింది. గబగబా పోపు వేయించి, కూరముక్కలు అందులో పడేసి గిరగిరా తిప్పి దింపి అక్కడ పెట్టి చెంగు బిగించి, అవతల వీధిలో పుట్టింటికి చరచరా వెళ్ళిపోయింది. ముస్తాబైన భూషణం మొహం ముడుచుకొన్నాడు. ఎక్కడికి? ఎందుకు వెళ్తావు బేలా? ఈ లీల అని పల్కరించలేదు. దగ్గరకు తీసుకొని సముదాయించలేదు. సరాసరి ఒక స్నేహితుడింటికి బయల్దేరాడు. ఆయనగారుకూడా ప్రాణేశ్వరిమీద అలిగి, షికారు

బయలుదేరారు. ఇద్దరూ కలిసి సాయంత్రం ఏడున్నరవరకూ తిరిగారు. కరకర ఆకలి వెయ్యడంతో, భూషణం స్నేహితుడు ఇంటి ముఖం పట్టాడు. భూషణం కూడ ఏం పాలుపోక జంకుతూనే అత్తారింటి కెళ్ళాడు.

అక్కడంతా పెందరాళే భోజనంచేసి ఆరు బయట వెన్నెట్లో పక్కవేసుకొని పడుకున్నారు. ముందర వాకిట్లో మొగాళ్ళు, వెనక పెరట్లో అత్తగారు, బామ్మగారు, మొదలైనవారు పడుకొని కబుర్లాడు కొంటున్నారు.

వెళ్ళగానే మావగారు పలకరించాడు. "ఏం భూషణం ఇవాళ ఐదింటికే భోజనం చేశావ్టటే, అమ్మాయి చెబుతోంది" అన్నాడు.

భూషణం తెల్లబోయాడు. "సుబ్బులు అలా అని చెప్పింది కాబోలు" అనుకొని, ఆశ్చర్యపడి, తమాయించుకొని "మరేనండి. ముందర సినిమా కెళదామనుకున్నాం. తరవాత పనిమీద అలా వెళ్ళాల్సొచ్చింది" అన్నాడు.

మావగారు అటువేపు తిరిగి వాళ్ళ తోడల్లుడుతో మాట్లాడుతున్నారు తను వచ్చినట్లు మరదలుపిల్ల ద్వారా పెరట్లోకి కబురు వెళ్ళిందప్పుడే. పావుగంట గడిచినా సుబ్బులు అంతఃపురోద్యానవనం దాటివచ్చే చాయలు కనబడలేదు భూషణానికి. వాలు కుర్చీలో పడుకొని నీలాకాశంవేపు చూశాడు. సుబ్బులు తేట మనసులో మొండి తిక్కలా ఆకాశంలో మబ్బు పింజ ఒకటి చలనం లేకుండా ఉంది. కదలదేం అనుకొన్నాడు. అతడికి ఆ సమయంలో మేఘ సందేశం జ్ఞాపకం వచ్చింది. రివ్వున గాలి వీచి మబ్బు కమ్మితే పెరట్లోంచి సుబ్బులు, వాకిట్లోంచి తనూకూడ చెంగున సావిట్లోకి దూకి తీరవలసిందే! ఓడినట్లవదు.

ప్రాధేయ పూర్వకంగా చూశాడు. కాని మబ్బుపిల్ల మనసు కరగలేదు. అందుకని మరదలుపిల్లని పిలిచాడు.

"సరేలే! కాసిని మంచినీళ్ళు తెమ్మను" అన్నాడు.

"అక్కరలేదులే" అన్న జవాబు, కాసిని మంచి నీళ్ళు పట్టుకొని మరదలుపిల్లే వచ్చింది. భూషణం కోపగించుకొని

మళ్ళా షికారెళ్ళి పోయాడు. ఆకలి వేస్తున్నా, తిక్క మూలాన చిరుతిళ్ళు తినబుద్ధి కాలేదు. తీసి ఉన్న తలుపు తోసి లోపలికి వెళ్ళాడు. సుబ్బులు నిద్రపోతోంది. భూషణం కూడా మాట్లాడకుండా పడుకొన్నాడు. కాని ఆకలివల్ల నిద్రరాలేదు. అలవాటు ప్రకారం అతి నెమ్మదిగా లేచి వంటింట్లోకెళ్ళి గిన్నెలు తడిమాడు. అన్నంగిన్నం లేదు. బంగాళాదుంపల కూర మాత్రం ఉంది. అదే కాస్త తిన బోయాడు. కాని కూర ఏమీ ఉడకలేదు. ఆకలిమూలాన, అదే బల వంతాన కాస్త తినేశాడు. మజ్జిగగిన్నె చూస్తే ఖాళీగా ఉంది. మర్నాటికని తోడువేసిన పాలు కనపడ్డాయి. కళ్ళు మూసుకొని తాగేశాడు. చడీ చప్పుడు లేకుండా వచ్చి పడుకొన్నాడు. "జన్మలో ఇక బంగళాదుంపకూర తినకూడదు" అని నిద్రపోయే ముందు ఒట్టు పెట్టుకున్నాడు. అంత విరక్తి కలిగింది ఆ కూర తిన్నాక.

తెల్లవారాక ఒకర్నొకరు ఎలా పలకరించుకోవాలో తోచక తిప్పలు పడుతున్న ఆ జంటపాలిట దేవతల్లే భూషణరావు తలి దండ్రులు, అప్పచెల్లెళ్లు బిలబిలమంటూ బండి దిగారు. "అనుకో కుండా కాశీయాత్ర ముహూర్తం పెట్టుకొన్నాంబాబు. నువ్వూ నీ పెళ్లాం కూడ బయల్దేరండి." అని ఆజ్ఞాపించాడు భూషణం తండ్రి. ఆ తరవాత గలభాలో భూషణం, సుబ్బులు మాట్లాడుకొన్నారు కాని మనస్సు విప్పికాదు. నువ్వు ఇందాక వెళ్ళేసరికి తర్జనభర్జన జరగ డానికి కారణం అదే. పెళ్ళానికి బంగాళాదుంప కూర వండటం రాదని, అందువల్ల వదలివేయటం ఉత్తమమనీ భూషణం గట్టిగా నిశ్చయించు కొన్నాడు. ఆ రోజు రాత్రి బలవంతాన ఆ ఉడికీ ఉడకని కూరతో కడుపు నింపుకొనడంవల్ల పూర్తిగా అదంటే వెలపరం, విరక్తి కలిగాయి. ప్రాణేశ్వరుడే వదిలేస్తూ వుంటే తనకు మాత్రం ఎందుకని ఆ పిల్లకూడ ఆ కూరే వదిలేస్తుంది. ఉడకని కూర తినడమే మొగుడి విరక్తికి కారణమని ఆ ఇల్లాలికి తెలియదు. తెలిస్తే అసలు రహస్యం చెప్పివేసేదే. ఆ రహస్యం తెలియనందువల్లనే ఆ చిన్నవాడుకూడా తన భార్యకి అసలు బంగాళాదుంప వండటం చేతకాదని నిర్ధారణ

చేసుకొన్నాడు. మట్టాల రాకవల్ల కాశీయాత్రవల్ల ఈ రహస్యం మరుగునపడింది."

గోపన్న కథ వినగానే లేచి నుంచున్నాడు. "స్వామీ! వెంటనే ఈ రహస్యం నాకు తెలియచెప్పండి నేను పరుగునపోయి ఆ ప్రమాదానికి అడ్డుపడతాను" అన్నాడు.

మణిసిద్ధుడు నవ్వి ఇలా అన్నాడు:

"ఆ రాత్రి తొమ్మిదిగంటల వేళకి ఇల్లుచేరిన సుబ్బులు ఆకలి కొద్దీ ఆ ఉడికీ ఉడకని బంగాళాదుంపల కూరలో ఉడికినదంతా తినేసి, మజ్జిగ తాగి పడుకొంది. గంటన్నర తరువాత ఆపురావురుమంటూ వచ్చి వుడకని కూరముక్కలు తిన్న భూషణం, ఈ రహస్యం తెలియక, భార్యవంట సౌలభ్యమే అంత అని అపోహపడి ఇప్పుడు ఆ కూర వర్ణిస్తున్నాడు. అందువల్ల ఓ గోపా...."

గోపకుమారుడు చంగున గంతువేసి స్నానాల రేవుకు రివ్వున పరుగుతీశాడు.

9

జలప్రళయం

ప్రళయవార్త

త్వరలోనే జలప్రళయం సంభవిస్తుందని ప్రళయజ్ఞులు రూఢిగా చెప్పడంతో పిపీలికా ప్రపంచంలో పెద్ద సంచలనం బయలుదేరి, చలనం సర్వమూ ఆగిపోయి, జగతి అంతా స్తంభించి పోయింది. వినగానే రెండు చీమలు నిర్ఘాంతపోయాయి; మళ్ళీరాలేదు. మరికొన్ని, బతికుంటే ఎలాగైనా చావవచ్చునని కొండలెక్కి పోయాయి, తీరా అక్కడ చేరే సరికి లావా (లేక బెల్లపు జీడిపాకం) కరిగి, కుతకుత ఉడుకుతోన్నందువల్ల మాడి చచ్చిపోయాయని పారిపోయి వచ్చిన చీమలు చెప్పాయి. ప్రళయానికది చిహ్నమని ప్రళయజ్ఞులు మరింత సంబరపడిపోయారు తాము చెప్పిన విధంగా జరగబోతోందని వారు ఉప్పొంగిపోవడం ఏ మాత్రం బాగులేదనీ, అలా నిజంగా జరిగితే ఆనక గర్వపడిందికి వారు గాని, చప్పట్లు కొట్టిందికి మరెవరూగాని వుండకపోరన్న విషయంకూడా జ్ఞాపకం చేసుకు మరీ ఆనందించడం మంచిదని కొందరు విమర్శకులు విమర్శించారు.

దేశానికి ఆహారం కొరత కాకుండా కొత్తప్రాంతాలలో వెదకి వచ్చేందుకు వెళ్ళిన సాహసికులలో, పంచదార, నూకలు, బెల్లం వగయిరాలు భారీ ఎత్తున ఉన్న స్థలాలు కనుక్కున్న కొందరు అప్పుడే విజయ గర్వంతో తిరిగి వచ్చారు. ఒక దండుతో యాత్ర

చేసి, అవి పట్టించుకువచ్చి పుట్టలో జారవేస్తే సన్మానం జరుగుతుంది. ఈలోపుగా ఈ ప్రళయాలకు తొందరేమిటని వారు చిరాకు పడ్డారు.

మీరు తెస్తేమటుకు సన్మానం చేసే దెవ డిక్కడ, అవతల పుట్ట మునుగుతూఉంటే అని ఛీత్కరించాయి అసూయాగ్రస్తలైన చీమలుకొన్ని.

''మేము అవి తెచ్చాక పుట్ట మునిగేదీ లేనిదీ, ప్రళయం వచ్చేదీ రానిదీ ఖరారుగా తెలీదుగాని, మేము తేకపోతే, తీరా ప్రళయం రాకపోతే అప్పుడు కరువు కాటకాలు మటుకు ఖాయం అవుతాయి.''

'మహబాగు, ఇలా కాకపోతే అలా చచ్చిపోతాం. వెధవది ప్రళయం వచ్చేస్తుందని భయపడి చావుకు సిద్ధమై కూచున్న తరువాత తీరా మోసి అది కాస్తా రాకపోతే మటుకు ఏం బావుంటుంది? తెల్ల మొహం వేసుకు కూచోవాలి'' అన్నదో చీమ, మొహం మిరప తొక్కులా చేసుకుని.

సంరంభము

''ఏదో ప్రళయంట. . వస్తుందని చెప్పుకుంటుంది చిమాభా అంతా. గగ్గోలుగా ఉంది'' అంది మంత్రి చీమ. రాజుమొహంలోకి పరీక్షగా చూస్తూ.

రాజు మొహంలో చావంత భయమూ కనబడగానే మంత్రి గారికి కర్తవ్యం తేలిపోయింది వెంటనే గంభీర స్వరంతో ఆయన అంతా వివరించారు. రాజుగారికి భయం కలిగింది. ధైర్యానికి వేదాంతులను పిలిపించారు.

సృష్టిప్రకారము

స్వామీ, ఈ జగతి కథ ఏమి? ఎందుకు పుట్టేను, ఎందుకు గిట్టేను? మన చరిత్ర ఏమిటి? అన్నాడు రాజు చిన్ననాడే ఇవన్నీ తెలుసుకోనందుకు తొలిసారిగా (తుదిసారిగా కూడా) చింతిస్తూ—

స్వామి చెప్పాడు,

''మన ప్రపంచం మధురమైనది. ఇందులో 23747564, 790 గుహలున్నాయి; అంతకు నూరింతలు జీవులున్నాయి. ఆకాశాన్నంటే గిరిశిఖరాలు, పాతాళాన్నంటే లోయలూ వున్నాయి. బెల్లపు

కొండ అయినందువల్ల ఎప్పుడూ కొండలమీద లావా కుత కుత ఉడుకుతూ ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది, పూర్వం ఆ ప్రవాహంలోనే కమ్మటి నువ్వుల బండలు వచ్చేవి. ఇపుడు అయిపోయాయి. మన చిమాభా పెరుగుదల ప్రకారం, ఈ జగతిలో ఆహారం తీరిపోయేందుకు ఇంకా నూరేళ్ళ వ్యవధివుండికాని ఆ చివరిరోజుదాకా ఉంచటం గిట్టక ఈశ్వరుడు ఇంతలోనే మనకి ముగింపు ఏర్పరచాడు.

'ఓ రాజా' ఇలాటివే ఈ సృష్టిలో ఎన్నో విశ్వాలు ఉన్నా యని శాస్త్రజ్ఞులు చెబుతారు. మనది మధురమైనది. కొన్ని చప్పగా ఉంటాయి, కొన్ని మట్టివి.

మనలోకం ఏర్పడిన తెరగువిను. పూర్వం సూర్యుడినుండి ఒక శకలంవిడి. పోయిపోయి ఒక చోట ఆగి చల్లబడింది. అదే భూమి. అందులో సముద్రాలూ, నదులూ, పర్వతాలూ, లోయలూ వున్నాయి. ఎన్నో దేశాలున్నాయి. ఒక దేశంలో ఒక రాష్ట్రంలోని ఒక బస్తీలోని ఒక ఇంట్లోని ఒక వాటాలో చిట్టి అనే బాలికకి జ్వరం వచ్చిందిట (చిట్టి బాలిక కాదని, బాలుడని కొందరు పరిశోధకులు వాదిస్తారు. రెండూ కాదనీ, శక్తి స్వరూపమని ఇటీవల తేలింది.) ఇంట్లో ఆ పిల్లని ఏమీ తినవద్దన్నారు చిట్టి జీళ్ళు కావాలని ఏడిచిందిట. వాళ్ళమ్మ పావలా యిచ్చి, జరం తగ్గాక కొనుక్కు తిందుగాని అని బుజ్జగించింది. ఆపూట, అంతా నిద్రపోతూ ఉండగా చిట్టి నెమ్మదిగా వీధిలో జీళ్ళ అమ్మొచ్చేసరికి వెళ్ళి పావలాపెట్టి పదహారు బెల్లపు జీళ్ళుకొంది. కాని తన గదిలో తింటే అంతా చూస్తారని, డాబా మీదకు వెళ్ళిపోయి గోడవారన ఎండలో నిలబడి హాయిగా తింటోంది. అంతలో వాళ్ళ చిన్నక్క అక్కడికి వచ్చి చిట్టినితిట్టి ఎండలో ఏం చేస్తున్నావంది. ఆ వశంగా చిట్టి భయపడి తన చేతిలోని పన్నెండు జీళ్లూ వెనక బాటుగా డాబామీంచి పడేసింది అవి లుంగచుట్టుకుని పడుతూ పడుతూ ప్రహరీ గోడమీద వచ్చి ఆగి పోయాయి. పాకం కరిగి వున్నందువల్ల అలాగే నిలబడి పోయాయి. నూరేళ్ళనాడు మీ ముత్తాతవారు ఈ చీమ సీమకు ఈ సకల ప్రపంచా నికీ వ్యవస్థాపకులు అటువచ్చి ఆ జీళ్ళ గుట్టలోనే పుట్టను స్థాపించారు

ఈ ప్రపంచం నాలుగు తరాలు "చిరస్థాయిగా" నిలుస్తుందని ఆనాడే ప్రళయజ్ఞులు చెప్పారు" అన్నాడు స్వామి,

ఇది ఎన్నోతరం? అని రాజుగారు అడగలేదు.

ప్రళయ సంభవ ప్రకారము

ఇపుడీ జలప్రళయం-ఎలా సంభవించబోతున్నట్లు? దాని ప్రకారమేమి? అన్నారు రాజుగారు.

స్వామి చెప్పారు.

మన ప్రపంచానికి నూరు యోజనాల పైగా భూలోకవాసుల ఇంటి డాబాపుంది. అక్కడే మన విశ్వం ఆవిర్భవించింది గదా. ఆ యింటి చిన్నదొకర్తి డాబామీద పూల కుండీలకు నీళ్ళు పోయడానికి ఒక పెద్ద బాల్చీతో నీళ్ళు తెస్తుంది. (ఈ పేర్లన్నీ ఏమిటని అడగకండి. బాల్చీ పరిమాణం మన ఊహకందదు.) ఆమె నీళ్ళు మోసే టప్పుడే మన లోకంలో తుఫానులూ అవీ వస్తూంటాయి.

ఆ డాబాకి పక్కనే మరో డాబావుంది. అక్కడికీ ఓ చిన్నది ఓ బాల్చీ నీళ్ళు తెస్తూంది. వీరిద్దరూ డాబాలమీదుగా రోజూ హాస్యాలాడుకొంటారు. తగువులాడుకొంటారు. ఒకరిమీద ఒకరు నీళ్ళుజల్లుకుంటారు. ఈ సరసాల వల్లనే ఉపద్రవం వాటిల్లవచ్చునని ప్రళయజ్ఞుల నమ్మిక" అని ముగించాడు స్వామి.

ప్రళయోత్పూర్వము

రాజుగారు కూడా కనుక్కున్నారనీ, ప్రళయం ఖాయమని ఆయనే భయపడుతున్నారనీ తెలిసి పుట్టఅంతా పాకంలా కుతకుత ఉడికి పోయింది.

డాబామీద తోటకి చెంబులతో నీళ్ళుపోస్తే బాగుండునని, పక్క డాబా పిల్లతో సరసాలకు గోళ్ళతో నీళ్ళు చిలకరిస్తే దివ్యంగా ఉంటుందని చీమలన్నీ అభిప్రాయ పడ్డాయి. తీర్మానాలు చేశాయి.

ఒక రాయబారి వర్గం బయల్దేరి వెళ్ళిందికాని, వీరి భాష వారికి

వారి భాష వీరికి బోధపడలేదు. పైగా అల్పజీవులన్న తేలికభావంతో చిట్టి అక్కగారు ఈ రాయబార వర్గాన్ని చీపురుతో తుడిచి వేసింది.

రాజుగారు బాధపడ్డారు. ప్రజలంతా చిన్న బుచ్చుకున్నారు. వాళ్ళకి మీసాలు నెత్తికెక్కాయన్నారు. మనకి దారి తెలీదనుకుందా? అన్నారు.

మేడమీది ఆడపడుచు ఆ బాల్చీ పట్టుకుని డాబాగోడ దగ్గరికి వచ్చినప్పుడు పాదాలను కుట్టేసి మన బలం చూపాలని కొందరన్నారు. అందువల్ల మనకే ప్రమాదమనీ, ఆ కంగారులో ఆ పిల్ల ఏ అఘాయిత్యానికి ఒడిగట్టినా చిక్కేననీ అన్నారు. చూస్తూ సహించలేమన్నారు. హింస ఎంతమాత్రం తగదన్నారు. తగితేమటుకు మనమేం చెయ్యగలమన్నారు.

బెల్లపు జీళ్ళ రాజ్యంలో నిర్వేదం వ్యాపించింది. శ్రీమంతులంతా తాము గుప్తంగా దాచుకున్న పంచదార పలుకులను తిన్నంత తిని, మిగతావి అందరికీ చూపించి తినమన్నారు. తిందామనుకున్న వారు వద్దన్నారు. తగాదాలు, చోరీలు ఇతర నేరాలు పోయాయి.... న్యాయపాలకులు, దండనాధికారులూ నిరుద్యోగులయి పోయారు. నేరాలు వర్ధిల్లాలి అని నినాదాలు చేస్తూ ఊరేగింపులు జరిపారు.

ప్రేమికులు పెళ్ళిళ్ళు చేసుకున్నారు. శత్రువులు మిత్రులయి పోయారు. త్యాగాలు చేయాలి అని చిరకాలముగా ముచ్చటపడుతూ వచ్చిన వారు ఆ ముచ్చటను తీర్చుకున్నారు. పెళ్ళి అంటే భయపడుతూ వచ్చినవారు ఎలాగా ప్రళయం వస్తోంది కదా అని తెగించి పెళ్ళిళ్ళు చేసుకున్నారు. అంతలో—

ప్రళయం సంభవించిన విధము—

—ఒకరోజు సాయంత్రం డాబామీద చిన్నది బాల్చీలో నీళ్ళు తెచ్చి పిట్టగోడ మీద పెట్టి, పొరుగు డాబామీది పిల్లమీదికి, నీళ్ళు జల్లబోయేవరకు మోచెయ్యి తగిలి బాల్చీ ఒరిగిపడి, అందులోని జల జలధి ప్రళయ సన్నిభ గర్జనతో విశ్వవిధ్వంసక శక్తితో.

———

10

సాక్షి

రెండు ఝాములు ప్రొద్దు తిరిగింది. ఊరు భుక్తాయాసంతో మాగన్నుగా వుంది. జోరీగల జోడొకటి మునసబుగారి లోగిలి వీథరుగు మీద స్తంభం చుట్టూ తిరుగుతూ ఊరు నిశ్శబ్దంగా ఉందని జూకొడుతోంది. అరుగుప్రక్క నీడలో మగతగా పడున్న ఊరకుక్క మీది మీదికి జరిగిపడుతున్న ఎండవేపు చిరాగ్గా చూసి ఇంకా స్త వారకి సర్దుకుంది. నెత్తిమీద జోరీగల రొదకి చీదరించుకుంది. ఎదురుగా నాలుగిళ్ళ కావల తెలికలవారింట గానుగ కిఱ్ఱుమని నిరంతరంగా నిశ్శబ్దానికి నేపథ్యగీతం పాడుతోంది. వీథరుగుమీద పడక్కుర్చీలో మేనువాల్చిన మునసబుగారు వార్తాపత్రికను పడేసి కన్నులరమూసి చింతాలు ఖూనీ కేసు గురించి లీలగా ఆలోచిస్తూ సన్నగా గుర్రు పెడుతున్నారు.

* * *

చుక్క వాగురుస్తూ తూలిపడబోతూ తట్టుకుంటూ పరిగెడు తోంది. గుఱ్ఱుపెడుతున్న మధ్యాహ్నం మీద చుక్క కాలి కడియాలూ గొలుసులూ టక్ టక్ మని కొట్టుకుంటూ ఉండుండి ఘల్లు మంటున్నాయి. 'నాదేవుడోయ్ ' అని గొణుక్కుంది చుక్క ... 'నా దేవుడోయ్! నా కొంప దీశావురోయ్. సందేశకి నివ్వింక నేవురోయ్ నాయనోయ్'....అంటోంది. మాటమాటకీ వాగురుస్తోంది.

శాస్త్రిలవారి వాకిలిముందర నిలిచిపోతూ జుట్టెగదోసుకునే సరికి చుక్క చేతి గాజుల మలారం గలగల మంది. వామనగుంట లాడుకుంటున్న బామ్మగారూ, సీతా 'చుక్కా' అన్నారు. చుక్క పరుగెడుతోంది. 'నాయనోయ్, నా కొంప దీశావురోయ్'....కొంపలంటున్నా దేవిషి చెప్మా అంది బామ్మగారు చుక్క పరిగెత్తిన వైపు చూసి.

* * *

మగతనిద్రలో ఉన్న మునసబుగారికి, చింతాలు కేసులో తలుపుల్నిరిదీయబోతున్నట్టు కలొచ్చింది. సంకెళ్ళ చప్పుళ్ళు గూడా వినబడినట్టయి గతుక్కుమని కన్ను దెరిచారు. వీధిలో చుక్క పరుగెత్తుతోంది. మధ్యాహ్నపు నిశ్శబ్దంమీది నిశ్శబ్దపు మధ్యాహ్నం మీద చుక్క కాళ్ళ కడియాలూ గొలుసులూ ఘల్లుఘల్లు మంటున్నాయి. చుక్క ఒడుదొడుకులుగా పరుగెడుతోంది. సుడిగాలిలా పరిగెడుతోంది. శివాలెత్తినట్టు ఊగిపోతోంది.

'ఏవిటే చుక్కా' అన్నారు మునసబుగారు.

"నాయనోయ్, నాకొంప ముంచాడయ్యోయ్" అంది చుక్క. అని వెనక్కి తిరక్కుండానే పరుగుసాగించింది కాలవొడ్డువేపుకి.

సుడిగాలి వెనకాల ఆకలముల్లా వస్తున్నాడు చుక్క తమ్ముడు చింపిరిజుట్టూ, బానబొజ్జా ఎగరేసుకుంటూ చిన్న చిన్న అంగలతో అడుగులేసూ.

"ఈరిగా, యిట్రా. ఆగు. చుక్కేవిటిలా పరిగెడు....

"పకీర్నొగ్గేశా రంటండి పోలీసోళ్ళు. ఆడు మూడుగంట్ల కారుకొచ్చేత్తన్నాడు. తలుపులు మావని సంపేత్తా డంటండి." అని ఏడుస్తూ పరుగెత్తాడు ఈరిగాడు, అక్క చుక్క వెనక. మునసబుగారు పూర్తిగా మేలుకున్నాడు. పిల్లాడిమాట పూర్తిగా నాటుకునేవరకూ ఆయన అయోమయ స్థితిలో పడిపోయారు.

పకీ ర్నెవ రొగ్గేశారు? ఎలా ఒగ్గేశారు? కేసు పూర్తి కాందే ఇది ఎలా జరిగింది? పకీరుగాడు ఊళ్లో వచ్చిపడితే ఈసారి ఊరు వల్లకాడవడం ఖాయం. అందరికన్న ముందు తలుపుల్ని కాలికిందేసి

నల్లిని నలిపినట్టు నలిపేస్తాడు వాడు. కండ కండలుగా తరిగి కాకులకీ గద్దలకీ ఎగరేస్తాడు. రెండేళ్ళ క్రితం సంకురాత్రి పండగలికి కోడి పందాల్లో ఓడినందుకు ఉక్రోషం వేసుకొచ్చి చూస్తుండగా నరసయ్యని అట్టే పీకినులిమి చంపేశాడు. అంతా అట్టే గుడ్లప్పగించి నిలబడి పోయారు. ఒక్కడికీ అదే మనడానికి దమ్ములు చాలకపోయె సాక్ష్యానికి మనుష్యుల్ని పోగేసుకు రాబోయేసరికి ప్రాణం సాలొచ్చింది.

పకీరుగాడు పరమ కిరాతకుడు.

"బాబోయే కొంపలు మునిగినయ్యండీ" అంటూ వచ్చాడు ముత్యాలు. "పకీర్నొగ్గేశారంటగా. తలుపులెదవ ఒణుకుతో సచ్చేటట్టు న్నాడండి. ఏందారి?" అన్నాడు.

మునసబుగారు గయ్‌మన్నారు ఒక్కసారి.

'ఏముంది? ఒక్కటే దారి....అసలాణ్ణి సాక్షిని కెళ్ళమన్న దెవడంట? యదవలు. ఒక్కడూ ముందర చెప్పినట్టినడు. ఆ మాత్రం మగసిరి ఇంకోడికి లేదనే బయల్దేరాడేం యదవ. ఇప్పు డేడి చేం లాబం?" అన్నారాయన.

ముత్యాలు మాటాడలేదు. తలొంచుకుని నిలబడ్డాడు. మునసబుగారు కండువా బుజాన్నేసుకుని కరణంగా రింటికి బయ ల్దేరారు. "నరిసిరెడ్డిని కేకేసుకురా. కరణంగా రింటికాడుంటానన్జెప్పు" అన్నారు.

"ఆ రక్కడే వున్నారండి" అన్నాడు ముత్యాలు.

ముత్యాలమ్మ గుడిమలుపులోనే శివాలు వినిపించాయి మునసబుగారికి. ఇంకో అడుగేసేసరికి గుడిదగ్గర గణాచారి ఉగ్రంగా ఊగిపోతోంది. తలుపులు నేలబారుగా సాగిలబడి దండా లెడుతున్నాడు. చుక్క చతికిలబడి, నెత్తికొట్టుకుంటూ శోకన్నాలెడుతోంది.

తలుపులు పెద్దపెళ్లాం సావాలు ధైర్యం చిక్కబట్టుకు గణా చారిని ప్రశ్నడుగుతోంది. మునసబుగారు ఆగదల్చుకోలేదు కాని, అంతకితంవరకూ గణాచారి గాబోలు బాగుచేస్తున్న కందుల్ని కాకులు తినిపోతుంటే, 'హుష్ కాకి' అన్నాడు.

సాగిలపడున్న తలుపులు తలిటు తిప్పి చూసి, బావురుమని ఏడుస్తూ మునసబుగారి కాళ్ళు చుట్టేసుకున్నాడు.

"నాన్నగారోయ్, నను సంపేత్తాడండోయ్. ఆ దొచ్చేత్తన్నాడండోయ్" అని ఘోరున ఏడవసాగాడు. 'మావోయ్' అని చుక్క బావురుమంది. గణాచారి ప్రశ్న జెబుతూనే ఉంది.........

మునసబుగిరీ కొచ్చాక నాయుడుగారు చాలా చూశాడు ఇలాటి సందర్భాలు. బడితెల్లాటి మొగవీరులు బావురుమని ఏడవటం ఆయన కొత్తగాదు. కాని తలుపులు ఎన్నడూ ఏడవగా ఆయన చూళ్లేదు. సన్నగా బక్కపలాచగా పొట్టిగా ఉన్నా, పది తినే సత్తా లేకున్నా వాడు ఎన్నడూ జంకూ ఝుడుపూ ఎరగడు—దేనికేనా ఎగబడే రకం. ఎదుర్దెబ్బ తినక అలా మిడిసిపడుతున్నాడని అనుకుంటూ వచ్చాడు మునసబుగారు. తలుపులలా కంట తడిపెడితే ప్రాణం బేజారై పోయింది మునసబుగారికి, కంఠం బిగించుకు పోయింది. అందుక నాయన మాటాడకుండానే తలూపి కరణంగారింటివేపు బయల్దేరి వెళ్లాడు.

సావిట్లో అంతా సందడిగా ఉంది. కరణంగారూ, వారి పట్నపల్లుడూ, ప్రెసిడెంటు నర్సిరెడ్డీ, ఇంకిద్దరు మెంబర్లూ, జనాభా లెక్కలు రాసుకోడానికొచ్చిన ఓ దొరటోపీ మనిషీ రెండు భాషల్లో మూకుమ్మడిగా ఏకటాకీన ఖూనీ కథలూ, బ్రెమ్మరాతా, కర్మసిద్ధాంతం, ఆ బాపతు వేదాంతం, వాళ్ళ చిన్ననాటి ముచ్చట్లు, నేతిబీరకాయలో నెయ్యి ఉండని వైనం, అమెరికాలో గాంగ్‌స్టర్లు ఖూనీలుచేసే శిల్పం (అల్లుడుగారిది), పకీరుగాడి పుట్టుపూర్వాలూ, తలుపులుగాడి రెండో పెళ్ళాం చుక్కకీ మధురశిల్పాలలో అచ్చరలకీ కొట్టొచ్చినట్టు కనబడే పోలికలు, (ఎవరో తెలీదు) ఖూనీలు కామాపుజేసేవాళ్ళ కథలూ చెప్పుకుంటూ, హఠాత్తుగా 'దయచెయ్యండి' అన్న ఒకమాటని మాత్రం ఏకగ్రీవంగా అన్నారు.

తరువాత, జరిగిన కథను సమీక్షించి కర్తవ్యం గురించి నిశ్శబ్దం తీవ్రంగా ఉపన్యసించింది.

కరణంగారు గొంతు సవరించుకున్నారు. ప్రెసిడెంటుగారు అనుకరించారు.

"అసలు వాణ్ణెలా వదిలేశారూ అంట'"అన్నారు మునసబుగారు.

"మరే, కేసు పూర్తిగాందే అసలూ" అన్నారు కరణంగారు

"పారిపోయుండాల" అన్నారు ప్రెసిడెంటుగారు.

"ఇంఫాసిబుల్" అన్నాడు దొరటోపీ ఆయన.

కరణంగారి అల్లుడు సాహసించి కలగజేసుకున్నాడు. "వై నాట్? అమెరికాలో జైళ్ళలాటి వాటినే తప్పించుకుంటారు. అక్కడ——"

ప్రెసిడెంటుగారి చూపు చూసి ఆగిపోయాడు కరణంగారల్లుడు.

"నే సెలవు దీసుకొంటానండి" అన్నాడు దొరటోపీ ఆయన.

"తలుపులుగాడి పాణానికి ముప్పే" అన్నాడు ముత్యాలు.

"వాడి పెళ్ళం ఒకటే ఏడుపు, పాపం! కట్టుకుని ఆర్నెల్లు కూడా తిరగలే దింకా" అన్నాడో పెద్ద, ఆర్నెల్లు తిరిగితే ఫరవాలే దన్నట్లు.

"సార్, జనాభా లెక్కలో జనసంఖ్య ఎంత రాసుకున్నారో గాని, ఒకటి తగ్గించి ఖర్చు రాయొచ్చు" అన్నాడు, అల్లుడుగారు. విట్టీగా అని చుట్టూ చూసి నవ్వబోయి కొయ్యబారిపోయాడు.

"బాబూ, కాఫీ అయినట్టుంది. ఇంటో పిలుస్తున్నట్టున్నారు చూడు" అన్నారు కంగారుగా బాధగా.

* * *

ప్రెసిడెంటుగారు జనాభా లెక్కలాయన్తో మాటాడుతూ సాగనంపబోయారు.

మిగతావాళ్ళు ఆలోచనలో పడిపోయారు. పకీరు మూడుగంటల మెయిలుకారుకి దిగుతా డన్న వార్త అందరికీ తెలుసు. ఏలూరు బెజవాడ కారులా టైము పరుగెడు తోందనీ తెలుసు.

ఐదు నిముషా లయేసరికి చుక్కా, తలుపులూ వచ్చారు.

"నాన్నగారోయ్, నాకేం దారి చెప్పం" డన్నాడు తలుపులు ఏడుస్తూ.

ఏ నాన్నగారూ ఏదాకీ చెప్పలేదు.

"అసలు నీ కెందుకురా గోల? నువ్వెందుకు సాక్ష్యమిచ్చావు? పకీరుతో చెలగాట మేమిటి? అదీ కూనీకేసులో! మా కామాత్రం దమ్ములే కనే"—అన్నారు కరణంగారు.

"సర్లెండి, అదంతా ఎందు కిప్పుడు? ఆడి మొఖానలా రాపి పడేసుంది గావాల, కుదురుగా ఇంటికా డెలాగుండగల్డూ" అన్నారు మునసబుగారు.

"ఊళ్లో యిందరున్నారు జెమా జెట్టీల్లాంటివాళ్ళు. ఇందరు కలిసి పట్టపగలు ఒక్క పకీరుగాడికి అడ్డపళ్లేరా" అనిపించింది ఎవరి మట్టుకు వాళ్ళకి. ఆ మాటే చుక్క పైకి అనేసింది.

"అవు న్నాన్నగారూ, ఆడు రాగానే బెడి త్తిరగేసీ—" అన్నాడు తలుపులు.

"ఛఫ్, నువ్వూరోక్క, ఇలా ఎద వాలోచన్లు చేసే ఇంతకి దెచ్చుకున్నావు" అన్నారు మునసబుగారు.

మునసబుగారి మనసు ఆయనకన్న ముత్యాలుకు బాగా తెలుసు. ఇలాటి సమయాల్లో అతనే టీకా తాత్పర్యాలూ భాష్యాలూ చెబుతాడు. ఇపుడూ నమ్మినబంటుగా ఆ పని చేశాడు. పకీరుది పాముపగ అని వెల్లడించాడు. పాముతో చెలగాటాలు మంచివి కావన్నాడు. పకీరుగాడు ఇవాళ నలుగు రడ్డుపడితే తగ్గినా ఆనక నలుగురుపనీ విడి విడిగా పడతాడు. పొరుగూ రెళ్ళి అక్కడ వాళ్ళని చావదన్ని, చంపి రాగల మొనగాడికి పలుకుబడి ఎంతుండాలి?....

* * *

"మరిపు డేటిచేదారి ఏటిదారీ?" అన్నాడు తలుపులు.

"దారికేటుంది? ఎవడివా రాడిదే. నన్నడిగితే ఆడలా మెయిలు కారు ఏగేతలికి నువ్విట్నుంచిలా పొలాల కడ్డబడి పో. లేదా

పడవెక్కి పట్నాని కెల్లిపో. ఆనక మేవంతా ఆడికి నచ్చచెబుతాం. సల్లబడ్డాక మెల్లంగ రావచ్చు'' అన్నాడు ముత్యాలు.

''వాడు శాంతించకపోతే అదేపాయని, పట్నంలోనే స్థిరపడి పోవచ్చు'' నని సలహా చెప్పాడు కరణంగారు. పట్నంలో లాండ్రీ పెడితే సుబ్బరంగా నెల కొందరూపాయలు కళ్ళచూసి మారాజులా గుండచ్చునని కూడా ఆశ పెట్టారు.

తలుపులికి మనసు కొద్దిగా స్తిమిత పడుతోంది. కొంచెం కుడీ ఎడమా ఆలోచిస్తున్నాడు. ముత్యాల్లాంటివాళ్ళిద్దరు తన కెడా పెడా నిలబడి, కరణం మున్సబులూ, పంచాయతీ ప్రెసిడెంటూ వెనక నిలబడితే చాలు. పకీరుగాడికి దర్జాగా ఎదరపడవచ్చు.

''ఏటేస్ వల్లకుండావు? ఎల్లదల్చుకుంటే బేగి లగెత్తు'' అన్నాడు ముత్యాలు, తమాషాగా చుక్కవంక చూసి నవ్వి. తలుపులు చుక్కవంక చూశాడు. తల కొట్టేసినట్టయింది.

''బతికుంటే బలుసా కేరుకు దినొచ్చన్నారు కరణంగారు.

''అవును మావా'' అంది చుక్క కళ్ళు చెంగుతో వొత్తుకుంటూ.

తలుపులు చుట్టూ చూచి ''ఎదవనాయాళ్ళు. యదవకల్లెదవ నోళ్ళ'' అనుకున్నాడు

''మంత్రాలు సతుకుతున్నావా? పకీరుగాడు జడిసే రకం కాదు'' అన్నాడు ముత్యాలు.

''నువ్వలాగుండేస్', అన్నాడు తలుపులు చిరాగ్గా.

''ఓరబ్బో. కోపం వచ్చింది దొరగోరికి - ఆ డొచ్చి మక్కె లిరగదంతే దిక్కే లేదుగాని నేను మాటంటే గుబులేం?''

''మావా. నివ్వలా గూరుకో, ఆడితో నీకేటి? నాన్నగారేం జేయమన్నారూ, నివ్వేటి సెయ్యాలా, అచ్చాడు ముంగల'' అంది చుక్క.

కరణంగారూ. మునసబుగారూ ఒక్కమారే బరువుగా

నిట్టూర్చారు. "అనింది కేముంది గనక, పకీరు పరమ దుర్మార్గుడు. అన్నింటికీ తెగించినవాడు. వాడికి అడ్డపడిందికి ఆలు బిడ్డలున్న వాడెవడూ ముందుకు రాడు. అంచేత తలుపులు ప్రాణాల మీద ఆశ వుంటే తక్షణం వెళ్ళిపోవడం మంచి"దని వా రభిప్రాయపడ్డారు.

తలుపులు మరోసారి ఆలోచించుకున్నా ఊరొదిలి పో బుద్ధి కాలేదు. ప్రాణభయం ఎంత పీకుతున్నా కొంపా గోడూ వదులుకుని పారిపోవడం వాడికి అవమానంగా తోచింది. పకీరుగాడు తల్చుకుంటే ఎక్కడున్నా తరుముకు రాగలడు. తప్పకుండా తల్చుకుంటాడు కూడా.

"వాడి బాబు, నా బాబు బాబు ఈడనేపుట్టి ఈణ్ణే మట్టిలో కలిశారు. నే నెందుకు పోవాల? నే నేం కూనీ జ్జేశానా?" అన్నాడు.

కరణంగారు నవ్వారు. "ఇదెప్పట్నుంచిరోయ్ దేశభక్తి? ప్రాణమ్మీదికి ముంచుకొస్తూవుంటే ఈ వేదాంతం ఏమిటి? నీ బాబూ, ఆడిబాబూ ఖూనీకేసుల్లో సాక్షి లిచ్చి పీకలమీదికి——

"ఎవరదీ" అన్నారు మునసబుగారు వాకిట్లో కొచ్చిన మనిషిని చూసి.

"నేనండీ ఎర్రెంకన్నని. తలుపులుగా డింకా ఈణ్ణే ఉన్నాడాండీ, అయిబాబో! పకీర్నాగ్గెశా రండి. ఆ డొచ్చి సంపేత్తాడం డియ్యాల .. ఊరంతా."

"అదేనోయ్. పారిపొమ్మంటే-అవునుగాని నీ కెవరు జెప్పారిది? వచ్చడం నిజమేనా అని."

"ఎవరేటండి - దాన్నడగండి ఆ చుక్కకే తెల్సు ఇందాక పన్నెండు గంట్ల కారుకి డ్రైవారు రెడ్నాయుడే సెప్పాడటండి."

"అదే మేం వూరొదిలి పొమ్మంటున్నాం. వాడు శాంతించాకా...."

"ఇంకేడికి పోతాడండి? కబు రపుడే అందరికీ తెల్సిపోయింది ఆడి మనుసులు ఈడు వూరొదిలి పోకుండా కాలవకాడ, తోపుకాడ, వంతినకాడ కాపేశారంటండి. ఆడు మూడుగంటల కారుకొచ్చేత్తన్నాడంట."

"నాయనోయ్" అంటూ చుక్క ఎడుపు లంకించుకుంది. చూస్తుండగానే తలుపులికి మువ్వేమటలు పోసేశాయి. గజగజ వణికి పోయాడు. రెండు చేతుల్తో తల పట్టుకు కూలబడిపోయాడు. కళ్ళు తిరిగిపోయాయి.

"నా తల్లి ముత్తేలమ్మో" అంటూ చుక్క వాళ్లోకి ఒరిగి పోయాడు.

* * *

"అయితే ఏం చేద్దాం?" అన్నారు కరణంగారు.

మునసబుగారు మాట్లాడలేదు.

"చేసేదేముంది? ఎవడి కర్మ కెవరు కర్తలు? అటు కోరటు వాళ్ళలా మంచీ చెడ్డా లేకుండా ఖూనీకోర్లని దేశంమీద కొదిలేస్తుంటే చేసేదేముంది?" అన్నారాయనే మళ్ళీ.

మునసబుగారు గొంతు సవరించుకున్నారు. "చిన్నా పెద్దా మనమంతా కల్సి ఆ డూళ్లో దిగ్గానే అడ్డపడితే?...." అన్నారు.

కరణంగారు తల తాటించారు. "మీ రేమన్నా అనుకోండన్న గారూ! నా కా సాహసం లేదు. కొంప దుంపనాశనం చేసుకో దలిస్తే తప్ప...."

మునసబుగారు ముత్యాలు కేసి చూశారు.

"అవును బాబూ, ఆడిది పొంపగ. తెగించినోడు. అగాయిత్తం ఆదేదో జేశాక ఆణ్ణి మళ్లా జైల్లో యేసేం. సంపేం లాబం' ఈ యెదవ సేసిన తప్పుకి మనవా కాసుకోడం? మనకొద్దు బాబూ. ఆసలాడి సేతికింద మణుసు లెలాటెలా టాళ్లో మీకు తెల్దు. వత్తా బాబూ, పనుంది" అంటూ ముత్యాలు విసవిస నడచి వెళ్ళిపోయాడు.

"వత్తాను బాబో, దండాలు". అంటూ ఎర్రెంకన్న కూడా వెళ్ళిపోయాడు.

"దారుణం. ఇది ఊకో అడివో నాకు తెలీటంలేదు. ఇందరం ఉండి ఒక్కడి ప్రాణానికి అడ్డు పళ్లేకున్నాం" అన్నారు మునసబు గారు లేస్తూ.

"ఏం చేస్తాం?....పోనీ, పోలీసు రాణాకి కబురంపండి. మనిషి నిచ్చి . వస్తా. అల్లుడూ, అమ్మాయి సినిమాకోట్ అని గోల బెడుతున్నారు. మాయాబజారుట....మీరూ వస్తారా?" అన్నారు కరణంగారు.

"రాను" అంటూ వెళ్ళిపోయారు మునసబుగారు వందు మలుపు తిరిగాక కండువాతో కళ్ళొత్తుకుని ఇల్లుచేరి పడక్కుర్చీలో కూలబడ్డారు.

కరణంగారు చుక్కకి ధైర్యం చెప్పారు. తలుపుకి స్పృహే వున్నట్టు లేదు.

"రాగానే మీ సవతు లిద్దరూ వాడి కాళ్ళ మీద పడండి. అంత కన్న మార్గం తోచట్లేదు" అన్నారాయన.

* * *

చుక్క తలుపుల్ని లేవదీసి నెమ్మదిగా ఇంటికి బయల్దేరింది. నెత్తిన ఎండ పేలిపోతోంది. కష్టకాలంలో దురదృష్టంలా వడగాడుపు బలంగా దెబ్బ మీద దెబ్బ కొడుతోంది.

తలుపులికి ఒళ్ళు మసిలిపోతోంది. కళ్ళు మూసుకునే చుక్క నాసుకు నడుస్తున్నాడు. చుక్కకి పెదిమలు తడారిపోయాయి. గొంతు మండిపోయింది. అమ్మవారి గుడి దగ్గర ఆగి, "గండం గడిచి తెల్లారితే ఉపారా లెత్తుతాను తల్లీ పెట్టనే యిత్తానమ్మా" అని దండ మెట్టుకుంది.

* * *

ఇల్లు చేరి గుమ్మంలో అడుగెడుతూండగా, "ఆడు తొడిగింది కరణంగారి కమెజంట గామా, ఎందుకన్న మంచిది ఇప్పించేసెయ్" అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు కరణంగా రింటి పాలేరు.

'ఛూ' అని ఉమ్మేసింది చుక్క. లోపల సవితి సావాలు

పడుకుని ఉంది. అంపకంపాలతో జ్వరం వచ్చేసింది సావాలుకు. కలవరింతలూ, కేకలు, చుక్కకి దుఃఖం పొంగి వచ్చేసింది. తలుపుల్ని మంచాన పడుకోబెట్టి దుప్పటి కప్పింది. సావాఁలు కణతలంటి చూసింది.

''నా కొంప ముంచాడే నాయనో'' అంటూ గొల్లుమంది సావాఁలు. ''ఏం సేత్తాం? అన్నిటి కా సల్లన్తల్లుండాది. ఈ గండం గడిత్తే రేపుపారా లెత్తించి పెట్ట నేద్దాం. నువ్వు కూడా మొక్కుకో అంది చుక్క,

''మల్లిద్దర వెందుకులే'' అంది సావాలు.

''నీ జిమ్మడ బుద్ధి పోనిచ్చుకున్నావు కాదు'' అంది చుక్క.

* * *

తలుపులికి గంజినీళ్ళు పోసి, గుడిసివతలికి వచ్చింది చుక్క.

''మూడు గంటల కా రొచ్చుండాలి. అదీపాటికి దిగుండాలి. నాతల్లో! నువ్వే దిక్కు'' అనుకుంటూ నించుంది.

పకీ రొస్తే ఎందుకేనా వుంటుందని రెండు బడితెలూ, ఓ పెద్దగెడా, రెండు కొరకంచులూ తీసి ఓ పక్కన అట్టె పెట్టింది.

చుక్క తమ్ముడు పరుగున వచ్చి ''అక్కా అక్కా, కారొచ్చేసిందిగాని ఆడు రానేదు. నాను చూశా, నాను చూశా. కిళ్ళీ బడ్డీ రంగన్న కూడా ఒకటే ఆచ్చిరం! పకీరుగాడు రాలే దని అన్నాడు.

చుక్క ఒక్కలగువున లోపలి కెళ్ళింది ''ఆడు రానేదు మావో, ఆడు రానేదు. అంతా అబద్ధం.'' అంటూ తలుపుల్ని కావలించుకుంది.

తలుపులు, మెల్లిగా కళ్ళుతెరచి 'ఆ!' అన్నాడు.

''గండం గడిచింది మావా! ఆడు రాలేదు. మద్దినేళ డ్రైవోరు

పరాసికం ఆడుండాల. యదవసచ్చినోడు. మల్లీపాట్రానీ సెప్తా' అంది.

తలుపులు అమాంతం చుక్కని గాఢంగా కౌగిలించుకున్నాడు. తలుపులు కళ్ళంట జొటజొట కన్నీళ్ళు కారాయి. జ్వరం దిగిపోయింది.

"ఎందుకన్నా మంచిదిగాని, మావా, ఇపుడే నావకెల్లి, పట్నంలో పోలీసోళ్ళకి సెప్పరాదా? సింతాలు కూనీ కేసులో పకీరు గాడికి జేలు కాయమయేదాకా ఈడ కాపలా వుండాలనీ" అందిచుక్క.

తలుపులు చుక్కని దగ్గరకి తీసుకుని వీపుతట్టాడు. జుట్టు సరిచేశాడు. "ఎఱ్ఱిమొకవాఁ, మనకోసం పోలీసొళ్లొత్తార్టే! యెఱ్ఱి మొకఁవానిమొకం చూడు," అన్నాడు. అంటూనే చుక్క మొహం చూశాడు. "ఎంత సక్కని మొకం, కళ్ళుబ్బి పోనాయిగాని పాపం, యంతేడిశావో నాకోసం" అన్నాడు.

"సర్లే బాగుంటాయి సరసాలు. కాత్తుంటే అడొచ్చి ఈ పీకమీద రేవెట్టుండేవోడే గందా" అంది సావాఁలు నీరసంగానే నవ్వుతూ.

చుక్క పకపక నవ్వింది. "బుద్ధి పోనిచ్చు కున్నావుగా దప్పా. పకీరు గాదు, యములాడొచ్చినా సరేమావ నిలాగే కాయిలించుకు సరసా లాడుతూనే సచ్చిపోతాం. నియ్యాల్లే నాకు జెరం రాదు ఆపద లొత్తే ' అంది.

"అలాగే అలాగే, ఊసు లాడ్డానికేవిఁ. మద్దినాల మతిసెడి కోకన్నా లెట్టినాళ్లెవరో .. సూద్దారి. ఆడు మూడు గంట్ల కారుక్కి రాపోతే ఆ తరవాద్దానికి రాడని కరా రేటి? కాపీ నీల్లో, కల్లునీల్లో తాగుతుంటే కారు తప్పుండొచ్చుగా" అంది సావాఁలు.

తలుపులు పట్టుదప్పినట్టయి తలెత్తిచూసింది చుక్క.

మళ్ళీ వెర్రిచూపు పడిపోయింది.

"ఆఁ! ఏమేటి, ఎలా గెలాగా?" అంటూ కొయ్యబారి పోయాడు తలుపులు.

"నీజిమ్మడ. యదవనోరూ నివ్వాను" అంటూ లేవబోయింది చుక్క.

తలుపులే చుక్కని పక్కకి తోసేసి లేచి నిలబడ్డాడు.

"ఆమాటా రై పే, ఆమాటా రై పే" అంటూ గబగబ గుడిసవతలికి వెళ్ళిపోయాడు.

"యాడ కయ్యోవ్ సామీ!" అంటూ వెంటబడింది చుక్క.

"మల్లొత్తా మల్లొత్తా" అంటూ గబగబ వెళ్ళిపోయాడు తలుపులు.

*　　　*　　　*

పొద్దు వాటారింది. ముత్యాలమ్మ గుడిదగ్గర రావిచెట్టుకింద కూచ్చున్నాడు తలుపులు చిత్తుగా తాగేసి.

"నా సావిఁరంగ, రావా, ఇయ్యాల నువ్వో నానో ఐస్లా పైస్లా తేలిపోవాల. పుచ్చె లెగిరి పోవాల. నయ్యాల" అని గొణుక్కుంటున్నాడు.

అరమైలు అపింటా అప్పుడే బస్సుదిగిన జెమాజెట్టి పకీరు కూడా అదేమాట అనుకున్నాడు కసిగా. దిగుతూనే ఎదర కిళ్ళీబడ్డీ లోపలి కెళ్ళి కూచున్నాడు. బస్సు కదిలింది. బస్సులోంచి ఒకే ఒక ఇస్తోకు దిగింది.

"కాపిని సోడా. నీల్లియ్యవో" అన్నాడు పకీరు. బడ్డీవాడు కాళీసోడాకాయ పట్టుకు లోపలి కెళ్ళి 'నీళ్ళు' నింపి ఇచ్చాడు.

పకీరు గడగడ తాగేసీ, "ఇంతకన్న వుట్టినీళ్ళే సరిపోయేదిగా యదవా" అన్నాడు. బుజంమీద తువ్వాలు తీసి తలపాగా చుట్టు కున్నాడు. లుంగీ సరిచేసి బిగించి కట్టుకున్నాడు.

ఈవల ఒకటే జట్కా వుంది. అందులో ఇందాకటి ఇస్తోకు

రాణీ కూచునివుంది. రాజా బడ్డీ దగ్గిర కొచ్చి సిగరెట్లు కొంటున్నాడు పకీరు బండిదగ్గిర కొచ్చి, 'దిగండమ్మా, ఈ బండెల్లదు' అన్నాడు.

బండిలో అమ్మాయి కంగారుపడి "ఏవండీ, ఇటు చూసింది ఇత నేమిటో అంటున్నాడూ" అంది.

"దిగమ్మా తల్లే" అన్నాడు పకీరే విసుగ్గా.

రాజా విసురుగా వచ్చాడు, "ఎవడ్రా నువ్వు ఆడవాళ్ళని దబాయిస్తున్నావు, బ్లడీ ఫూల్" అంటూ.

పకీరు వెనక్కి తిరుగుతూనే ఎడంచేయి తిరిగేసి వెనక్కి విసిరాడు.

'అమ్మో' అని ఒక్క కేకపెట్టి చెయ్యి చెంపని అదుము కున్నాడు రాజా. మళ్ళీ మాటాడలేదు. అలా చెంపని చెయ్యేసుకుని గుడ్లప్పగించి మాటలేకుండా జేజెమ్మలా ఆరడుగుల ఎత్తున ఉన్న పకీరువేపు చూస్తూ వుండిపోయాడు. అమ్మాయి మాట్లాడకుండా బండి దిగిపోయి తనే పెట్టె కిందకి దించేసింది. మరచెంబు తీసి చేత బట్టుకొని తిన్నగా భర్తదగ్గిరికి వచ్చేసింది. జబ్బ పట్టుకొని 'ఇలా రండి' అని అసింటా చెట్టుదగ్గిరికి లాక్కుపోయింది. అతను చెంపని చెయ్యి తియ్యలేదు. కన్నార్పలేదు. పన్నెత్తి పలక లేదు. అలాగే చూస్తూ బొమ్మలా భార్యప్రక్కన చతికిలబడిపోయాడు.

పకీరు బండిలో కెక్కి కూచున్నాడు. 'ఊళ్ళోకి పోనీ' అన్నాడు.

"రోడ్డు బావులేదు" అన్నాడు బండివాడు.

'పోనీ' అన్నాడు పకీరు,

బండి కదిలింది. బండిలో అమ్మాయి జోళ్ళుండిపోయాయి. ఇవతలకి విసిరేస్తూ "బుల్లోయ్, జోళ్ళొగ్గేసినావు" అన్నాడు పకీరు.

* * *

తూము మలుపుదగ్గరనే జట్కా ఆపేశాడు బండతను.

బుడ్డోడికి జరం కాసిందని, ఇట్నించిలా ఇంటి కెళ్తాననీ బతిమాలి సింపేశాడు పకీర్ని.

పకీరు నవ్వాడు, "ఎదవనాయాల. ఏ వఁబద్దాలాడావురా. ఎంత బయ్యంరా. కూడా వత్తే సాచ్చి లియ్యాలని గదా బయ్యం. నాకు తెల్దేటి? అందుకే బండి దోలుకు బతుకుతున్నావు. బీడీ వోటిచ్చెల్లు అన్నాడు.

* • *

రావిచెట్టు దగ్గిర బండ కానుకుని వెల్లకిలా పడుకుని కాలు మీద కాలువేసుకుని వెకిలిధైర్యంతో, ఏడుపులాటి నవ్వుతో పిచ్చిలాటి తెలివితో లొల్లాయిపదాలు పాడుతున్నాడు తలుపులు గట్టిగా. పుచ్చ పువ్వులా వెన్నెల కాస్తోంది. బూతు పదాలు నాలుగువీధులా వినిపిస్తున్నా ఎవరూ ఈవల కొచ్చి వాణ్ణి మందలించలేకపోయారు. కరణంగారు సకుటుంబంగా సినీమా కెళ్ళిపోయారు. ఎందుకేనా మంచిదని ప్రెసిడెంటుగారూ వారికి తోడుగా వెళ్ళారు.

దశమినించి చవిద్దాకా వెన్నెలబంతు లాడే పిల్లలు ఇళ్ళలోనే సర్దుకుపోయారు. ఎక్కడా సందడిలేదు. అలికిడిలేదు. ఊరందరికీ ప్రాణం ఖంగారుగా వుంది మనసు గుబులుగా ఉంది. తెల్లారేలోగా ఓహూయిత్యం జరగడం ఖాయమని అందరికీ అనిపిస్తోంది

ముక్కు రెండుమార్లొచ్చి తలుపుల్ని బతిమాలింది కొంపకి రమ్మని.

"నాసావిఁరంగా! ఇయ్యాల ఆడో నేనో తేలిపోవాల," అన్నాడు తలుపులు. రెండోసారి వచ్చినపుడు "మళ్ళీవత్తే సిగపాయి దీసి తంతా" నన్నాడు. మళ్ళీ ఏమనుకున్నాడో వెనక్కి పిలిచి అంత పనీ చేసి పొమ్మన్నాడు.

మునసబుగారు పెందలాడే భోంచేసి అరుగుమీద కూచున్నారు

చుట్టుముట్టించి. ఆయనకి ప్రాణం కుతకుత ఉడికి పోతోంది. చూస్తూ చూస్తూ ఓ మనిషిని మరోడు ఖూనీ చేస్తూవుంటే దిక్కుమాలినట్టు ఊరుకోవడం ఆయనకి నచ్చలేదు. తను వయసుమీద వున్నప్పుడు, అనేకసార్లు ఇలా కలగజేసుకోకుండా ఉండగలిగాడు, ఈనాడు వయసు తనమీది కెక్కి సత్తా తగ్గినమీదట ఇలాటి బుద్ధిపుడుతోంది. గట్టిగా ఓటి చరిస్తే మూణ్ణెల్లు మంచ మెక్కాల్సిన స్థితి తనది. మొన్న పాలేరు మీద నోరు చేసుకుంటేనే ఆయాసం వచ్చి ప్రాణం కడంటింది.

"వొంటో ఓపికున్నవాడికి లేని బెడదలు నాకేల" అనుకున్నాడు. కాని సావిట్లో కెళ్ళబోతూ ఉండగా చుక్క తమ్ముడు ఎక్కడనించో తుర్రున వచ్చి "బాబుగోరూ, పకీరుగోడు బండి దిగి వచ్చేత్తన్నా డండి. మా మావని సంపేస్తాడు" అనేసి పరుగెత్తాడు—ఆయన జవాబుకూడా వినకుండా.

మునసబుగారు ఓనిమిషం మేనువాల్చారుగాని ఉండబట్టలేక చివాల్నలేచి చేతికర్ర పట్టుకొని ఇవతలి కొచ్చారు. ఆడవాళ్ళు లోపల పనుల్లో వున్నారు. గుమ్మంలో ఓ నిమిషం నిలబడి మళ్ళీ ఆలోచించారు. చివరికి అడుగు ముందరకేసి నడక సాగించారు మెల్లిగా. పకీరు-తలుపులు కొంప కెళ్ళాలంటే ముత్యాలమ్మ గుడి మీదుగానే దారి. గుడికి ఎడమవేపున పదిగజాల్లో అవతల వేప చెట్టుంది. అక్కడ లోగడ స్కూలుకని వేసిన పాక కూలిపోయివుంది. రెడ్డి రెండెడ్లబండి గుమ్మానికడ్డంగా వుంది. మునసబుగారు నెమ్మదిగా వెళ్ళి చెట్టు మొదట్లో బండి చాటుచేసుకొని కుదురుగా నిలబడ్డారు.

• • •

తలుపులు నానా గోల చేస్తున్నాడు. వెల్లకిలా పడుకుని వెకిలిగా నానా కూతలూ కూస్తున్నాడు, పాడుతున్నాడు. నక్కపిల్లి కర్రముక్క మూరెడున్నది దిత్తమైన దోటివక్కన పెట్టుకున్నాడు. ఐదు నిమిషాల కోసారి రంగణ్ణి తలుస్తున్నాడు. "నాసావిఁరంగా, మళ్లీ

ఈ పదం విన్నావా? నిమ్మసెట్టుకూ నిచ్చెన్నేసీ నిమ్మపళ్లే కోయబోతే నిమ్మముళ్లే రొమ్మునంటేరా ఓరందకాడ తకడి దిందెకాడ కోడి పందెక్కాడ ..."

హఠాత్తుగా తలుపులు పాట ఆపేశాడు.

మునసబుగారిగుండె ఝల్లుమంది. కొంచెం ముందుకు వంగి తొంగిచూశారు.

అల్లంత దూరాన యములాడిలా పకీరు.

కాలిమీద కాలేసుకు విలాసంగా పడుకున్న తలుపులికి కాలి సందులోంచి పకీరు విగ్రహం కనబడింది. భయంకరంగా కనబడింది. వాడు దర్జాగా ఏనుగులా వొస్తున్నాడు. పొగరుగా వస్తాదులా వస్తున్నాడు.

కోపంగా పాములా వస్తున్నాడు.

భయంకరంగా పకీరులా వస్తున్నాడు.

తలుపులుపాట ఆగిపోయింది. చూపు ఆగిపోయింది. కదలిక ఆగిపోయింది. ఓ క్షణం గుండె ఆగిపోయింది. హఠాత్తుగా ఒక్కసారిగా మళ్ళీ ఒళ్ళంతా వణకడం మొదలుపెట్టింది. రావిచెట్టుమీది కాకి కావుమని అరిచి టపటప రెక్కలు గొట్టుకొని వేపచెట్టుమీది కెగిరింది. ఎక్కడో కుక్క బొయ్యిమని మొరిగింది. రెండు మూడు ఇళ్ళ కిటికీ తలుపులు టపటప మన్నాయి. మునసబుగారు కదిలి అరవ బోయారు. మాట రాలేదు. కాలు కదలలేదు. అలాగే స్తంభించి పోయారు.

తలుపులికి వొళ్ళంతా చెమట పోసేసి, బిగించుకుపోయిన శరీరం పట్టు సడలింది. పకీరు వచ్చేశాడన్న సంగతి పూర్తిగా బుర్ర కెక్కింది. కెవ్వున అరవబోయాడు గాని అంతలో తిరిగి ఒళ్ళు

బిగించుకుపోయింది. చేతులు నేలకి వాలి పిడికిళ్ళు బిగించుకుపోయాయి గొంతు ఎవరో నొక్కేస్తున్నట్లయింది.

పకీరువచ్చి తలుపుల కెదురుగా కాళ్ళదగ్గిర ఆగింది.... క్షణంలో సగం పరకాయించి చూసి ముందుకు వంగింది. వెండ్రుకలతో దిట్టంగా దట్టంగా ఉన్న చెయ్యొకటి ముందుకువచ్చి తలుపులు కమీజు కాలరు పట్టుకుంటోంది. తలుపులేనా అంటోంది; గేదెకొమ్ముల్లాటి మీసాలూ, మీసాల్లాటి కనుబొమలూ ఉన్న మొహం. ఇవన్నీ చూస్తే సాక్ష్యం ఇవ్వాల్సివస్తుందనీ, మళ్ళీ ఈ రాక్షసుడు ఏం చేస్తాడోననీ దూరం ఆలోచించి చంద్రుడు మొహం మబ్బుచాటు చేసుకున్నాడు; సినిమా కెళ్ళిన కరణంగారిలా, తప్పుకున్న ముత్యాలులా, ఊరుకున్న ప్రెసిడెంటులా, మునసబులా ... .

తలుపులు తొడుక్కున్న కరణంగారి కమీజుకాలర్ని పకీరు పిడికిలి బిగించి పట్టుకుంది. కొయ్యబారి నోరుతెరచి, గుడ్లు తేలవేసి చూస్తున్న తలుపులు ఒక్కసారి 'బాబోయ్' అని పెద్ద గావుకేక పెట్టాడు. అతనిలో అణిగిపోయిన మగసిరి తిరగబడి మేలుకుంది. భయం మొండితనమైపోయింది. ఒక్కసారి సర్వేంద్రియాలా చైతన్యం నిండిపోయి అన్నీ ఎగిరాయి. అతనిపక్కన సీరసంగా ఎండిన తోటకూర కాడలా పడున్న రెండు చేతులూ గుప్పెళ్ళలో దుమ్ము తీసుకుని, ముందుకు వాలిన పకీరు మొహంలోకి కొట్టాయి. పకీరు పట్టువదలి 'ఛా' అంటూ రెండు చేతులా మొహం మూసుకొని కళ్ళు వత్తుకోబోయాడు. విలాసముద్రలో ఉన్న తలుపులు కాళ్ళు రెండూ తెగిన స్ప్రింగులా తన్నుకుని విడిపడ్డాయి. ముడుచుకుని' ముందు కురికి పకీరును పొత్తి కడుపుమీద తన్నాయి.

పకీరు వెనక్కు తూలి తమాయించుకుని పెద్దకేక వూరు మారుమోగేదాకా వేయబోయాడు గాని తలుపులు శరీరం మట్టగిడసలా

తన్నుకొని బంతిలా పైకెగిరింది. తలుపులు తల పొట్టేలుమల్లే ముందుకు వంగింది. సన్నగా రివటలా ఉండే తలుపులు తాలూకు శరీరం దాన్ని తీసుకువెళ్ళి సరాసరి తూలి తమాయించుకోబోతున్న పకీరు పొట్టమీదకు గురిపెట్టి కొట్టింది. బాణంలా వెళ్ళి తగిలాడు తలుపులు.

పకీరు వెనక్కి పడుతూనే రెండు చేతులా తలుపుల జబ్బలు పట్టుకున్నాడు. పడీపడగానే పక్కగా ఒరిగి ఒక జబ్బవదిలి ఆ చేత్తో తలుపుల రొమ్ముమీద గాఢంగా పొడిచాడు. తలుపులు కిక్కురుమన లేకపోయాడుగాని ఆ బాధలో అప్రయత్నంగా అతని అరచేతి కింది భాగం పకీరు కిందిపెదిమకు కొట్టుకుంది. పెదిమ చితికి, హడావుడిగా పకీరు కుడిచేతిని ఓదార్పుకు పిలిచింది. ఎడమచెయ్యి అతని అనుమతి తీసుకోకుండానే, సగంలో వదిలేసిన కళ్ళకు సేవ చేయబోయింది.

ఈ విధంగా ఊపిరి తీసుకోడానికి సదుపాయం సంపాదించిన తలుపులు, ఆ పని పూర్తికాగానే ఇంకో దొర్లుదొర్లి లేచి ఉట్లసంబ రానికి అలవాటైన ఒడుపుతో ఎగిరి శక్తికొద్దీ రెండు మడమలతోటీ పకీరు ఎదురురొమ్ముమీదికి దిగాడు. పకీరుకి ఆ క్షణం ఈశ్వరుడు గురించిన జిజ్ఞాస కలిగితే, ఆయన రెండే చేతులు యిచ్చినందుకు తిట్టుకొనేవాడు.

ఉన్న రెండిటికీ డ్యూటీ ఫిరాయించి తలుపులు కాళ్ళుపట్టుకు లాగబోయేలోగా తలుపులు ఒక కాలుతో పకీరు గెడ్డంమీద తన్ని తూలి ముందుకు పడిపోయాడు.

పకీరు కోలుకునేలోగా తలుపులకు కర్ర అందితే బాగుణ్ణని చెట్టుచాటునించి చూస్తున్న మునసబుగారు చాలా ఆశపడ్డాడుగాని ఆ సదుపాయాలు కనబడుటలేదు.

తలుపులు లేచి కూచుని వెనక్కి చూశాడు. పకీరు నోటివెంట ఎర్రటి రక్తం తెల్లటివెన్నెలలో నల్లగా మిలమిల మెరుస్తూ చెంప మీదుగా నేలకి జారుతోంది.

తలుపులికి అమాంతం బలం, ధైర్యం తొలిసారి ఆవేశం చాయి. కూచున్న పళంగానే ముందుకువంగి రెండు పిడికిళ్లూ బిగించి పకీరు రెండు చెంపలమీదా, ముక్కుమీదా మూడుగుద్దులు గుద్దాడు. పకీరు తిరగబడి లేవబోయేవరకు తలుపులు పైకిలేచి నేలమీద ఆని వున్న పకీరు కుడిచేతిమీద బలంకొద్దీ అడుగేసి తొక్కేశాడు.

'బాబోయ్!' అని పెద్ద కేక పెట్టాడు పకీరు. ఊరు మారుమోగి పోయింది. లోకంలో మంచివాళ్లూ చెడ్డవాళ్లూ, బలవంతులూ బలహీనులూ, హింసాప్రియులూ అహింసాపరులూ. ఎవరెవరన్న భేదాలకు అతీతమై అరిచిన బాధ అది. చావుబతుకులు రెంటికీ ఐదు నిముషాలుగా సాగుతున్న ఆ భీకరసంగ్రామంలో చిన్న చిన్న మూల్గులు, నిట్టూర్పులూ తప్ప అంతవరకూ వినరాని తొలిపొలికేక అది.

తలుపులు ఈసారి బలమంతా పూన్చిన పిడికిలితో నారి సారించినట్టు చెయ్యి వెనక్కిలాగి ఒక్క ఊపున పకీరు మెడనరం మీద పోటుపొడిచాడు.

'బాబోయ్' అని మరో పొలికేక వేసి గిలగిల తన్నుకున్నాడు పకీరు.

ఇంకో దెబ్బకి తలుపులు సన్నాహంచేస్తూ ఉండగా పకీరు పిడికిటపొదిగి బిగించిన బొటనవేలుతో అతని డొక్కలో గాఢంగా పొడిచాడు.

అర్భకుడు తలుపులు, జాతరలో కోడిపెట్టలా తన్నుకుని లేచి చెట్టుదగ్గరికి పరుగెత్తాడు. అక్కడ నక్కపిల్లి కర్ర ఉందన్న సంగతి అప్పుడు తట్టింది. కర్రతీసుకుని గిరుక్కున వెనక్కి తిరిగాడు తలుపులు.

ఆరడుగుల పకీరు గాయపడ్డ పులిలా చూచి చూచి వొడుపుగా అడుగులేస్తున్నాడు తన వేపు,

పకీరు చేతిలో నాలుగంగుళాల బాకుంది.

ఎత్తినకర్ర ఎత్తినట్టే ఉంచి అట్టే నిలబడిపోయాడు తలుపులు

దగ్గరకు వచ్చాడు పకీరు.

"ద్గొంగ—"

'పకీరూ' అని హఠాత్తుగా పెద్ద గర్జన వినబడింది.

త్రుళ్ళిపడి కేకవేపు చూడబోయి ఇటు తిరిగేలోగా పకీరు నెత్తిన తలుపులు శక్తి వంచనలేని దెబ్బకొట్టాడు, చేవగల కర్రతో.

'బాబోయ్' అని ముక్యం మూడోసారి కేకవేసి కూలిపోయాడు పకీరు.

తలుపులు తీరికగా కుడివేపు చూశాడు. అంహాకా చెట్టుచాటున ఉన్న మునసబుగారు ఇవతలికి వచ్చి వెన్నెలలో నిల్చున్నారు, చేత కర్రపట్టుకుని గంభీరంగా.

తలుపులు మళ్ళీ ఇటు తిరిగి కళ్ళు మూసుకుని కసిదీరా పకీరును బడితతో బాదుతున్నాడు,

"ఇక చాలు తలుపులూ" అన్నారు మునసబుగారు.

* * *

పంచాయతీ ఆఫీసు అరుగు దగ్గర జనం చాలామంది చేరారు. ఆఫీసువారి మూడు హరికేను దీపాలూ ధర్మవిజయంలా ఉజ్జ్వలంగా ప్రకాశిస్తున్నాయి. పకీరు కాళ్లూ చేతులూ కట్టేసి అరుగు మీద పడేశారు. ముత్యాలు అతని గాయాలు కడిగి మంచినీళ్ళు పడుతున్నాడు. చుక్క పసుపు కుంకాలనీ. తలుపులు తాకతునూ మెచ్చుకుంటున్నారు ప్రేక్షకులు. చుక్క మర్నాడు తప్పకుండా అమ్మవారికి ఉపారా లెడతానంటోంది. తలుపులు నీరసంగా గోడకి జారబడి పడుకున్నాడు. మళ్ళీ జ్వరం వచ్చింది. ఒంటిన తెలివి లేదు.

ఇంకో ఘడియకి కారు అలికిడి వినబడింది. సందడి తగ్గి కొత్త గొంతుక వినబడడంతో మెల్లిగా కళ్ళు తెరిచాడు తలుపులు.

ఎదురుగా పోలీసులు. జనం అంతా 'అమ్మయ్య' అంటున్నారు.

పకీర్ని మీరెలా వదిలేశారండీ అంటున్నారు మునసబుగారు ఆశ్చర్యంగా

"తలుపుల్ని పట్టుకోవడానికి. చింతాలు కూనీ కేసులో వీడో సైడు హీరో. వాడూ వీడూ కలిసే చంపుంటారు. వీ డెలాగో పారి పోయి, పై పెద్ద కోర్టు కొచ్చి ప్రాసిక్యూషన్ తరపున సాక్ష్యం ఇచ్చి వచ్చాడు వీడి ప్రతిభ - ఈ సంగతి మధ్యాహ్నమే తెలిసింది. పకీరు ముందరే చెబితే మేం నమ్మలేదు. అందుకని మే మొచ్చేలోగా పకీరు తొందరపడి మాతో చెప్పకుండా వచ్చేశాడు" అన్నారు ఇన్‌స్పెక్టర్‌గారు.

"కాని వీ డెంత నాటకం ఆడాడూ! మొగుణ్ణిగొట్టి మొగసాల కెక్కినట్టు. సర్లెండి. దొంగని దొంగే పట్టుకోవాలి" అన్నారు మునసబుగారు

"బావుంది. ఇప్పుడు మీరంతా కలిసి వాళ్ళని బట్టిచ్చారు మరి మీరంతా దొంగలేనా?"

"ఏమో? దొరికాక ఒక్కొక్కడు ఒక్కొక్క రకం దొంగ... దొరికేదాకా ఒక్కొక్కడూ ఒక్కొక్క దొర" అన్నారు మునసబుగారు

———